II

(Atti mhux leġiżlattivi)

DEĊIŻJONIJIET

DEĊIŻJONI TAL-KUMMISSJONI (UE) 2021/1428

tal-24 ta' Frar 2020

dwar l-Għajnuna mill-Istat SA. 31662 — C/2011 (ex NN/2011) implimentata mir-Rumanija għall-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara — Wizz Air

(notifikata bid-dokument C(2021) 1065)

(Il-verżjoni Rumena biss hija awtentika)

(Test b'rilevanza għaż-ŻEE)

IL-KUMMISSJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidrat it-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 108(2) tiegħu,

Wara li kkunsidrat il-Ftehim dwar iż-Żona Ekonomika Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 62(1)(a) tiegħu,

Wara li talbet lill-partijiet interessati sabiex jippreżentaw il-kummenti tagħhom skont id-dispożizzjoni(jiet) iċċitata/i hawn fuq [1] u wara li kkunsidrat il-kummenti tagħhom,

Billi:

1. PROĊEDURA

(1) Permezz ta' ittra datata t-30 ta' Settembru 2010, Carpatair [2], kumpanija attiva fis-suq Ewropew tat-trasport bl-ajru (l-"Ilmentatur" jew "Carpatair"), ressqet ilment (l-"Ilment") li allega għajnuna illegali mill-Istat mogħtija mill-awtoritajiet Rumeni fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara ("Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara" jew l-"Ajruport") favur Wizz Air Hungarian Airlines Ltd ("Wizz Air") [3]. L-Ilment ġie rreġistrat taħt il-każ dwar għajnuna mill-Istat Nru SA.31662 (ex CP 237/2010).

(2) Il-Kummissjoni osservat li l-Ilment deher li kien marbut man-notifika tal-awtoritajiet Rumeni datata s-17 ta' Mejju 2010 (in-"Notifika") li tikkonċerna pjanijiet biex jingħata appoġġ pubbliku favur ajruporti reġjonali. In-Notifika ġiet irreġistrata taħt il-każ Nru N 185/2010. Fil-15 ta' Settembru 2010, l-awtoritajiet Rumeni informaw lill-Kummissjoni li l-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara ma jaqax taħt l-ajruporti eliġibbli skont l-iskema notifikata. Madankollu, billi l-Kummissjoni kisbet informazzjoni dwar ċertu finanzjament pubbliku tal-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara matul il-perjodu 2007 - 2009, il-finanzjament pubbliku għal dan il-perjodu qed jiġi analizzat fil-każ preżenti.

(3) Permezz ta' ittra datata l-21 ta' Ottubru 2010, il-Kummissjoni bagħtet l-Ilment lir-Rumanija u talbet informazzjoni. L-awtoritajiet Rumeni wieġbu b'ittra datata l-15 ta' Diċembru 2010.

---

[1] Id-deċiżjoni tal-Kummissjoni SA.31662 (11/C) (ex CP 237/10) – Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara – Wizz Air, ĠU C 270, 13.9.2011, p. 11.

[2] Carpatair hija linja tal-ajru reġjonali ta' proprjetà privata stabbilita fl-1999. Fis-sena 2000 Carpatair waqqfet il-hub tagħha fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara, u pprovdiet servizzi ta' hub and spoke.

[3] Wizz Air hija linja tal-ajru Ungeriża bi prezz baxx. Il-grupp Wizz Air jikkonsisti fi tliet kumpaniji operattivi, jiġifieri Wizz Air Hungary, Wizz Air Bulgaria u Wizz Air Ukraine.

(4) L-Ilmentatur ipprovda informazzjoni addizzjonali permezz tal-ittri datati l-24 ta' Novembru 2010, il-25 ta' Novembru 2010, l-14 ta' Jannar 2011 u t-3 ta' Frar 2011. Permezz ta' ittri datati d-9 ta' Frar 2011 u t-2 ta' Marzu 2011, il-Kummissjoni informat lill-Ilmentatur dwar l-istat tal-każ u talbet informazzjoni addizzjonali. L-Ilmentatur wieġeb b'ittri datati t-22 ta' Frar 2011, id-9 ta' Marzu 2011 u t-28 ta' Marzu 2011, u pprovda informazzjoni addizzjonali.

(5) Il-Kummissjoni talbet informazzjoni addizzjonali mingħand l-awtoritajiet Rumeni permezz ta' ittri datati s-16 ta' Frar 2011, it-3 ta' Marzu 2011 u s-16 ta' Marzu 2011. L-awtoritajiet Rumeni wieġbu b'ittri datati l-10 ta' Marzu 2011 u l-5 ta' April 2011. Fis-16 ta' Marzu 2011, il-Kummissjoni informat lill-awtoritajiet Rumeni li kienet għadha meħtieġa aktar informazzjoni u talbet li din tintbagħat sal-15 ta' April 2011. L-awtoritajiet Rumeni wieġbu b'ittra datata l-21 ta' April 2011.

(6) Permezz ta' ittra datata t-12 ta' Mejju 2011, l-Ilmentatur qabel li jiżvela l-identità tiegħu u s-sitwazzjoni finanzjarja tiegħu u pprovda informazzjoni addizzjonali f'dan ir-rigward.

(7) Permezz ta' ittra datata l-24 ta' Mejju 2011, il-Kummissjoni nnotifikat lir-Rumanija bid-deċiżjoni tagħha li tibda proċedura ta' investigazzjoni formali fir-rigward tal-finanzjament marbut mal-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara, il-ftehim tal-2008 bejn l-operatur ta' dak l-ajruport u Wizz Air, in-nuqqas ta' ħlas tal-imposti tal-ajruport minn Wizz Air kif ukoll l-iskontijiet u r-ribassi fl-iskeda tal-imposti tal-ajurport tal-2007, l-2008 u l-2010 (id-"Deċiżjoni tal-Ftuħ").

(8) Permezz ta' ittra datata s-16 ta' Ġunju 2011, l-awtoritajiet Rumeni indikaw liema informazzjoni xtaqu li titneħħa mid-Deċiżjoni tal-Ftuħ qabel il-pubblikazzjoni tagħha.

(9) Fit-23 ta' Ġunju 2011, il-Kummissjoni bagħtet proposta għal verżjoni mhux kunfidenzjali tad-Deċiżjoni tal-Ftuħ lir-Rumanija. Il-Kummissjoni indikat lir-Rumanija liema informazzjoni ma aċċettatx bħala kunfidenzjali.

(10) Permezz ta' ittra datata s-27 ta' Ġunju 2011, ir-Rumanija wieġbet lill-Kummissjoni filwaqt li kkonfermat it-talba tagħha biex titħassar ċerta informazzjoni.

(11) Abbażi tal-korrispondenza mar-Rumanija, il-Kummissjoni ħadet deċiżjoni finali dwar it-test li hija kellha l-intenzjoni li tippubblika, skont il-punt 33 tal-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni dwar is-segretezza professjonali f'deċiżjonijiet dwar l-għajnuna mill-Istat ([4]). Permezz ta' ittra datata l-25 ta' Lulju 2011, il-Kummissjoni informat lir-Rumanija dwar id-deċiżjoni tagħha li tirrifjuta t-talba tar-Rumanija biex titħassar ċerta informazzjoni. Ir-Rumanija ngħatat 15-il jum biex tirreaġixxi għal dik id-deċiżjoni u tipprovdi elementi addizzjonali biex tiġġustifika t-talba tagħha.

(12) Permezz ta' ittra datata l-11 ta' Awwissu 2011, ir-Rumanija informat lill-Kummissjoni li hija tikkonferma l-pożizzjoni tagħha rigward it-ħassir ta' ċerta informazzjoni iżda ma baqgħetx toġġezzjona għall-pubblikazzjoni tad-Deċiżjoni tal-Ftuħ.

(13) Id-Deċiżjoni tal-Ftuħ ġiet ippubblikata f'*Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea* ([5]) fit-13 ta' Settembru 2011. Il-Kummissjoni stiednet lill-partijiet interessati sabiex jippreżentaw il-kummenti tagħhom dwar il-miżura inkwistjoni fi żmien xahar mid-data tal-pubblikazzjoni.

(14) Il-Kummissjoni rċiviet kummenti dwar id-Deċiżjoni tal-Ftuħ mir-Rumanija permezz ta' ittri datati s-27 ta' Ġunju 2011 u l-14 ta' Ottubru 2011. Ir-Rumanija ssottomettiet aktar informazzjoni fis-27 ta' Lulju 2011 u fit-12 ta' Ġunju 2012.

(15) Il-Kummissjoni rċiviet kummenti dwar id-Deċiżjoni tal-Ftuħ minn Societatea Nationala Aeroportul International Timişoara – Traian Vuia – S. A. ("Il-Maniġer tal-Ajruport") fis-27 ta' Ottubru 2011, minn Carpatair fit-8 ta' Awwissu 2011, u minn Wizz Air fl-24 ta' Ġunju 2011 u fis-27 ta' Ottubru 2011. Il-Kummissjoni rċiviet ukoll osservazzjonijiet dwar id-Deċiżjoni tal-Ftuħ mill-Assoċjazzjoni Rumena tal-Ajruport, l-ex direttur tal-Maniġer tal-Ajruport, Eurojet, Austrian Airlines u l-Assoċjazzjoni Ewropea tal-Linji tal-Ajru Reġjonali.

(16) Il-Kummissjoni bagħtet il-kummenti tal-parti terza dwar id-Deċiżjoni tal-Ftuħ lir-Rumanija fl-4 ta' Settembru 2012 u fl-20 ta' Settembru 2012. Hija rċiviet it-tweġiba tar-Rumanija għal dawn il-kummenti permezz ta' ittri datati l-5 ta' Ottubru 2012 u s-17 ta' Ottubru 2012.

([4]) Komunikazzjoni tal-Kummissjoni dwar is-segretezza professjonali f'deċiżjonijiet dwar l-għajnuna mill-Istat (ĠU C 297, 9.12.2003, p. 6).

([5]) Ara n-nota 1 f'qiegħ il-paġna.

(17) Il-Kummissjoni talbet informazzjoni addizzjonali mingħand l-awtoritajiet Rumeni permezz ta' ittri datati t-12 ta' Ottubru 2011, l-24 ta' Frar 2012, is-27 ta' Lulju 2012, id-9 ta' Awwissu 2012, it-3 ta' Novembru 2012, it-30 ta' Ottubru 2014 u t-28 ta' Lulju 2015. L-awtoritajiet Rumeni wieġbu b'ittri datati s-16 ta' Novembru 2011, it-13 ta' April 2012, it-3 ta' Mejju 2012, it-3 ta' Settembru 2012, il-5 ta' Ottubru 2012, it-12 ta' Diċembru 2012, it-2 ta' Diċembru 2014, id-9 ta' Diċembru 2014, u l-21 ta' Settembru 2015 rispettivament.

(18) B'ittra datata s-27 ta' Lulju 2012, il-Kummissjoni talbet informazzjoni addizzjonali mingħand l-Ilmentatur. Dan tal-aħħar wieġeb b'informazzjoni addizzjonali fit-3 ta' Settembru 2012. L-Ilmentatur ipprovda wkoll informazzjoni fis-7 ta' Ġunju 2011, fit-30 ta' Ġunju 2011, fit-8 ta' Awwissu 2011, fl-14 ta' Ottubru 2011, fid-19 ta' Marzu 2012, fl-14 ta' Mejju 2012, fit-13 ta' Lulju 2012, fid-19 ta' Ottubru 2012, fit-3 ta' Diċembru 2012, fl-1 ta' Lulju 2013, fis-6 ta' Ġunju 2014, fl-10 ta' Lulju 2014, fl-10 ta' Ottubru 2014, fil-15 u fis-16 ta' Ottubru 2014, fl-10 ta' Novembru 2014, fit-12 ta' Novembru 2014, fl-14 ta' Novembru 2014, fil-25 ta' Frar 2015, fil-25 ta' Mejju 2015, fit-28 ta' Mejju 2015, fid-29 ta' Settembru 2015, fl-10 ta' Diċembru 2015, fit-22 ta' Diċembru 2015, fit-13 ta' April 2016, fit-28 ta' April 2016, fis-27 ta' Frar 2018 u fl-20 ta' April 2018.

(19) Wizz Air issottomettiet informazzjoni addizzjonali fil-11 ta' Frar 2015 u fit-3 ta' Lulju 2015, li kienet tinkludi rapport imħejji minn Oxera għal Wizz Air, li japplika l-prinċipju (l-"MEOP") tal-operatur f'ekonomija tas-suq (l-"MEO") għad-diversi ftehimiet bejn Wizz Air u l-Maniġer tal-Ajruport. Oxera ssottomettiet aġġornamenti tar-rapporti u noti ulterjuri fl-14 ta' Mejju 2015, fl-10 ta' Awwissu 2015, fil-21 ta' Settembru 2015, fl-20 ta' Ottubru 2015, fil-15 ta' Settembru 2017 u fit-22 ta' Settembru 2017. Fl-10 ta' Novembru 2017, il-Kummissjoni talbet verżjoni mhux kunfidenzjali tat-tweġibiet ta' Oxera tal-15 u tat-22 ta' Settembru 2017. Oxera informat lill-Kummissjoni fil-15 ta' Novembru 2017 li Wizz Air ma talbet l-ebda editjar ta' xi informazzjoni u wara kjarifika ulterjuri ma' Oxera fit-23 ta' Novembru 2017, il-Kummissjoni baġħtet it-tweġibiet ta' Oxera tal-15 u tat-22 ta' Settembru 2017 lir-Rumanija fl-1 ta' Diċembru 2017. L-awtoritajiet Rumeni ssottomettew il-kummenti tagħhom fir-rigward tal-istudju ta' Oxera fl-1 ta' Frar 2018.

(20) Fl-14 ta' Marzu 2014, il-Kummissjoni informat lir-Rumanija u lill-partijiet interessati dwar l-adozzjoni tal-Komunikazzjoni "Linji Gwida tal-UE dwar l-Għajnuna mill-Istat għall-Ajruporti u l-Linji tal-Ajru" ([6]) ("Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014") u talbithom jipprovdu kummenti fi żmien 20 jum ta' xogħol mid-data tal-pubblikazzjoni tal-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014. Fl-4 ta' April 2014, il-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014 ġew ippubblikati f'*Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea*. Il-Kummissjoni rċiviet kummenti mingħand Carpatair fil-25 ta' Marzu 2014, minn Wizz Air fit-30 ta' April 2014 u mingħand l-Operatur tal-Maniġer tal-Ajruport fit-8 ta' Mejju 2014.

(21) Il-Kummissjoni baġħtet il-kummenti tal-partijiet terzi dwar il-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014 lir-Rumanija fit-28 ta' Mejju 2014. Il-Kummissjoni rċiviet l-osservazzjonijiet tar-Rumanija dwar il-kummenti tal-partijiet interessati b'ittra datata t-3 ta' Lulju 2014.

(22) Il-Maniġer tal-Ajruport issottometta informazzjoni addizzjonali fil-11 ta' Novembru 2011, fl-24 ta' Novembru 2016 u fis-16 ta' Diċembru 2016. Il-Kummissjoni rċiviet ukoll sottomissjonijiet addizzjonali mill-Maniġer tal-Ajruport fit-18 ta' Jannar 2016, fil-31 ta' Jannar 2016 u fis-7 ta' Marzu 2016. Fil-11 ta' Marzu 2016, il-Kummissjoni baġħtet dawn is-sottomissjonijiet lir-Rumanija li ma kellha l-ebda kumment.

(23) Permezz ta' ittra datata s-17 ta' Lulju 2015, il-Kummissjoni baġħtet aktar kummenti mill-Ilmentatur u minn Wizz Air lir-Rumanija, li kkummentat dwar dawn l-osservazzjonijiet fil-21 ta' Settembru 2015.

(24) Permezz ta' ittra datata l-11 ta' Marzu 2016, il-Kummissjoni baġħtet aktar sottomissjonijiet minn Oxera lir-Rumanija, li kkummentat dwar dawn is-sottomissjonijiet fil-15 ta' April 2016.

(25) Il-Kummissjoni talbet informazzjoni addizzjonali mingħand l-awtoritajiet Rumeni fit-30 ta' Ottubru 2017. Il-verżjoni tradotta tat-talba bir-Rumen intbagħtet lill-awtoritajiet Rumeni fid-9 ta' Novembru 2017. L-awtoritajiet Rumeni wieġbu wara żewġ estensjonijiet ta' skadenza approvati fil-15 ta' Jannar 2018. Il-Kummissjoni baġħtet talba għal aktar kjarifiki lill-awtoritajiet Rumeni fis-26 ta' Marzu 2018 u fil-31 ta' Ottubru 2018 li għalihom dawn tal-aħħar wieġbu fl-4 ta' Ġunju 2018 u fil-21 ta' Novembru 2018 rispettivament. Fit-8 ta' April 2019, l-awtoritajiet Rumeni pprovdew it-traduzzjoni tat-tweġibiet tagħhom tal-4 ta' Ġunju 2018.

(26) Fis-17 ta' Mejju 2019, Wizz Air baġħtet ittra lill-Kummissjoni fejn talbet id-dritt ta' aċċess għall-fajl u d-dritt għal smigħ li għaliha l-Kummissjoni wieġbet fil-11 ta' Ġunju 2019.

([6]) Il-Komunikazzjoni mill-Kummissjoni — Linji gwida dwar l-għajnuna mill-Istat għall-ajruporti u l-linji tal-ajru (ĠU C 99, 4.4.2014, p. 3).

2. **L-AJRUPORT INTERNAZZJONALI TA' TIMIŞOARA**

2.1. **L-Ajruport**

(27) L-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara huwa ajruport internazzjonali li jinsab fil-parti tal-Punent tar-Rumanija.

(28) L-Ajruport huwa mmexxi mill-Maniġer tal-Ajruport (il-premessa (15)), kumpanija b'ishma konġunti li fiha l-Istat Rumen għandu 80 % tal-ishma fid-data ta' din id-Deċiżjoni ([7]). Il-bqija tal-ishma huma proprjetà ta' Fondul Proprietatea ([8]). Qabel, l-istokk kapitali inizjali kien sottoskritt għalkollox mir-Rumanija u mħallas kompletament fid-data li fiha twaqqaf il-Maniġer tal-Ajruport ([9]).

(29) Il-Maniġer tal-Ajruport huwa sid l-infrastruttura tal-ajruport, għajr ir-runway, it-taxiway u r-rampa li huma proprjetà tal-Istat Rumen. Din l-aħħar infrastruttura tingħata b'konċessjoni lill-Maniġer tal-Ajruport mill-Istat.

(30) L-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara għandu runway waħda, li hija twila 3 500 metru u wiesgħa 45 metru. Ir-rampi jipprovdu 22 post ta' parkeġġ. Il-kapaċità tal-ajruport tammonta għal 1 300 passiġġier internazzjonali fis-siegħa u 500 passiġġier domestiku fis-siegħa. L-ajruport għandu wkoll terminal tal-merkanzija.

(31) Fis-snin 2007 sal-2009, jiġifieri l-perjodu li qed jiġi vvalutat, l-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara kien it-tieni l-akbar ajruport fir-Rumanija f'termini ta' traffiku (Table 1). Table 1 tinkludi wkoll l-evoluzzjoni sussegwenti tat-traffiku sal-2017.

Tabella 1: Traffiku fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara bejn l-2007 u l-2018

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
834 580	**889 756**	**974 785**	1 137 218	1 200 762	1 035 929	757 069

2014	2015	2016	2017
736 191	924 459	1 161 510	1 650 000

Sors: L-awtoritajiet Rumeni

(32) Fiż-żmien ta' din id-Deċiżjoni, l-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara kellu servizzi skedati għall-passiġġieri bl-ajru minn diversi linji tal-ajru bi prezzijiet baxxi. Wizz Air tkopri l-ogħla numru ta' destinazzjonijiet Ewropej, b'Ryanair u Blue Air joffru offerta aktar limitata. L-Ajruport jintuża wkoll minn żewġ trasportaturi ta' servizzi sħaħ: Tarom u Lufthansa. Hemm ukoll titjiriet noleġġati staġjonali u diversi operaturi tal-merkanzija.

(33) Mill-2007 sal-2009, l-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara kien hub reġjonali għal Carpatair, trasportatur reġjonali ta' servizzi sħaħ li kien jopera madwar 32 destinazzjoni domestika u Ewropea. Linji tal-ajru oħra li kienu qed jaqdu l-ajruport matul dak il-perjodu kienu jinkludu Tarom, Lufthansa, Austrian Airlines, Malev, Alitalia u Moldavian Airlines.

(34) L-eqreb ajruporti għall-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara huma:

— l-Ajruport ta' Arad li jinsab 50 km 'il bogħod. Dan jirrappreżenta vjaġġ ta' 40 minuta bit-triq. L-Ajruport ta' Arad għandu l-akbar terminal tal-merkanzija fil-Punent tar-Rumanija. It-traffiku tal-passiġġieri tiegħu naqas minn 67 183 passiġġier fl-2007 għal 11 367 passiġġier fl-2018; u

([7]) Statutul Societății Naționale "Aeroportul Internațional Timişoara - Traian Vuia" - S.A. din 18.9.2008 - Statut tal-operatur tal-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara tal-15 ta' Ottubru 2008 (l-"Istatut tal-2008"), l-Artikolu 8.

([8]) Fondul Proprietatea huwa fond ta' proprjetà mwaqqaf mill-gvern Rumen biex jikkumpensa lill-individwi li tilfu l-proprjetajiet tagħhom matul ir-reġim komunista u li l-pretensjonijiet ta' sjieda tagħhom ma setgħux jiġu saldati in natura. Il-gvern Rumen sar azzjonist minoritarju f'Fondul Proprietatea (0,04 %) billi alloka mill-ġdid ishma mill-parteċipazzjoni inizjali tiegħu lil atturi eliġibbli.

([9]) Statutul Societății Naționale "Aeroportul Internațional Timişoara" - S.A. din 24.8.1998 - L-Istatut tal-operatur tal-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara, fis-seħħ mis-7 ta' Ottubru 1998 sal-14 ta' Ottubru 2008 (l-"Istatut tal-1998") approvat bid-Deċiżjoni tal-Gvern 521/1998, l-Artikolu 7.

— l-Ajruport ta' Caransebes li jinsab 107 km 'il bogħod. Dan jirrappreżenta vjaġġ ta' siegħa u 14-il minuta. Dan huwa ajruport privat mingħajr ebda servizz regolari. Dan jintuża għall-avjazzjoni ġenerali u għat-titjiriet ta' salvataġġ u tal-pulizija.

(35) It-Table 2 tiġbor fil-qosor is-sitwazzjoni finanzjarja ([10]) tal-Maniġer tal-Ajruport fil-perjodu li qed jiġi vvalutat:

Tabella 2: Indikaturi finanzjarji ewlenin (f'eluf ta' RON)

Eluf ta' RON	2007	2008	2009
Dħul	23 473	30 545	41 067
Tkabbir fil-bejgħ	mhux applikabbli	+ 30,1 %	+ 34,4 %
EBITDA	7 318	10 646	12 212
Marġni ta' EBITDA	31,2 %	34,9 %	29,7 %
EBIT	3 249	5 809	5 655
Profitt Nett	2 417	4 874	3 508
Marġni ta' Profitt Nett	10,3 %	16,0 %	8,5 %

2.2. Il-pjan ta' żvilupp tal-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara 2006 - 2015

(36) Il-pjan ta' żvilupp 2006-2015 ("Pjan ta' Żvilupp") ippreveda żieda fit-traffiku tal-passiġġieri minn 611 705 fl-2005 għal 1 661 332 fl-2010 u għal 2 565 494 passiġġier fl-2015. L-adeżjoni tar-Rumanija mal-UE fl-2007 kienet mistennija żżid it-traffiku b'16-18 %.

(37) Il-Pjan ta' Żvilupp osserva li matul il-perjodu 2001-2005, it-traffiku tal-passiġġieri u l-għadd ta' movimenti tal-inġenji tal-ajru żdiedu b'250 %. Huwa sab ukoll li fl-2006 il-kapaċità eżistenti laħqet livell kritiku rigward it-terminal tal-passiġġieri, ir-rampa, ir-runway, it-triq ta' aċċess u l-parkeġġ, li pperikolaw il-possibbiltà li jinfetħu rotot ġodda u jiżdied l-għadd ta' passiġġieri fuq rotot eżistenti. Ix-xogħlijiet bdew fl-2003 fir-rigward tal-estensjoni tat-terminal tal-passiġġieri u fl-2004 għall-estensjoni tar-rampa. Il-Pjan ta' Żvilupp ikkonferma l-ħtieġa li l-estensjoni u l-iżvilupp tal-infrastruttura jitkomplew biex tiġi akkomodata ż-żieda fit-traffiku prevista.

3. MIŻURI KKONTESTATI

3.1. Miżura 1 – Finanzjament annwali mogħti lill-Maniġer tal-Ajruport

(38) Il-Maniġer tal-Ajruport irċieva għotjiet annwali mill-Istat ("Miżura 1"). Skont ir-Rumanija, il-finanzjament mogħti lill-Maniġer tal-Ajruport fil-perjodu 2007 - 2009 kien relatat ma' investimenti tat-tipi u l-ammonti li ġejjin (Table 3).

Tabella 3: Finanzjament pubbliku mogħti lill-Maniġer tal-Ajruport fl-2007 - 2009

Sena	**Nru tal-element**	**Ammont (eluf ta' RON)**	**Proġett ta' investiment**	**Sid l-infrastruttura**
2007	1	500	Żvilupp ta' triq ta' aċċess u ta' parkeġġ	Ajruport
	2	1 758	Żvilupp tat-Terminal mhux ta' Schengen (inizjalment Terminal ta' Titjiriet Domestiċi)	Ajruport
	3	6 846	It-titjib tar-runway u l-estensjoni tar-rampa tal-inġenji tal-ajru	Stat Rumen
		9 104	**Subtotal**	

([10]) Rapport ta' analiżi datat is-7 ta' Frar 2011 dwar Fondul Proprietatea, IEBA Trust financial & Investment Services.

2008	4	10 236,65	It-titjib tar-runway u l-estensjoni tar-rampa tal-inġenji tal-ajru	Stat Rumen
	5	242	Żvilupp tat-Terminal mhux ta' Schengen (inizjalment Terminal ta' Titjiriet Domestiċi)	Ajruport
	6	97,24	Bokok għall-individwazzjoni tal-metall fil-gejts tas-sigurtà	Ajruport
	7	4 598,4	Sistema ta' identifikazzjoni ta' splussivi	Ajruport
	8	703,99	Apparati portabbli li jidentifikaw l-isplussivi	Ajruport
	9	1 344,00	Tagħmir tad-dawl	Ajruport
	10	1 773,61	Sistema ta' skennjar tar-raġġi X	Ajruport
	11	511,81	Xażi awtopropulsiv tal-EMS	Ajruport
		19 507,7	**Subtotal**	
2009	12	2 387,99	It-titjib tar-runway u l-estensjoni tar-rampa tal-inġenji tal-ajru	Stat Rumen
	13	6 379,96	Titjib tat-Terminal mhux ta' Schengen (inizjalment Terminal ta' Titjiriet Domestiċi)	Ajruport
		8 767,95	**Subtotal**	
2007-2009		**37 379,65**	**Total**	

(39) Skont ir-Rumanija, il-finanzjament tal-investimenti kellu l-bażijiet ġuridiċi li ġejjin:

(1) Għat-tagħmir ta' sigurtà, id-Deċiżjoni tal-Gvern 1461/2007 dwar il-finanzjament ta' programmi għax-xiri ta' tagħmir ta' sigurtà fl-ajruporti li kien jinkludi t-tagħmir ta' sigurtà li għandu jiġi ffinanzjat mill-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara fl-2008. Il-finanzjament kien allokat fl-abbozz tal-baġit għall-2008 approvat bid-Deċiżjoni tal-Gvern 666/2008 mill-24 ta' Ġunju 2008.

(2) Għall-bqija tal-investimenti, id-Deċiżjoni tal-Gvern 615/2002 approvat il-programm strateġiku għall-iżvilupp tal-infrastruttura tal-ajruport fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara għall-perjodu 2002 - 2015. Dan ġie emendat bid-Deċiżjoni tal-Gvern 1212/2007 li approvat il-programm strateġiku għall-perjodu 2007 - 2015. Il-lista ta' investimenti ġiet inkluża speċifikament fil-programm strateġiku. L-ammonti allokati għal dawn l-investimenti ġew inklużi fl-atti legali li japprovaw il-baġits għas-snin 2007, 2008 u 2009 ([11]).

3.2. **Miżura 2 – L-AIP tal-2007, tal-2008 u tal-2010**

3.2.1. *L-AIP tal-2007 u l-AIP tal-2008*

(40) Abbażi tal-informazzjoni mir-Rumanija, kull maniġer tal-ajruport għandu s-setgħa, skont il-qafas legali nazzjonali applikabbli, li jistabbilixxi l-imposti tal-ajruport tiegħu. L-imposti stabbiliti mill-maniġer tal-ajruport huma soġġetti għall-pubblikazzjoni formali kif meħtieġ mir-regoli tal-avjazzjoni internazzjonali, fil-Pubblikazzjoni ta' Informazzjoni Ajrunawtika (l-"AIP"). Għaldaqstant, il-politika dwar l-imposta għall-użu tal-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara ġiet stabbilita biss fir-rigward ta' dak l-Ajruport u mhijiex applikabbli fir-rigward ta' kwalunkwe ajruport ieħor fit-territorju reġjonali jew nazzjonali. L-AIPs jiġu proposti mill-maniġment eżekuttiv tal-Maniġer tal-Ajruport, u jiġu approvati mill-Bord, f'konformità mal-prerogattivi inkarigati b'mod espliċitu skont l-istatut tal-kumpanija.

(41) L-imposti applikabbli ġew ippubblikati fl-AIP fis-7 ta' Ġunju 2007 bir-referenza GEN 4.1-17 ("AIP tal-2007") kif ġej:

([11]) L-Ordni 289 tal-Ministeru tat-Trasport, tal-Ministeru tal-Finanzi u tal-Ministeru tax-Xogħol tal-21 ta' Frar 2007 għall-baġit tal-2007, id-Deċiżjoni tal-Gvern 666 tal-24 ta' Ġunju 2008 għall-baġit tal-2008 u d-Deċiżjoni tal-Gvern 721 tas-17 ta' Ġunju 2009 għall-baġit tal-2009.

Tabella 4: Imposti tal-ajruport tal-AIP tal-2007 (f'EUR)

Imposta	Imposta minima	Ir-rata għal kull unità
Inżul	50	7/tunnellata
Dawl	50	2,10/tunnellata
Parkeġġ	15	0,15/tunnellata/siegħa
Servizz tal-passiġġieri		
— ***titjiriet internazzjonali***		8/passiġġier
— ***titjiriet domestiċi***		3/passiġġier
— ***sigurtà***		7/passiġġier
— ***tranżitu jew trasferiment***		5/passiġġier

(42) L-AIP tal-2007 tipprovdi għat-tnaqqis fuq l-imposti tal-inżul ibbażati fuq in-numru ta' nżul kif miġbur fil-qosor fit-tabella li ġejja:

Tabella 5: Tnaqqis tal-imposti tal-ajruport tal-AIP tal-2007

Titjiriet internazzjonali	
Numru ta' nżul/sena	**Ribass (%)**
250 – 500	10
501 – 1 200	20
1 201 – 2 000	30
2 001 – 2 500	40
2 501 – 3 000	50
3 001 – 3 500	60
3 501 – 4 000	70
> 4 001	85

(43) Barra minn hekk, jingħata skont ta' 50 % fuq l-imposti tal-inżul għal perjodu ta' sitt xhur għal operaturi tal-ajru ġodda li jwettqu mill-inqas żewġ titjiriet fil-ġimgħa u għal destinazzjonijiet ġodda li għadhom mhumiex konnessi mal-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara.

(44) L-imposti tal-ajruport applikabbli tal-2008 ġew ippubblikati fl-AIP fit-23 ta' Ottubru 2008 taħt ir-referenza GEN 4.1-17 ("AIP tal-2008") kif ġej:

Tabella 6: Imposti tal-ajruport applikabbli (AIP tal-2008) f'EUR

Imposta	Imposta minima	Ir-rata għal kull unità
Inżul	50	7/tunnellata
Dawl	50	2,10/tunnellata
Parkeġġ	15	0,15/tunnellata/siegħa
Servizz tal-passiġġieri		
— ***titjiriet internazzjonali***		8/passiġġier
— ***titjiriet domestiċi***		5/passiġġier
— ***sigurtà***		10/passiġġier
— ***tranżitu jew trasferiment***		1,50/passiġġier
— ***persuni b'mobilità mnaqqsa***		0,20/passiġġier

(45) L-AIP tal-2008 żiedet l-imposti tas-sigurtà tal-passiġġieri minn EUR 7 fl-2007 għal EUR 10 għal kull passiġġier. It-tariffa tal-passiġġieri għall-passiġġieri fi tranżitu jew fi trasferiment tnaqqset minn EUR 5 għal kull passiġġier għal EUR 1,50. Barra minn hekk, il-Maniġer tal-Ajruport introduċa imposta li tammonta għal EUR 0,20 għall-persuni b'mobbiltà mnaqqsa.

(46) L-AIP tal-2008 tipprovdi għat-tnaqqis fuq l-imposti tal-inżul ibbażati fuq in-numru ta' nżul tas-sena ta' qabel kif ġej:

Tabella 7: Tnaqqis fl-imposti tal-ajruport (AIP tal-2008)

Titjiriet internazzjonali	
Numru ta' nżul/sena	**Ribass (%)**
250 – 500	10
501 – 1 200	20
1 201 – 2 000	30
2 001 – 2 500	40
2 501 – 3 000	50
3 001 – 3 500	60
> 3 501	70

(47) L-AIP tal-2008 tipprovdi wkoll għal skont ta' 50 % fuq l-imposti tal-inżul għal perjodu ta' 12-il xahar għal operaturi tal-ajru ġodda fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara li jwettqu mill-inqas tliet titjiriet fil-ġimgħa minn inġenju tal-ajru ta' mill-inqas 70 sit. Għal kull destinazzjoni miftuħa ġdida, l-iskont applikat fuq l-imposti tal-inżul huwa ta' 50 % għal perjodu ta' sitt xhur.

(48) Minbarra l-iskontijiet u t-tnaqqis preċedenti, il-Maniġer tal-Ajruport jagħti wkoll rimborż parzjali tal-ħlasijiet li jirċievi li oriġinaw mill-imposta tal-imbarkazzjoni (Table 8).

Tabella 8: Ir-rimborż tad-dħul oriġina mill-imposta tal-imbarkazzjoni skont l-AIP tal-2008

Numru ta' passiġġieri imbarkati fis-sena li jitwasslu mill-utent	**Rimborż**
150 001 – 300 000	10 %
300 001 – 500 000	20 %
> 500 001	30 %

3.2.2. *L-AIP tal-2010*

(49) Fis-26 ta' Awwissu 2010, ġiet ippubblikata emenda għall-imposti tal-ajruport fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara (l-"AIP tal-2010"). Il-Maniġer tal-Ajruport introduċa kategorija ġdida ta' skontijiet għall-inġenji tal-ajru ta' aktar minn 70 tunnellata ta' piż massimu meħud (maximum takeover weight "MTOW"):

Tabella 9: L-iskontijiet tal-AIP tal-2010 għall-inġenji tal-ajru ta' aktar minn 70 tunnellata MTOW

Numru ta' passiġġieri imbarkati fix-xahar li jitwasslu mill-utent	**Skont (%)**
0 – 10 000	0
10 001 – 18 000	72
18 001 – 36 000	82
> 36 000	85

3.3. **Miżura 3 – Il-Ftehimiet tal-2008 bejn il-Maniġer tal-Ajruport u Wizz Air**

(50) F'nofs l-2008, il-Maniġer tal-Ajruport u Wizz Air iffirmaw sensiela ta' ftehimiet, li jiddeterminaw il-prinċipji tal-kooperazzjoni tagħhom kif ukoll it-termini u l-kundizzjonijiet tal-użu tal-infrastruttura u tas-servizzi tal-ajruport mil-linja tal-ajru. Il-ftehimiet iffirmati kienu jikkonsistu f'(i) memorandum ta' qbil, (ii) ftehim ta' kummerċjalizzazzjoni, (iii) ftehim operazzjonali, u (iv) ftehim ta' groundhandling (flimkien il- "Ftehimiet tal-2008"). Abbażi tal-Ftehimiet tal-2008, Wizz Air bdiet l-operazzjonijiet tagħha mill-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara fi tmiem l-2008. Fl-2009, il-kumpanija gradwalment żiedet l-għadd ta' destinazzjonijiet internazzjonali moqdija b'inġenji tal-ajru tat-tip A320 (280 sit).

3.3.1. *Il-Memorandum ta' Qbil tal-25 ta' Ġunju 2008*

(51) Il-memorandum ta' qbil ("Memorandum ta' Qbil" jew "MtQ") ġie ffirmat fil-25 ta' Ġunju 2008 mill-Maniġer tal-Ajruport u Wizz Air. Dan ġie ffirmat għal perjodu inizjali ta' tliet snin u sena li matulha l-partijiet setgħu jitterminawh għal ksur ta' kuntratt. Il-MtQ stabbilixxa l-prinċipji ġenerali tal-kooperazzjoni tagħhom, u t-termini u l-kundizzjonijiet għall-użu tal-infrastruttura u s-servizzi tal-ajruport minn Wizz Air.

(52) Il-Maniġer tal-Ajruport qabel li jespandi t-terminal tal-passiġġieri sabiex dan ikun jista' jlaħħaq ma' tliet miljun passiġġier fis-sena sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2011. Qabel ukoll li jagġorna l-kategorija tal-inżul u tat-tlugħ tar-runway għall-kategorija III fiż-żewġ direzzjonijiet qabel tmiem l-2009 u li jagħmel l-islots disponibbli skont it-talba ta' Wizz Air.

(53) Wizz Air qablet li twettaq attivitajiet ta' kummerċjalizzazzjoni għall-Maniġer tal-Ajruport. B'mod partikolari, ġie miftiehem li jiġu promossi d-destinazzjonijiet tat-titjiriet ta' Wizz Air minn jew lejn l-Ajruport biex jiżdied in-numru ta' passiġġieri li jitilqu u li jaslu fl-Ajruport. Min-naħa tiegħu, il-Maniġer tal-Ajruport qabel li jħallas it-tariffi tal-kummerċjalizzazzjoni, skont in-numru ta' nżul u n-numri ta' passiġġieri li jitwasslu.

3.3.2. *Il-ftehim ta' kummerċjalizzazzjoni tat-30 ta' Lulju 2008*

(54) Il-ftehim ta' kummerċjalizzazzjoni ("Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni") ġie ffirmat mill-partijiet fit-30 ta' Lulju 2008 u ġie konkluż għal terminu inizjali ta' tliet snin, li jibda mill-11 ta' Diċembru 2008. It-tul ta' żmien tal-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni jista' jiġi estiż b'sena wara perjodu inizjali ta' tliet snin.

(55) Il-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni stabbilixxa t-termini u l-kundizzjonijiet tal-attivitajiet ta' kummerċjalizzazzjoni mwettqa minn Wizz Air, bl-għan li jiżdied in-numru ta' passiġġieri li jitilqu u li jaslu fl-Ajruport.

(56) Il-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni jagħti dettalji dwar l-attivitajiet ta' kummerċjalizzazzjoni li ġejjin li għandhom jitwettqu minn Wizz Air:

— il-promozzjoni tal-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara u t-titjiriet ta' Wizz Air lejn u/jew mill-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara fir-rivista online u abbord tiegħu;

— ir-reklamar tal-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara fuq is-sit web tiegħu;

— il-ħolqien ta' strateġija ta' kummerċjalizzazzjoni għall-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara u għal Wizz Air;

— promozzjonijiet ta' reklamar fir-rigward tas-servizzi tal-ajru fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara; u

— attivitajiet oħra li jippromwovu żieda fl-għadd ta' passiġġieri fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara.

(57) L-attivitajiet ta' kummerċjalizzazzjoni kellhom jitwettqu bir-Rumen u f'media barranija.

(58) Bħala kumpens għall-attivitajiet ta' kummerċjalizzazzjoni ta' Wizz Air, il-Maniġer tal-Ajruport kellu jħallas lil Wizz Air tariffa tal-kummerċjalizzazzjoni li kienet tiddependi fuq in-numru ta' passiġġieri li jitilqu li jitwasslu.

(59) Il-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni stipula li, f'każ ta' żieda fl-imposti regolati fil-ftehim operazzjonali jew fil-ftehim ta' groundhandling, it-tariffa tal-kummerċjalizzazzjoni kellha tiġi modifikata b'mod ugwali għall-bidla fl-imposti tal-ajruport.

(60) B'żieda ma' dan, il-Maniġer tal-Ajruport għandu l-obbligi li ġejjin lejn Wizz Air:

— li jippermetti lil Wizz Air tuża l-infrastruttura tal-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara għal attivitajiet kummerċjali u ta' kummerċjalizzazzjoni;

— li jappoġġa l-kuntatti ta' Wizz Air ma' entitajiet pubbliċi u kummerċjali lokali;

— li jipprovdi lil Wizz Air bl-esperjenzi, bl-għarfien u bil-kuntatti għas-servizzi ta' kummerċjalizzazzjoni u għall-media lokali;

— li jinvolvi lil Wizz Air fl-attivitajiet tiegħu ta' promozzjoni u ta' kummerċjalizzazzjoni; u

— li jipprovdi lil Wizz Air bi spazju ta' reklamar fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara;

— li jappoġġa lil Wizz Air b'attivitajiet ta' relazzjoni pubblika.

(61) Il-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni kien jipprovdi li Wizz Air kellha toħroġ fattura għat-tariffa tal-kummerċjalizzazzjoni wara li tirċievi "fattura proforma" mill-Maniġer tal-Ajruport fuq l-imposti tal-ftehim operazzjonali u l-ftehim ta' groundhandling.

(62) Skont il-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni, Wizz Air kienet obbligata tipprovdi lill-Maniġer tal-Ajruport mill-inqas kull sena b'rapporti li jiddeskrivu l-attivitajiet ta' kummerċjalizzazzjoni mwettqa tagħha (jiġifieri deskrizzjoni tal-attivitajiet ta' kummerċjalizzazzjoni, il-gruppi fil-mira, ir-reklamar, il-frekwenza, l-għażla tal-media, l-ammonti li ntefqu fuq l-attivitajiet ta' kummerċjalizzazzjoni).

3.3.3. *Terminazzjoni tal-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni u l-ħlas ta' tariffi tal-kummerċjalizzazzjoni mill-Maniġer tal-Ajruport*

(63) Fil-11 ta' Frar 2010, il-Maniġer tal-Ajruport iddeċieda li jittermina l-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni.

(64) Fir-rigward tar-regoli dwar l-akkwist pubbliku, l-Awtorità Nazzjonali Rumena għar-Regolamentazzjoni u għall-Monitoraġġ ta' Akkwist Pubbliku kkonkludiet li l-għoti tal-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni, mingħajr ma ġiet applikata kwalunkwe waħda mill-proċeduri ta' għoti stabbiliti fil-leġiżlazzjoni nazzjonali, kien jikkostitwixxi ksur ta' dawn ir-regoli u kien punibbli b'multa bejn RON 70 000 u 100 000.

(65) Il-Maniġer tal-Ajruport kien irċieva fatturi mingħand Wizz Air li jammontaw għal total ta' EUR 2 560 992,90 għas-servizzi ta' kummerċjalizzazzjoni għall-perjodu minn Ottubru 2008 sa Jannar 2010. L-awtoritajiet Rumeni jsostnu li l-Maniġer tal-Ajruport ma ħallasx dan l-ammont u li l-obbligazzjoni ta' ħlas mill-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni titħallas skont il-liġi kummerċjali.

(66) Il-fatturi ta' Wizz Air lill-Maniġer tal-Ajruport juru li t-tariffi tal-kummerċjalizzazzjoni ġew fatturati ftit xhur tard.

3.3.4. *Il-Ftehim ta' operazzjoni tal-1 ta' Awwissu 2008*

(67) Il-ftehim operazzjonali ġie konkluż fl-1 ta' Awwissu 2008 għall-perjodu mill-11 ta' Diċembru 2008 sal-10 ta' Diċembru 2009, b'tiġdid awtomatiku għal perjodi ulterjuri ta' 12-il xahar f'kull anniversarju tad-dħul fis-seħħ tiegħu (il-"Ftehim Operazzjonali") ([12]). Il-Ftehim Operazzjonali ddeskriva fid-dettall ir-rekwiżiti għas-servizzi li għandhom jiġu pprovduti mill-Maniġer tal-Ajruport lil Wizz Air (servizzi tal-passiġġieri, servizzi ta' sigurtà, servizzi ta' tranżitu/trasferiment) u stabbilixxa l-imposti tal-ajruport applikabbli li għandhom jitħallsu minn Wizz Air kif ukoll l-iskontijiet u l-eżenzjonijiet għall-imposti.

(68) L-imposti kienu essenzjalment ([13]) l-istess kif stabbiliti fl-AIP tal-2008. Barra minn hekk, il-linja tal-ajru kienet intitolata għal skont ta' 50 % għal sitt xhur għal żieda fil-frekwenzi.

(69) Il-ħlasijiet għas-servizzi kienu dovuti 30 jum wara l-wasla tal-fattura "mingħajr ebda tnaqqis minħabba kwalunkwe kontrotalba allegata jew inkella b'xi mod ieħor". L-imgħax penali fuq pagament tard ġie stabbilit fil-livell ta' 6,5 % fis-sena. Il-penali kellhom jitniżżlu f'fattura.

([12]) Dan il-Ftehim Operazzjonali huwa l-ftehim operazzjonali msemmi fil-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni

([13]) Bl-eċċezzjoni tal-imposta għal titjiriet domestiċi, peress li Wizz Air ma pprovdiet l-ebda titjira domestika.

(70) Il-ksur tal-kunfidenzjalità tal-kuntratt kellu jiġi ssanzjonat b'penali fl-ammont ta' EUR 10 000.

(71) Fil-25 ta' Ġunju 2010, il-Ftehim Operazzjonali ġie emendat bi skema ġdida ta' skontijiet, li kopriet il-perjodu sas-6 ta' Frar 2011. Din l-iskema l-ġdida ta' skontijiet tikkorrispondi għal dik stabbilita fl-AIP tal-2010.

3.3.5. *Il-ftehim ta' groundhandling tal-1 ta' Awwissu 2008*

(72) Il-ftehim ta' groundhandling (il-"GHA") kien jikkostitwixxi anness għall-Ftehim Standard ta' Groundhandling ta' April 2004 u kien effettiv mill-11 ta' Diċembru 2008 sal-10 ta' Diċembru 2009 b'tiġdid awtomatiku għal perjodi ulterjuri ta' 12-il xahar f'kull anniversarju tad-dħul fis-seħħ tiegħu ([14]).

(73) Il-GHA stabbilixxa l-imposti tal-immaniġġjar għal inġenju tal-ajru tal-passiġġieri tat-tip Airbus A320 għal EUR 150 għal groundhandling wieħed li jikkonsisti minn wasla u minn tluq sussegwenti. Is-servizzi "fuq talba" ma ġewx inklużi u kellhom jitħallsu separatament.

(74) Il-fatturi għas-servizzi tal-immaniġġjar kellhom jinħarġu mhux aktar tard mill-5 jum tax-xahar ta' wara. Il-pagamenti kellhom isiru fi żmien 30 jum mid-data tal-wasla tal-fattura. L-imgħax fuq pagament tard ġie stabbilit b'rata ta' 6,5 % fis-sena.

(75) Fl-1 ta' Frar 2010, il-GHA ġie estiż għal perjodu ta' sena li jibda mis-6 ta' Frar 2010. Id-dispożizzjoni fil-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni, li ppermettiet terminazzjoni immedjata tal-GHA u tal-Ftehim Operazzjonali mingħajr ebda danni meta jiskadi jew jiġi tterminat il-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni, ġiet iddikjarata nulla.

(76) Fil-25 ta' Ġunju 2010, il-GHA ġie emendat bi skema ġdida ta' skontijiet applikabbli għall-imposti tal-immaniġġjar u għas-servizzi fuq talba li kopriet il-perjodu sas-6 ta' Frar 2011. L-iskema l-ġdida ta' skontijiet ġiet introdotta b'deċiżjoni tal-Bord tad-Diretturi tal-Maniġer tal-Ajruport fil-15 ta' Ġunju 2010. Din l-iskema l-ġdida ta' skontijiet tikkorrispondi għal dik stabbilita fl-AIP tal-2010.

3.4. **Miżura 4 – Qtugħ ta' imposti tal-ajruport fatturati lil Wizz Air għall-perjodu Ottubru 2009 - Frar 2010**

(77) Fit-28 ta' April 2010, il-Maniġer tal-Ajruport bagħat ċitazzjoni lil Wizz Air biex tħallas EUR 2 825 360 għal fatturi li jikkonċernaw it-tariffi dovuti taħt il-Ftehim Operazzjonali u l-GHA datati minn Ottubru 2009 sa Frar 2010.

(78) Fiż-żmien tad-Deċiżjoni tal-Ftuħ, Wizz Air ħallset biss EUR 264 367,10 fl-ewwel nofs tal-2010 u deher li ma kienet ittieħdet ebda azzjoni ulterjuri mill-Maniġer tal-Ajruport biex jiġbor l-ammonti dovuti.

4. **RAĠUNIJIET GĦALL-BIDU TAL-PROĊEDURA TA' INVESTIGAZZJONI**

(79) Fid-Deċiżjoni tal-Ftuħ, il-Kummissjoni kkonkludiet li r-rata bażi tal-imposti tal-ajruport li tinsab fl-AIP tal-2007, l-AIP tal-2008, u l-AIP tal-2010 ma kinitx tammonta għal għajnuna mill-Istat.

(80) Madankollu, id-Deċiżjoni tal-Ftuħ qajmet il-kwistjoni dwar jekk il-miżuri li ġejjin ingħatawx bil-kundizzjonijiet tas-suq, u għalhekk ma kinux jinvolvu għajnuna mill-Istat. U jekk le, jekk tali għajnuna mill-Istat tistax tiġi kkunsidrata bħala kompatibbli mas-suq intern:

— Finanzjament operattiv annwali mogħti lill-Maniġer tal-Ajruport fl-2007, fl-2008 u fl-2009;

— Skontijiet u ribassi skont l-AIP tal-2007, l-AIP tal-2008 u l-AIP tal-2010;

— Il-ftehimiet tal-2008 bejn Wizz Air u l-Maniġer tal-Ajruport;

— Qtugħ ta' imposti tal-ajruport fatturati lil Wizz Air għall-perjodu Ottubru 2009 sa Frar 2010.

([14]) Dan il-GHA huwa l-ftehim ta' groundhandling imsemmi fil-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni.

4.1. **Miżura 1 – Finanzjament operattiv annwali mogħti lill-Maniġer tal-Ajruport 2007 - 2009**

(81) Il-Kummissjoni kienet tal-fehma preliminari li l-finanzjament annwali mogħti lill-Maniġer tal-Ajruport ma jikkonformax mal-MEOP minħabba l-fatt li ma kienu pprovduti l-ebda pjan ta' direzzjoni tan-negozju jew projezzjoni ta' profittabbiltà, il-fatt li l-azzjonist minoritarju (Fondul Proprietatea) ma kienx jidher li kkontribwixxa għall-finanzjament taħt l-istess kundizzjonijiet u l-fatt li ma kienx ċar li l-Maniġer tal-Ajruport konsistentement ħallas id-dividendi korrispondenti lill-azzjonisti.

4.2. **Miżura 2 – Skontijiet u ribassi skont l-AIP tal-2007, l-AIP tal-2008 u l-AIP tal-2010**

(82) Il-Kummissjoni kienet tal-fehma preliminari li l-iskontijiet u r-ribassi fl-AIP tal-2007 kienu jammontaw għal għajnuna mill-Istat u ma setgħetx teskludi li l-AIP tal-2008 u l-AIP tal-2010 kienu jinvolvu għajnuna mill-Istat. Il-Kummissjoni ma setgħetx teskludi li xi utenti tal-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara kienu rċivew vantaġġ selettiv mogħti permezz ta' tali ribassi u skontijiet. Fir-rigward tar-ribass il-ġdid għal inġenji tal-ajru ta' aktar minn 70 MTOW stabbilit fl-AIP tal-2010, il-Kummissjoni kienet tal-fehma li dan kien jikkostitwixxi għajnuna mill-Istat peress li prima facie ma kienx biżżejjed biex ikopri l-kostijiet tal-Maniġer tal-Ajruport. Barra minn hekk, id-differenza fl-imposti għall-passiġġieri nazzjonali u l-passiġġieri internazzjonali kif ukoll għall-passiġġieri ta' tranżitu wasslet lill-Kummissjoni biex tiddubita n-natura mhux diskriminatorja tal-iskemi.

4.3. **Miżura 3 – Ftehimiet tal-2008 bejn Wizz Air u l-Maniġer tal-Ajruport**

(83) Il-Kummissjoni kienet tal-fehma preliminari li l-Ftehimiet tal-2008 ma' Wizz Air ma ġewx konklużi taħt kundizzjonijiet normali tas-suq u, għalhekk, Wizz Air irċiviet vantaġġ ekonomiku selettiv. Għalhekk, il-Kummissjoni kienet tal-fehma preliminari li l-Ftehimiet tal-2008 kienu jammontaw għal għajnuna mill-Istat.

4.4. **Miżura 4 – Qtugħ ta' imposti tal-ajruport fatturati lil Wizz Air għall-perjodu Ottubru 2009 - Frar 2010**

(84) Il-Kummissjoni kienet tal-fehma preliminari li hija ma setgħetx teskludi li l-qtugħ ta' imposti tal-ajruport jinvolvi għajnuna mill-Istat peress li ma kienet ittieħdet l-ebda miżura ta' infurzar.

5. **KUMMENTI MIR-RUMANIJA**

5.1. **Miżura 1 – Finanzjament annwali mogħti lill-Maniġer tal-Ajruport 2007 - 2009**

(85) Ir-Rumanija spjegat li l-allegata għajnuna operatorja mogħtija lill-Maniġer tal-Ajruport fil-fatt tirrigwarda kostijiet ta' investiment u ma kinitx tikkostitwixxi għajnuna mill-Istat. Il-proġetti ta' investiment huma indikati fit-Table 3 ta' din id-deċiżjoni.

(86) Rigward il-finanzjament tat-titjib tar-runway u tal-estensjoni tar-rampa tal-inġenji tal-ajru fl-2007, fl-2008 u fl-2009, ir-Rumanija argumentat li dan il-finanzjament twettaq f'konformità mal-MEOP. Skont ir-Rumanija, l-MEOP ikun imħares jekk l-investimenti jsiru f'assi li jkunu proprjetà tal-Istat u li jiġġeneraw dħul minn dividendi u minn tariffi ta' konċessjoni. F'dan il-każ, ir-Rumanija kkalkolat tariffa ta' konċessjoni ta' 2 % tal-introjtu gross riċevut permezz tal-konċessjoni. Ir-Rumanija ddikjarat li l-Pjan ta' Żvilupp u l-Valutazzjoni tal-Kapaċità fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara li saru fl-2006 (il-"Valutazzjoni tal-Kapaċità") indikaw sostenibbiltà ekonomika tal-investimenti. Skont ir-Rumanija, is-sostenibbiltà ekonomika setgħet kienet mistennija hekk kif iż-żieda fin-numru ta' passiġġieri u t-titjib fl-effiċjenza jżidu d-dħul mill-operat tal-infrastruttura tal-ajruport. Skont ir-Rumanija, l-investimenti kienu wkoll meħtieġa biex jiġu ssodisfati r-rekwiżiti tas-sigurtà tal-avjazzjoni (b'mod partikolari biex jiġi evitat aċċess mhux awtorizzat għall-ajruplani) u biex jiġu indirizzati l-ħtiġijiet operattivi li jirriżultaw miż-żieda fit-traffiku. Ir-Rumanija ddikjarat ukoll li minbarra l-attivitajiet kummerċjali, l-infrastruttura ntużat ukoll għal attivitajiet militari, missjonijiet uffiċjali, missjonijiet ta' tiftix u salvataġġ, titjiriet għal għajnuna umanitarja u ta' emerġenza, titjiriet tan-NU, tas-Salib l-Aħmar u tan-Nofs Qamar l-Aħmar u oħrajn simili. Ir-Rumanija ddikjarat li l-attivitajiet ta' interess nazzjonali (l-armata u d-difiża nazzjonali, missjonijiet umanitarji u ta' salvataġġ, u oħrajn simili) jaqgħu taħt il-mandat tas-servizz pubbliku. Ir-Rumanija sostniet li skont il-liġi Rumena, il-Maniġer tal-Ajruport kellu l-obbligu li jippermetti l-użu liberu tal-infrastruttura tal-ajruport għal attivitajiet mhux kummerċjali bħal dawn.

(87) Rigward il-finanzjament ta' tagħmir ta' sigurtà fl-2008, ir-Rumanija argumentat li dan il-finanzjament huwa relatat ma' attivitajiet li jaqgħu taħt il-mandat tas-servizz pubbliku. Ir-Rumanija ddikjarat li dawn l-investimenti kienu meħtieġa mir-Regolament (KE) Nru 2320/2002 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, mir-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 622/2003 u mil-liġi nazzjonali. Barra minn hekk, ir-Rumanija ddikjarat li t-tagħmir ta' sigurtà għen lill-Maniġer tal-Ajruport biex jikkonforma mar-rekwiżiti dwar is-sigurtà tal-fruntiera imposti bir-Regolament (KE) Nru 562/2006 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill.

(88) Rigward il-finanzjament tal-estensjoni u t-titjib tat-terminal mhux ta' Schengen fl-2007, l-2008, l-2009 u l-2010, ir-Rumanija argumentat li dan il-finanzjament jew twettaq f'konformità mal-MEOP jew kien relatat ma' attivitajiet li jaqgħu taħt il-mandat tal-politika pubblika. Skont ir-Rumanija, dawn l-investimenti kienu bbażati fuq kunsiderazzjonijiet ekonomiċi biex l-ajruport jitħejja għal numru ogħla ta' passiġġieri. Ir-Rumanija ddikjarat li l-Istat kien iggwidat minn prospetti ta' profittabbiltà fit-tul. Barra minn hekk, ir-Rumanija spjegat li l-investimenti kienu meħtieġa biex jiġu ssodisfati l-obbligi tar-Rumanija sabiex tissieħeb fiż-żona Schengen. B'mod partikolari, ir-Rumanija ddikjarat li l-investimenti kienu meħtieġa għall-konformità mar-Regolament (KE) Nru 2320/2002 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill u mar-Regolament (KE) Nru 562/2006 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill.

(89) Rigward il-finanzjament ta' żvilupp ta' triq ta' aċċess u ta' parkeġġ fl-2007, ir-Rumanija argumentat li dan il-finanzjament twettaq f'konformità mal-MEOP. Ir-Rumanija ddikjarat li fl-2005 sar studju ta' fattibbiltà dwar dan l-investiment u li dan kien jinkludi pjan ta' direzzjoni tan-negozju kif ukoll valutazzjoni tal-profittabbiltà tal-investiment. Skont ir-Rumanija, l-analiżi tal-profittabbiltà kienet tindika opportunità għal dħul sinifikanti.

(90) Rigward il-finanzjament tat-tagħmir tad-dawl fl-2008, ir-Rumanija argumentat li dan il-finanzjament twettaq f'konformità mal-MEOP. Skont ir-Rumanija, l-investiment fit-tagħmir tad-dawl kien meħtieġ biex jiġu żgurati l-aħjar użu tal-infrastruttura tal-ajruport u s-sikurezza tal-passiġġieri u tal-inġenji tal-ajru. Ir-Rumanija ddikjarat li l-investiment kien ukoll profittabbli *ex post*.

5.2. **Miżura 2 – Skontijiet u Ribassi skont l-AIP tal-2007, l-AIP tal-2008 u l-AIP tal-2010**

5.2.1. *L-AIP tal-2007 u l-AIP tal-2008*

(91) Ir-Rumanija sostniet li l-Maniġer tal-Ajruport ilu jaħdem b'mod profittabbli mill-2007 u li l-profitti żdiedu b'mod kostanti minn dak iż-żmien 'l hawn. F'dan il-kuntest, it-tariffi applikati mill-Maniġer tal-Ajruport koprew il-kostijiet tas-servizzi mogħtija.

(92) Ir-Rumanija ddikjarat li d-deċiżjonijiet dwar l-applikazzjoni tal-imposti tal-ajruport kienu bbażati fuq noti ta' sfond ekonomiċi u finanzjarji li saru minn dipartiment speċjalizzat tal-Maniġer tal-Ajruport.

(93) Skont ir-Rumanija, l-imposti tal-ajruport ġew ippubblikati fl-AIP u kienu applikabbli għall-utenti kollha fuq bażi mhux diskriminatorja.

(94) Ir-Rumanija ċċarat li l-AIP tal-2007 u l-AIP tal-2008 kienu approvati mill-Bord tad-Diretturi tal-Maniġer tal-Ajruport madwar xahrejn qabel id-dħul fis-seħħ ta' kull AIP rispettivament.

(95) Skont ir-Rumanija, il-mudell kummerċjali ta' Carpatair, jiġifieri l-mudell ta' hub u spoke, wassal għal sitwazzjoni fejn, matul l-eqqel ħinijiet ta' wasliet ta' passiġġieri ta' Carpatair, il-kapaċitajiet tal-ajruport kienu kważi eżawriti kompletament. Min-naħa l-oħra, fis-sigħat kwieti, il-kapaċità ma kinitx tintuża biżżejjed. Għalhekk, il-kostijiet inkrementali ta' żieda fl-output ta' passiġġieri fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara, mill-inqas fis-sigħat kwieti maħluqa bil-mudell operattiv ta' Carpatair, kienet baxxa ħafna minħabba li l-biċċa l-kbira tal-kostijiet huma fissi. Konsegwentement, anke l-imposti ajrunawtiċi baxxi kienu stmati li kienu profittabbli b'mod inkrementali. Dan huwa muri biż-żieda ta' 39 % fid-dħul operattiv osservat mill-Maniġer tal-Ajruport matul il-perjodu 2008-2010, li nkiseb b'żieda ta' 22 % biss fil-kostijiet operatorji.

(96) Skont ir-Rumanija, ir-ribassi u l-iskontijiet inklużi fl-AIP tal-2007 u fl-AIP tal-2008 jirriflettu l-ekonomiji ta' skala għall-Maniġer tal-Ajruport li jirriżultaw min-natura ta' kostijiet fissi għoljin tal-operazzjoni tal-ajruport. Dan ifisser li hemm inċentiv qawwi biex jiġu segwiti l-volumi inkrementali. Ir-ribassi u l-iskontijiet huma mfassla biex jinċentivaw u jżidu l-attività ekonomika li tagħmel l-aktar użu effiċjenti mill-infrastruttura tal-ajruport.

5.2.2. *L-AIP tal-2010*

(97) Skont ir-Rumanija, il-Maniġer tal-Ajruport aġixxa waħdu meta ddetermina l-imposti u t-tnaqqis ippubblikati fl-AIP tal-2010. Ir-Rumanija ddikjarat li l-imposti u t-tnaqqis mhumiex attribwibbli għall-Istat.

(98) Ir-Rumanija sostniet li l-AIP tal-2010 ġiet adottata f'konformità mal-MEOP. Skont ir-Rumanija, id-dħul mhux mill-avjazzjoni, l-esternalizzazzjoni tan-network u ż-żieda fil-valur tal-kumpanija għandhom jiġu kkunsidrati meta tiġi analizzata l-konformità mal-MEOP. Madwar 14 % tad-dħul tal-Maniġer tal-Ajruport kien dħul minn attivitajiet mhux ajrunawtiċi. Skont ir-Rumanija, il-passiġġieri ta' linji tal-ajru bi prezzijiet baxxi ħafna drabi huma aktar suxxettibbli li jixtru gazzetti, ikel, xorb jew oġġetti simili fil-ħwienet ta' ajruport minn passiġġieri oħra billi l-linji tal-ajru bi prezzijiet baxxi normalment ma jipprovdux dawn l-oġġetti abbord.

(99) Ir-Rumanija kienet tal-fehma li l-AIP tal-2010 ipprovdiet inċentiv lil-linji tal-ajru biex jattiraw aktar passiġġieri. Ir-Rumanija ddikjarat li tul l-applikazzjoni tal-AIP tal-2010, it-traffiku fl-Ajruport żviluppa b'mod pożittiv (ara Table 10).

Tabella 10: Ajruport ta' Timişoara - Dħul u Numru ta' passiġġieri

	Numru totali ta' passiġġieri	**Dħul totali RON (EUR)**
2008	831 404	22 033 887 (5 983 079)
2009	944 167	34 977 836 (8 254 746)
2010	1 137 218	37 565 399 (8 923 110)

(100) Ir-Rumanija spjegat li l-imposti tal-ajruport applikabbli għal Carpatair tnaqqsu b'70 % għall-inżul u b'50 % għad-dawl. Intalbu biss EUR 1,5 għal kull passiġġier fi trasferiment. Skont l-AIP tal-2010, it-tnaqqis massimu tal-imposti tal-ajruport applikabbli għal Wizz Air kien jammonta għal bejn 67 % u 72 %. Skontijiet li jammontaw għal 72 % sa 85 % qatt ma ġew applikati għal Wizz Air minħabba li din qatt ma kienet laħqet il-limiti rispettivi. Skont ir-Rumanija, linji tal-ajru oħra kienu intitolati wkoll għat-tnaqqis tal-imposti skont il-livell ta' passiġġieri jew movimenti milħuqa.

(101) Ir-Rumanija ddikjarat li t-tnaqqis tal-imposti tal-ajruport fl-AIP tal-2010 jirrifletti l-kostijiet ta' opportunità tal-Maniġer tal-Ajruport biex jipprovdi servizzi lill-kumpaniji li jużaw inġenji tal-ajru żgħar u ħinijiet ta' rotazzjoni itwal meta mqabbel mal-għoti ta' servizzi lil inġenji tal-ajru akbar li jġibu numru akbar ta' passiġġieri għal kull inżul. L-AIP tal-2010 kellha l-għan li tattira linji tal-ajru b'ħinijiet ta' rotazzjoni iqsar sabiex tippermetti numru akbar ta' rotazzjonijiet fis-siegħa u għalhekk ittejjeb il-kapaċità operattiva tal-Maniġer tal-Ajruport f'termini tan-numru ta' nżul fis-siegħa.

(102) Ir-Rumanija ddikjarat li l-iskontijiet applikati għal Wizz Air jirriflettu wkoll l-ammont iżgħar ta' servizzi użati. Wizz Air offriet biss titjiriet diretti u għalhekk ma kinitx teħtieġ faċilitajiet u servizzi meħtieġa għat-trasferiment. Għal titjiriet ta' tranżitu, il-Maniġer tal-Ajruport għandu jirdoppja l-faċilitajiet ta' sigurtà. Skont ir-Rumanija, 60 % tal-passiġġieri ta' Wizz Air jagħmlu check-in online, u dan ifisser tnaqqis sinifikanti ta' persunal meħtieġ fiċ-check-in. Il-passiġġieri ta' Wizz Air iġorru inqas bagalji, u b'hekk dan inaqqas il-persunal u l-faċilitajiet meħtieġa għall-immaniġġjar ta' dawn il-bagalji. Skont ir-Rumanija, it-timijiet ta' Wizz Air stess ipprovdew it-tindif ta' rutina tal-inġenji tal-ajru matul il-ħin ta' rotazzjoni.

5.3. **Miżura 3 – Ftehimiet tal-2008 bejn Wizz Air u l-Maniġer tal-Ajruport**

(103) Ir-Rumanija sostniet li l-ebda wieħed mill-investimenti fir-restawr tat-taxiway jew fl-estensjoni tar-rampa ma sar speċifikament minħabba l-preżenza ta' Wizz Air. Skont ir-Rumanija, l-investimenti li saru mill-Istat bħala azzjonist ewlieni tnedew qabel ma Wizz Air ħabbret l-intenzjoni tagħha li topera fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara. Ir-Rumanija ddikjarat li, bl-istess mod, l-investimenti u t-tiswijiet magħmula mir-riżorsi proprji tal-Maniġer tal-Ajruport ma sarux minħabba l-preżenza ta' Wizz Air jew ta' kwalunkwe linja tal-ajru oħra fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara iżda pjuttost biex jiżguraw il-kundizzjonijiet ta' sikurezza u ta' sigurtà meħtieġa għat-twettiq kif suppost tal-attività tal-ajruport. Saru tiswijiet minħabba tkagħbir bl-użu normali u mhux għal xi linja tal-ajru jew minħabba fiha.

(104) Skont ir-Rumanija, kif indikat fil-preambolu tiegħu, il-MtQ kien ftehim fil-prinċipju li ma kien jimponi l-ebda obbligu legali fuq il-partijiet. Ir-Rumanija sostniet li ħlief għall-ksur tal-klawżola ta' kunfidenzjalità, il-ftehim ma stabbilixxa l-ebda sanzjoni għal ksur potenzjali. Minbarra n-nuqqas ta' kwalunkwe obbligu validu fir-rigward tal-forniment tas-servizzi elenkati fil-MtQ, il-Maniġer tal-Ajruport ma wettaq ebda xogħol ta' infrastruttura fil-perjodu kkonċernat minbarra x-xogħol ta' infrastruttura li kien kompletament indipendenti mill-operazzjoni ta' Wizz Air.

(105) Ir-Rumanija ddikjarat li l-MtQ jesprimi l-intenzjoni tal-partijiet li jibdew negozjati in bona fide dwar kooperazzjoni potenzjali li kellha tiġi stabbilita fuq il-bażi ta' ftehimiet obbligatorji. Ir-Rumanija sostniet li dawn il-ftehimiet obbligatorji ġew tabilħaqq konklużi, u li prattikament issostitwew il-MtQ: Il-Ftehim Operazzjonali, il-GHA u l-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni.

(106) Skont ir-Rumanija, il-Maniġer tal-Ajruport aġixxa f'konformità mal-MEOP meta ffirma l-Ftehimiet tal-2008 ma' Wizz Air. Sabiex tissostanzja l-argument, ir-Rumanija bagħtet lill-Kummissjoni pjan ta' direzzjoni tan-negozju *ex ante* mibni mill-ġdid *ex post*, li wera li l-Ftehimiet tal-2008 ma' Wizz Air kienu mistennija jiġġeneraw numru ogħla ta' passiġġieri, kif ukoll profitti ogħla.

5.4. **Miżura 4 – Qtugħ ta' imposti tal-ajruport fatturati lil Wizz Air għall-perjodu Ottubru 2009 - Frar 2010**

(107) Ir-Rumanija ddikjarat li l-Maniġer tal-Ajruport aġixxa waħdu fir-rigward tal-ħlas tal-imposti tal-ajruport dovuti minn Wizz Air lill-Maniġer tal-Ajruport. Għalhekk, skont ir-Rumanija, id-deċiżjoni f'dan il-kuntest mhijiex attribwibbli għall-Istat Rumen.

(108) Ir-Rumanija sostniet li d-deċiżjoni mill-Maniġer tal-Ajruport dwar il-ħlas ta' imposti tal-ajruport dovuti minn Wizz Air lill-Maniġer tal-Ajruport irrispettat l-MEOP.

(109) Skont ir-Rumanija, l-ammonti li kellhom jiġu rimborżati lil Wizz Air u rkuprati mingħandha ġew paċuti fl-1 ta' Marzu 2014 fi ftehim ta' riżoluzzjoni Nru 20310 ([15]) bejn il-Maniġer tal-Ajruport u Wizz Air (il-"Ftehim ta' Riżoluzzjoni").

(110) Ir-Rumanija sostniet li mill-20 ta' Novembru 2014, id-djun tal-Maniġer tal-Ajruport lil Wizz Air ammontaw għal EUR 0 u d-djun ta' Wizz Air għall-Maniġer tal-Ajruport ammontaw għal EUR 122 861,67 għal operazzjonijiet mill-1 ta' Ottubru 2014 sal-31 ta' Ottubru 2014 u EUR 1 256,12 għall-kiri ta' żona amministrattiva fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara. Skont ir-Rumanija dawn l-ammonti kienu dovuti fit-30 ta' Novembru 2014.

([15]) Il-Ftehim ta' Riżoluzzjoni kien ibbażat fuq l-azzjonijiet li ġejjin. Il-Maniġer tal-Ajruport ippreżenta talba ta' arbitraġġ kontra Wizz Air quddiem il-Qorti ta' Arbitraġġ tal-Kamra tal-Kummerċ u tal-Industrija ta' Cluj ("Qorti ta' Arbitraġġ ta' Cluj") bin-Nru 24/2011. Il-Qorti ta' Arbitraġġ ta' Cluj tat id-Deċiżjoni ta' Arbitraġġ Nru 3 tas-16 ta' Mejju 2012 (id-"Deċiżjoni ta' Arbitraġġ"). Bid-deċiżjoni tal-11 ta' Ġunju 2012, ċerti żbalji ġew ikkoreġuti mill-Qorti ta' Arbitraġġ ta' Cluj. Id-Deċiżjoni ta' Arbitraġġ ordnat il-ħlas minn Wizz Air ta' ċerti fatturi maħruġa mill-Maniġer tal-Ajruport u l-bilanċ li jifdal li għandu jitħallas abbażi tal-Ftehim Operazzjonali u tal-Ftehim dwar il-Groundhandling. Il-Maniġer tal-Ajruport talab ukoll lil Wizz Air il-ħlas ta' mgħax ta' inadempjenza. Wizz Air ressqet talba kontra l-Maniġer tal-Ajruport fejn talbet li dan jiġi ordnat iħallas il-fatturi maħruġa minn Wizz Air abbażi tal-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni. It-Tribunal Speċjalizzat ta' Cluj ħareġ id-Deċiżjoni Nru 3597 tat-3 ta' Ottubru 2012 li biha laqa' parzjalment l-azzjoni legali ppreżentata minn Wizz Air kontra l-Maniġer tal-Ajruport.

6. **OSSERVAZZJONIJIET MINN PARTIJIET TERZI**

6.1. **Carpatair**

6.1.1. *Miżura 3 – Ftehimiet tal-2008 bejn Wizz Air u l-Maniġer tal-Ajruport*

(111) Skont Carpatair, id-diversi skemi favur l-operazzjoni ta' Wizz Air fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara jikkostitwixxu għajnuna mill-Istat. L-għajnuna allegata mogħtija lil Wizz Air hija stmata minn Carpatair li tammonta għal EUR 5,5 miljun bejn Ottubru 2008 u Diċembru 2010. Din allegatament ingħatat permezz tal-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni, fl-ammont ta' EUR 2,6 miljun u skontijiet ibbażati fuq l-AIP u l-Ftehim Operazzjonali, fl-ammont ta' EUR 2,9 miljun. Barra minn hekk, Carpatair sostniet li fl-2011 il-miżura kompliet tiġi pprovduta lil Wizz Air mill-Maniġer tal-Ajruport u kienet tammonta għal EUR 8,3 miljun sa tmiem l-2011.

(112) Carpatair ikkummentat dwar l-MEOP. Skont Carpair, investitur li jopera f'ekonomija tas-suq kien jibbaża d-deċiżjonijiet tiegħu fuq l-ispeċifiċitajiet tal-ajruport. Minħabba l-pożizzjoni tagħha u l-isforzi ta' Carpatair, missena 2000 inħolqot sistema ta' hub u spoke b'mod progressiv, u din wasslet għal sitwazzjoni li fiha Carpatair kienet tipprovdi 38 % tad-dħul tal-Maniġer tal-Ajruport fl-2008, fiż-żmien meta waslet Wizz Air. Dan huwa essenzjalment minħabba li Carpatair setgħet tattira traffiku stabbli ta' nies tan-negozju li ġejjin mir-Rumanija, l-Italja, il-Moldova, l-Ukrajna u l-Ġermanja.

(113) Carpatair sostniet ukoll li t-traffiku fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara kien ta' 836 574 passiġġier fl-2007 u 890 704 passiġġieri fl-2008. Normalment dan kellu jkun il-bażi u r-referenza tad-dħul li fuqu investitur privat ikollu l-għan li jibni dħul marġinali. It-tħassib ewlieni tal-Maniġer tal-Ajruport kellu jkun li ma jintilfux in-negozju u d-dħul eżistenti. Madankollu, skont Carpatair, il-Maniġer tal-Ajruport ma kkunsidrax dan u, bħala riżultat, fl-2013 l-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara pproċessa biss 757 009 passiġġieri. Dan kien 15 % inqas minn qabel il-wasla ta' Wizz Air. Investitur prudenti kien għalhekk jikkunsidra li kien dan it-traffiku stess li ġab rendiment ta' kwalità għolja, u kien jillimita l-vantaġġ mogħti lil Wizz Air għal rotot ġodda biss. Dan ma kienx il-każ. Il-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni ta ribass ta' 85 % fuq l-imposti kollha, fuq is-servizzi tal-immaniġġjar u anke fuq il-materjal użat għal tliet snin, fuq ir-rotot kollha, inkluż għalhekk nofshom li diġà jittajru minn Carpatair. Investitur għaqli kien ikun jaf li jekk idgħajjef il-klijent prinċipali tiegħu, Carpatair, kien se jeqred il-hub eżistenti u r-riżorsi marbuta magħha. Investitur privat għaqli kellu jkun konxju tal-marġni ta' profittabbiltà reali fl-industrija, b'mod partikolari ta' dawk il-linji tal-ajru li joperaw fuq mudell ta' hub u spoke. Meta wieħed iqis li nofs id-dħul biss li ġej mill-operazzjoni fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara (20 % tad-dħul totali ta' Carpatair) kien jintilef wara l-implimentazzjoni tal-għajnuna allegata, it-tnaqqis fir-ritmu tal-profittabbiltà jkun ta' telf ta' 15 % fuq id-dħul totali minn profitt ta' 5 %. Meta espress f'ċifri assoluti, it-telf rispettiv kien ifisser impatt negattiv ta' EUR 10 - 15-il miljun fis-sena.

(114) Carpatair iddikjarat li investitur prudenti kien jiżvela r-riżultati ta' studju kkummissjonat fl-2006 li wera l-ħtieġa li tissewwa r-runway b'kost ta' EUR 30 miljun. Id-direttur tal-ajruport il-ġdid għamel l-informazzjoni disponibbli fl-2010. Investitur privat prudenti huwa ggwidat mill-prospett ta' profittabbiltà fit-tul li jippermetti li jiġi evitat il-kunċett ta' terminu qasir ta' profitt marġinali li jirriżulta minn dħul inkrementali estremament baxx bħal EUR 1 għal kull passiġġier. Huwa ċar li l-Maniġer tal-Ajruport, meta injora l-kostijiet tat-tiswija u - għall-kuntrarju – ippermetta lil linja tal-ajru li bilfors kellha tgħabbi żżejjed u tagħmel ħsara fuq ir-runway, ma kkunsidrax il-profittabbiltà fit-tul. Investitur prudenti fl-industrija tal-linji tal-ajru kien jimponi ħlas addizzjonali fuq tali linja tal-ajru, għal kull moviment ta' operazzjoni ta' tagħbija żejda.

(115) Carpatair sostniet li fil-bidu tal-2012, il-Maniġer tal-Ajruport ikkundizzjona t-tiġdid tal-kuntratt tiegħu bil-ftehim ta' Carpatair bl-arranġamenti ma' Wizz Air u t-termini tiegħu.

(116) Carpatair allegat li l-MEOP mhuwiex sodisfatt. Carpatair sostniet li ma saret l-ebda analiżi *ex ante* u l-ebda pjan ta' direzzjoni tan-negozju ma ġie ppreżentat lill-Kummissjoni skont il-Linji Gwida tal-2005 dwar il-finanzjament tal-ajruporti u l-għajnuna tal-bidu lil-linji tal-ajru li jitilqu minn ajruporti reġjonali ([16]) (il-"Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2005").

([16]) Il-Komunikazzjoni mill-Kummissjoni – Il-Linji Gwida tal-Komunità dwar l-iffinanzjar tal-ajruporti u l-għajnuna tal-bidu lil-linji tal-ajru li jitilqu minn ajruporti reġjonali (ĠU C 312, 9.12.2005, p. 1).

(117) Carpatair ċaħdet l-argumenti tar-Rumanija dwar il-fatt li l-introjtu minn attivitajiet mhux ajrunawtiċi għandu jiġi inkluż fl-analiżi tal-MEOP. Carpatair iddikjarat li r-Rumanija ma kinitx f'pożizzjoni li tissottometti analiżi ekonomika dettaljata ta' kif is-sussidji lil Wizz Air ikunu ġġustifikati minn żieda fil-profitt minn attivitajiet mhux ajrunawtiċi.

6.1.2. *Il-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014*

(118) Carpatair iddikjarat li l-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014 jikkonfermaw li l-miżuri kienu għajnuna mill-Istat. It-test tal-MEOP ma ġiex issodisfat peress li ma kienx hemm pjan ta' direzzjoni tan-negozju *ex ante* u konsegwentement, l-awtoritajiet Rumeni ma pprovdewx lill-Kummissjoni b'tali pjan jew projezzjonijiet ta' profittabbiltà tal-Ftehimiet tal-2008.

(119) Carpatair sostniet li l-aħħar *data* finanzjarja tal-Maniġer tal-Ajruport tikkonferma li l-għajnuna hija inkompatibbli. Carpatair argumentat li l-għajnuna mill-Istat naqqset il-profittabbiltà tal-Maniġer tal-Ajruport u l-għajnuna ma kinitx konformi mal-kundizzjonijiet kumulattivi għall-għajnuna tal-bidu.

(120) Carpatair informat ukoll lill-Kummissjoni li hija ressqet ilment quddiem il-Kunsill tal-Kompetizzjoni Rumen billi allegat li l-Maniġer tal-Ajruport abbuża mill-pożizzjoni dominanti tiegħu billi offra kundizzjonijiet diskriminatorji lil-linji tal-ajru.

6.2. **Wizz Air**

6.2.1. *Miżura 2 – Skontijiet u Ribassi skont l-AIP tal-2007, l-AIP tal-2008 u l-AIP tal-2010*

(121) Wizz Air sostniet li skont sa 85 % skont l-AIP tal-2010 qatt ma ġie applikat. Minflok, ġie applikat skont massimu medju ta' 73 % wara li l-Ministeru tat-Trasport Rumen oppona l-iskema ta' imposti msemmija hawn fuq.

(122) Barra minn hekk, skont Wizz Air, ma hemm l-ebda selettività u vantaġġ favur tagħha skont l-AIP tal-2007, l-AIP tal-2008 u l-AIP tal-2010. Linji tal-ajru oħra joperaw inġenji tal-ajru tal-istess daqs u MTOW bħal dak ta' Wizz Air u għalhekk jistgħu jibbenefikaw mill-istess livell ta' skont.

(123) Wizz Air allegat li sa mill-wasla tagħha, ix-xejra ġenerali lejn l-użu ta' inġenji tal-ajru akbar kienet imħeġġa mill-Maniġer tal-Ajruport, u l-għadd ta' passiġġieri żdied b'36 % fil-perjodu mill-2007 sal-2010, b'żieda fil-moviment ta' 2 % biss.

(124) Għall-kuntrarju ta' Carpatair, Wizz Air offriet servizz ta' nollijiet baxxi, u l-operazzjonijiet tagħha kienu effiċjenti. Konsegwentement, kien ekonomikament razzjonali li l-provvista ta' infrastruttura u servizzi inqas għalja jwasslu għall-applikazzjoni ta' imposti aktar baxxi minn ajruport li jaġixxi bħala MEO. Wizz Air iddikjarat li tat spinta lit-traffiku tal-Ajruport billi żiedet id-dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi u mhux ajrunawtiċi.

6.2.2. *Miżura 3 – Ftehimiet tal-2008 bejn Wizz Air u l-Maniġer tal-Ajruport*

(125) Wizz Air argumentat li n-nuqqas ta' pjan ta' direzzjoni tan-negozju *ex ante* mhuwiex evidenza li l-awtoritajiet Rumeni naqsu milli jaġixxu bħala MEO.

(126) Wizz Air ħatret konsulent ekonomiku, Oxera Consulting Ltd, sabiex tħejji l-Valutazzjoni Ekonomika tal-MEIP fir-rigward tal-Ajruport. Ir-rapport ta' Oxera, li ġie ppreżentat lill-Kummissjoni fis-27 ta' Ottubru 2011, kellu l-għan li jistabbilixxi jekk it-test tal-MEOP ġiex sodisfatt fil-ftehimiet bejn il-Maniġer tal-Ajruport u Wizz Air.

(127) L-analiżi ta' Oxera ffokat fuq il-Ftehimiet tal-2008 kif ukoll l-AIP tal-2007, l-AIP tal-2008 u l-AIP tal-2010.

(128) Skont Oxera, l-imposti mħallsa minn Wizz Air fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara għandhom jitqabblu mal-imposti mħallsa minn Wizz Air f'ajruporti simili fuq perjodu ta' żmien xieraq.

(129) Fl-analiżi ta' Oxera, intgħażlu tliet ajruporti bħala komparaturi rilevanti għall-finijiet ta' din l-analiżi. Oxera sostniet li l-istruttura ta' sjieda u finanzjament ta' dawn l-ajruporti hija tali li kollha kemm huma x'aktarx iġibu ruħhom b'mod konsistenti mal-ajruporti ta' "investituri privati", u dawn huma destinazzjonijiet ta' Wizz Air li huma ġeneralment komparabbli f'numru ta' dimensjonijiet.

(130) Abbażi tad-*data* riċevuta mingħand Wizz Air, Oxera kkonkludiet li l-imposti globali mħallsa mil-linja tal-ajru fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara jistgħu jitqabblu mal-imposti rispettivi mħallsa fit-tliet ajruporti komparaturi bejn 2008 - 2009 u 2010 - 2011, kemm fuq bażi ta' kull passiġġier kif ukoll fuq bażi ta' tlugħ u nżul.

(131) Skont Oxera, l-analiżi wriet li l-livell globali tal-imposti mħallsa minn Wizz Air fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara, skont il-ftehimiet dettaljati, huwa ogħla, bħala medja, mil-livell medju komparabbli ta' imposti mħallsa mil-linja tal-ajru fl-ajruporti komparaturi. Il-prezzijiet aktar baxxi mħallsa minn Wizz Air fl-ajruporti komparaturi jissuġġerixxu li investitur privat x'aktarx kien jidħol f'kuntratt fuq it-termini tal-ftehim bejn il-Maniġer tal-Ajruport u Wizz Air.

(132) Il-valutazzjoni tal-profittabbiltà tal-ftehimiet turi li investitur razzjonali fis-settur privat ikun lest li jidħol fl-istess ftehim ma' Wizz Air. Għalhekk, l-analiżi tal-profittabbiltà implikat li, billi kkonkluda diversi ftehimiet ma' Wizz Air, il-Maniġer tal-Ajruport ġab ruħu b'mod konsistenti mal-MEOP.

(133) B'mod ġenerali, Oxera kkonkludiet li r-riżultat tal-analiżi tal-komparatur u l-analiżi tal-profittabbiltà tal-ftehimiet issuġġerew li l-imposti mħallsa minn Wizz Air fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara kienu komparabbli ma' livell ta' imposti li kienu jiġu offruti lil Wizz Air minn investitur li jopera f'ekonomija tas-suq proprjetarju ta' ajruport f'ċirkostanzi simili.

6.2.3. *Miżura 4 – Qtugħ ta' imposti tal-ajruport fatturati lil Wizz Air għall-perjodu Ottubru 2009 - Frar 2010*

(134) Fil-fehma ta' Wizz Air, huwa ċar li l-allegat ammont pendenti dovut lill-Maniġer tal-Ajruport ma kienx jikkostitwixxi għajnuna. Wizz Air sostniet li kellha pretensjonijiet reċiproċi kontra l-Maniġer tal-Ajruport li rriżultaw mit-treġġigħ lura ta' proċedura ta' tpaċija bejn il-Maniġer tal-Ajruport u Wizz Air.

(135) Wizz Air argumentat li l-imputabbiltà tal-Istat ma ġietx ippruvata għaliex il-Kummissjoni ma stabbilixxietx li l-Istat kien involut fin-nuqqas ta' ħlas ta' imposti dovuti.

(136) L-għajnuna allegata mogħtija mill-Maniġer tal-Ajruport lil-linji tal-ajru mhijiex attribwibbli lill-Istat Rumen bi kwotazzjoni tal-ġurisprudenza tal-Qorti fi Stardust Marine ([17]). Skont Wizz Air, il-Maniġer tal-Ajruport jidher li aġixxa b'mod awtonomu u mingħajr l-approvazzjoni jew anke l-għarfien tal-Istat Rumen. L-intervent tal-gvern Rumen kien jikkonsisti biss f'ordnijiet biex jiġu invertiti ċerti miżuri adottati mill-Maniġer tal-Ajruport li ġew diżapprovati *ex post* mill-gvern.

6.2.4. *Il-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014*

(137) Wizz Air tenniet li l-Ftehimiet tal-2008 mal-Maniġer tal-Ajruport ma kinux jikkostitwixxu għajnuna mill-Istat skont il-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014.

(138) Skont Wizz Air, il-ftehimiet bejn il-Maniġer tal-Ajruport u Wizz Air kienu konformi mat-test tal-MEOP. It-tqabbil mal-prezz tas-suq u l-analiżi tal-profittabbiltà *ex ante*, deskritti fil-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014, ġew applikati f'dan il-każ, kif intwera mir-rapport ta' Oxera.

(139) Wizz Air issib li l-allegata għajnuna mill-Istat lill-Maniġer tal-Ajruport, jekk kien hemm, ma ġietx mgħoddija lil Wizz Air. Hija rreferiet għall-punti 11 u 65 tal-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014 li skonthom meta ajruport ikun il-benefiċjarju ta' għajnuna, il-vantaġġ li jirriżulta minn tali għajnuna ma jingħatax lil linja tal-ajru speċifika jekk l-infrastruttura rilevanti tkun miftuħa għal-linji tal-ajru kollha u ma jkunx iddedikat għal linja tal-ajru speċifika u l-linji tal-ajru jħallsu tariffi li jkopru mill-inqas il-kost inkrementali tal-operazzjoni tagħhom fl-ajruport.

(140) Wizz Air iddikjarat li dawn il-kundizzjonijiet kienu ssodisfati. Wizz Air ma kinitx l-unika linja tal-ajru li topera inġenji tal-ajru ta' aktar minn 70 tunnellata MTOW fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara matul il-perjodu rilevanti u, għalhekk, linji tal-ajru oħra possibbilment ibbenefikaw minn ribassi simili jew akbar fuq l-imposti tal-ajruport minn Wizz Air.

([17]) Is-Sentenza tas-16 ta' Mejju 2002, *Franza vs Il-Kummissjoni ("Stardust Marine")*, il-Kawża C-482/99, EU:C:2002:294.

(141) Wizz Air ikkonkludiet mill-punt 172 tal-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014, li anke jekk ikun instab li l-Maniġer tal-Ajruport ikun irċieva għajnuna, il-kompatibbiltà tagħha għandha tiġi vvalutata fuq il-bażi tal-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014, b'intensitajiet tal-għajnuna permessi għal ajruporti taħt 700 000 passiġġier.

6.3. **Il-Maniġer tal-Ajruport**

6.3.1. *Miżura 3 – Ftehimiet tal-2008 bejn Wizz Air u l-Maniġer tal-Ajruport*

(142) Il-Maniġer tal-Ajruport iddikjara li l-ebda għajnuna mill-Istat skont it-tifsira tal-Artikolu 107(1) tat-TFUE ma hija involuta fil-Ftehimiet tal-2008.

(143) Skont il-Maniġer tal-Ajruport, ma kienx hemm selettività. L-għajnuna allegata pprovduta lil Wizz Air kienet disponibbli għal-linji tal-ajru komparabbli kollha fuq bażi trasparenti u mingħajr diskriminazzjoni.

(144) Il-Maniġer tal-Ajruport sostna li l-arranġament ta' kummerċjalizzazzjoni kien jikkonċerna s-servizzi ta' kummerċjalizzazzjoni ta' Wizz Air għall-Maniġer tal-Ajruport. Il-Maniġer tal-Ajruport kien se joffri tali arranġament lil linji tal-ajru oħra iżda ma setax, billi kien hemm limitazzjoni fuq kemm il-Maniġer tal-Ajruport seta' jonfoq fuq ir-reklamar.

(145) Il-Maniġer tal-Ajruport argumenta li ma kellu l-ebda aċċess għar-riżorsi tal-Istat. Ir-riżorsi tal-Istat intużaw biss għall-forniment ta' infrastruttura mhux diskriminatorja bħal taxiways, rampi, tagħmir ta' sigurtà, faċilitajiet tat-terminals u tagħmir tat-terminals.

(146) Il-Maniġer tal-Ajruport allega li aġixxa b'mod awtonomu. Il-fatt li r-Rumanija hija azzjonista b'sehem ta' 80 % fl-Ajruport ma jfissirx li l-Istat għandu kontroll dirett jew indirett fuq ir-riżorsi inkwistjoni.

(147) L-MEOP ġie ssodisfat f'kull aspett fil-Ftehimiet tal-2008. Il-Maniġer tal-Ajruport iddikjara li kien wettaq kalkoli qabel ma kkonkluda l-Ftehimiet tal-2008. Skont il-Maniġer tal-Ajruport, ma kien hemm l-ebda obbligu legali li jħejji pjan ta' direzzjoni tan-negozju. Il-Maniġer tal-Ajruport ma kellu l-ebda raġuni għaliex iżomm xi dokumentazzjoni.

(148) Ir-Rapport ta' RBB ([18]), mibgħut mill-Maniġer tal-Ajruport, fittex li jistma l-kostijiet u l-benefiċċji inkrementali għall-Maniġer tal-Ajruport skont il-Ftehimiet tal-2008. Skont ir-rapport, il-Ftehimiet tal-2008, anke matul it-tliet snin li fihom il-Maniġer tal-Ajruport ġarrab il-kost tal-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni, ipproduċew redditu pożittiv għall-Maniġer tal-Ajruport.

(149) Ir-Rapport ta' RBB ikkunsidra t-titjib fl-effiċjenza li gawda minnu l-Ajruport bħala riżultat tal-operazzjoni ta' Wizz Air. Id-*data* wriet li Wizz Air ġarret għadd ferm akbar ta' passiġġieri għal kull moviment ta' inġenju tal-ajru minn linji tal-ajru oħra li joperaw fl-Ajruport. Għalhekk, iż-żieda ta' Wizz Air mal-portafoll tal-klijenti tal-Maniġer tal-Ajruport tatu żieda sostanzjali fl-għadd ta' passiġġieri għal żieda żgħira biss fil-movimenti tal-inġenji tal-ajru.

(150) Dan ir-ritmu tat-tkabbir tejjeb il-profittabbiltà tal-Ajruport: matul il-perjodu 2008 sa 2010, id-dħul operattiv totali tal-Maniġer tal-Ajruport żdied b'39 %, filwaqt li l-kostijiet operatorji totali żdiedu biss bi 22 %.

(151) Skont ir-Rapport ta' RBB, id-*data* wriet li Wizz Air għandha sehem ta' dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi proporzjonat ma' jew akbar mis-sehem tagħha kemm tal-passiġġieri kif ukoll tal-movimenti tal-inġenji tal-ajru fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara. B'kuntrast ma' dan, ir-Rapport ta' RBB iddikjara li d-*data* wriet li Carpatair konsistentement tat kontribuzzjoni iżgħar għad-dħul tal-Maniġer tal-Ajruport minn dik konsistenti mal-użu tagħha tal-faċilitajiet tal-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara kif imkejjel mis-sehem tagħha ta' passiġġieri u ta' movimenti tal-inġenji tal-ajru.

(152) Ir-rapport issuġġerixxa li Carpatair kisbet termini aħjar mill-Maniġer tal-Ajruport minn linji tal-ajru oħra, inkluża Wizz Air. Dan il-ħlas insuffiċjenti konsistenti meta mqabbel mal-użu tal-kapaċità jirrifletti l-ineffiċjenza relattiva, f'termini ta' użu tal-ajruport, tal-modali tan-negozju ta' Carpatair ibbażat fuq għadd kbir ta' movimenti tal-inġenji tal-ajru li kull wieħed minnhom iġorr relattivament ftit passiġġieri.

([18]) RBB Economics LLP hija aġenzija ta' konsulenza ekonomika bil-kwartieri ġenerali tagħha f'Londra. Din tispeċjalizza fl-għoti ta' pariri ekonomiċi relatati mal-liġi tal-kompetizzjoni.

(153) Skont l-istudju mill-Università ta' Timişoara, l-investimenti magħmula mill-Maniġer tal-Ajruport kienu profittabbli u ta' benefiċċju. L-istudju allega li l-Maniġer tal-Ajruport aġixxa f'konformità mal-MEOP.

(154) L-istudju ddikjara li l-Maniġer tal-Ajruport kellu strateġija korretta li wasslet għaż-żieda fl-għadd ta' passiġġieri kif ukoll fil-movimenti tal-inġenji tal-ajru. Għal dan, meta jitqiesu bħala eżempju l-imposti fuq ajruporti oħra fil-pajjiż u barra mill-pajjiż, ġiet prodotta skema vantaġġuża ta' skontijiet, speċjalment għal-linji tal-ajru li jġorru numri kbar ta' passiġġieri u li joperaw inġenji tal-ajru b'kapaċità kbira. Barra minn hekk, l-imposti tal-kiri għall-postijiet ġewwa l-bini tat-terminal jirrispettaw il-prezz tas-suq, filwaqt li l-imposti kienu kompatibbli ma' dawk prattikati f'Timişoara għal postijiet tal-istess tip.

6.3.2. *Il-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014 (il-Miżura 1 u l-Miżura 3)*

(155) Il-Maniġer tal-Ajruport sostna li, abbażi tal-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014, ma kien hemm l-ebda għajnuna illegali mill-Istat. Anke li kieku kien hemm għajnuna, din kienet tkun kompatibbli mas-suq intern skont l-Artikolu 107(3)(c) tat-TFUE.

(156) Skont il-Maniġer tal-Ajruport, l-għajnuna lill-Maniġer tal-Ajruport ikkontribwiet għal objettiv definit sew ta' interess komuni peress li żiedet il-mobilità taċ-ċittadini tal-Unjoni Ewropea u l-konnettività tal-Kontea ta' Timiş billi stabbiliet punti ta' aċċess għal titjiriet ġewwa l-UE, indirizzat il-konġestjoni tat-traffiku tal-ajru f'ajruporti ċentrali ewlenin tal-UE, u ffaċilitat l-iżvilupp reġjonali fil-Kontea ta' Timiş.

(157) Il-Maniġer tal-Ajruport iddikjara li l-investiment kellu l-għan li joħloq kapaċità ġdida fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara, filwaqt li l-infrastruttura l-ġdida tissodisfa, fit-terminu medju, id-domanda prevista tal-linji tal-ajru, tal-passiġġieri u tal-ispedizjoniera fiż-żona ta' kummerċ tal-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara.

(158) Skont il-Maniġer tal-Ajruport, l-arranġamenti bejn Wizz Air u l-Maniġer tal-Ajruport ma kinux jikkostitwixxu għajnuna mill-Istat skont it-test tal-MEOP.

(159) Il-Maniġer tal-Ajruport applika ż-żewġ approċċi differenti deskritti fil-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014 għat-test tal-MEOP.

(160) Il-Maniġer tal-Ajruport sostna li l-prezz mitlub minn ajruport lil linja tal-ajru partikolari jikkorrispondi għall-prezz tas-suq: il-Maniġer tal-Ajruport fakkar li r-Rapport ta' RBB wera li t-tariffi ajrunawtiċi mħallsa minn Carpatair fl-2010 kienu aktar baxxi minn dawk li kellhom jitħallsu minn Wizz Air.

(161) Fil-fehma tal-Maniġer tal-Ajruport, l-arranġamenti kkontribwew għall-profittabbiltà tal-Ajruport billi kkwantifikat il-kostijiet u l-benefiċċji inkrementali: skont ir-Rapport ta' RBB, għall-perjodu 2008 sa 2010, l-arranġamenti ma' Wizz Air urew profitt inkrementali għall-Maniġer tal-Ajruport.

(162) Barra minn hekk, filwaqt li l-imposti ajrunawtiċi għal Wizz Air kienu jirrappreżentaw fluss ta' introjtu kontinwu għall-Maniġer tal-Ajruport minħabba operazzjonijiet kontinwi, madwar 50 % tal-kostijiet inkrementali li kellu jiffaċċja l-Maniġer tal-Ajruport kienu jikkonsistu f'pagament ta' kummerċjalizzazzjoni ta' darba fl-2009.

(163) Konsegwentement, il-Ftehimiet tal-2008 ma kinux jikkostitwixxu għajnuna mill-Istat.

6.4. **L-Assoċjazzjoni Ewropea tal-Linji tal-Ajru Reġjonali (ERA)**

6.4.1. *Miżura 3 – Ftehimiet tal-2008 bejn Wizz Air u l-Maniġer tal-Ajruport*

(164) L-ERA ([19]) allegat li l-miżuri pprovduti lil Wizz Air huma għajnuna mill-Istat skont it-tifsira tal-Artikolu 107(1) tat-TFUE.

(165) L-ERA temmen li d-*data* finanzjarja hija evidenza essenzjali tal-ksur u għalhekk għandha tiġi żvelata.

([19]) L-Assoċjazzjoni Ewropea tal-Linji tal-Ajru Reġjonali (ERA) hija assoċjazzjoni kummerċjali li tirrappreżenta l-industrija Ewropea tal-avjazzjoni (linji tal-ajru, ajruporti, manifatturi u fornituri).

(166) Skont l-ERA, l-eżistenza ta' pjan ta' direzzjoni tan-negozju ċar għandha tifforma element essenzjali ta' analiżi ta' kwalunkwe għajnuna mogħtija. Pjan bħal dan għandu juri biċ-ċar il-vijabbiltà finanzjarja tar-rotta.

(167) L-ERA enfasizzat li l-industrija tal-linji tal-ajru hija kkaratterizzata minn marġni tradizzjonalment baxx u minn rekwiżiti għoljin ta' investiment kapitali. Għalhekk, vantaġġi kbar bħal dawn, iffinanzjati permezz ta' fondi tal-Istat, malajr iwasslu biex dawk it-trasportaturi li ma jirċevux il-vantaġġ iħallu s-suq.

(168) Fil-fehma tal-ERA, ir-riżultat mhuwiex biss distorsjoni tal-kompetizzjoni, iżda pożizzjoni dominanti potenzjali ta' monopolju min-naħa tal-operatur tal-ajruport sussidjat li fadal. L-impatt fuq il-konsumatur fuq medda twila ta' żmien huwa żieda fil-prezzijiet u tnaqqis fl-għażla.

6.5. **Eurojet**

6.5.1. *Miżura 2 – Skontijiet u Ribassi skont l-AIP tal-2007, l-AIP tal-2008 u l-AIP tal-2010*

(169) Eurojet, kumpanija charter tan-negozju li topera wkoll fir-Rumanija, qablet li jingħata skont lil linja tal-ajru meta l-attivitajiet mhux tal-avjazzjoni jiffurmaw sehem importanti mid-dħul tal-ajruport.

(170) Madankollu, fil-fehma ta' Eurojet, l-iskont ta' 85 % applikabbli għall-operaturi li jużaw inġenji tal-ajru b'massa akbar minn 70 tunnellata ġie introdott b'mod ċar għall-benefiċċju esklussiv ta' operatur uniku.

7. VALUTAZZJONI TAL-MIŻURA 1 – FINANZJAMENT OPERATTIV ANNWALI MOGĦTI LILL-MANIĠER TAL-AJRUPORT

7.1. **Eżistenza ta' Għajnuna**

(171) Skont l-Artikolu 107(1) tat-TFUE *"kull għajnuna, ta' kwalunkwe forma, mogħtija minn Stat Membru jew permezz ta' riżorsi tal-Istat, li twassal għal distorsjoni jew theddida ta' distorsjoni għall-kompetizzjoni billi tiffavorixxi ċerti impriżi jew ċerti produtturi għandha, safejn tolqot il-kummerċ bejn l-Istati Membri, tkun inkompatibbli mas-suq intern."*

(172) Għalhekk, il-kwalifikazzjoni ta' miżura bħala għajnuna mill-Istat skont it-tifsira ta' din id-dispożizzjoni tirrikjedi li jiġu ssodisfati l-kundizzjonijiet kumulattivi li ġejjin:

(a) il-benefiċjarju jkun impriża;

(b) il-miżura tkun iffinanzjata minn riżorsi tal-Istat u tkun imputabbli lill-Istat;

(c) hija tagħti vantaġġ ekonomiku lir-riċevitur tagħha;

(d) il-vantaġġ ikun selettiv; u

(e) il-miżura għandha twassal għal distorsjoni jew theddida ta' distorsjoni għall-kompetizzjoni u tista' taffettwa l-kummerċ bejn l-Istati Membri.

(173) Fid-Deċiżjoni tal-Ftuħ, il-Kummissjoni kienet tal-fehma preliminari li l-finanzjament pubbliku mogħti lill-Maniġer tal-Ajruport kien jammonta għal għajnuna mill-Istat. Abbażi tal-informazzjoni disponibbli fiż-żmien tad-Deċiżjoni tal-Ftuħ, il-Kummissjoni kkunsidrat li tali finanzjament pubbliku jikkostitwixxi għajnuna operatorja.

(174) Wara d-Deċiżjoni tal-Ftuħ, ir-Rumanija sostniet li l-għotjiet annwali ma kinux jikkostitwixxu għajnuna operatorja iżda kienu allokati għal investimenti fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara. Ir-Rumanija argumentat ukoll li l-investimenti li saru ma kinux jikkostitwixxu għajnuna mill-Istat minħabba li dawn jew kienu jaqgħu taħt il-mandat tal-politika pubblika jew kienu konformi mal-MEOP.

(175) Il-Kummissjoni tfakkar li jeħtieġ li ssir distinzjoni bejn l-għajnuna għall-investiment u l-għajnuna operatorja. Skont il-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014, l-għajnuna għall-investiment hija ddefinita bħala għajnuna maħsuba biex tiffinanzja l-assi kapitali fissi, speċifikament, sabiex tkopri d-"diskrepanza fil-finanzjament tal-ispejjeż kapitali". L-għajnuna operatorja hija ddefinita bħala għajnuna biex tkopri d-"diskrepanza tal-likwidità operattiva", jew fil-forma ta' pagament bil-quddiem jew fil-forma ta' pagamenti parzjali perjodiċi biex jiġu koperti l-kostijiet operatorji mistennija (ħlasijiet perjodiċi ta' ammont f'daqqa).

(176) Il-Kummissjoni tinnota li l-proġetti ta' investiment ippreżentati mir-Rumanija (Table 3) huma relatati mal-finanzjament ta' assi kapitali fissi u kienu kontabilizzati fin-nefqa kapitali fil-kontijiet tal-Maniġer tal-Ajruport. Abbażi tal-informazzjoni pprovduta mir-Rumanija wara d-Deċiżjoni tal-Ftuħ, b'mod partikolari l-atti legali li japprovaw il-proġetti ta' investiment, il-Kummissjoni għalhekk tikkunsidra tali finanzjament bħala finanzjament ta' proġetti ta' investiment.

(177) Il-Kummissjoni se tanalizza jekk l-investimenti ppreżentati mir-Rumanija (Table 3) jikkostitwixxux għajnuna mill-Istat. Imbagħad il-Kummissjoni se tnaqqas l-ammont annwali ta' investimenti li ma jikkostitwux għajnuna mill-Istat mill-ammont annwali totali ta' investimenti. Id-differenza, jekk ikun hemm, hija l-ammont annwali ta' għajnuna għall-investiment mogħtija lill-Maniġer tal-Ajruport.

(178) Imbagħad il-Kummissjoni se tanalizza jekk l-għajnuna għall-investiment mogħtija lill-Maniġer tal-Ajruport, jekk ikun hemm, tkunx kompatibbli.

7.1.1. *L-attività ekonomika u l-kunċett ta' impriża*

7.1.1.1. Prinċipji

(179) Skont ġurisprudenza stabbilita, il-Kummissjoni l-ewwel għandha tistabbilixxi jekk il-Maniġer tal-Ajruport huwiex impriża skont it-tifsira tal-Artikolu 107(1) tat-TFUE. Il-kunċett ta' impriża jkopri kwalunkwe entità involuta f'attività ekonomika, irrispettivament mill-istatus legali tagħha u l-mod kif tiġi ffinanzjata ([20]). Kwalunkwe attività li tikkonsisti fl-offerta ta' oġġetti jew servizzi f'suq partikolari hija attività ekonomika.

(180) Hija ġurisprudenza stabbilita li l-operat u l-kostruzzjoni tal-infrastruttura ta' ajruport għandhom jiġu kkunsidrati bħala attività ekonomika li taqa' fl-ambitu tal-kontroll tal-għajnuna mill-Istat mit-12 ta' Diċembru 2000, id-data tas-sentenza Aéroports de Paris ([21]). Ladarba operatur ta' ajruport jipparteċipa f'attivitajiet ekonomiċi billi joffri servizzi tal-ajruport bi ħlas, irrispettivament mill-istatus legali tiegħu jew il-mod li bih jiġi ffinanzjat, dan jikkostitwixxi impriża skont it-tifsira tal-Artikolu 107(1) tat-TFUE u, għaldaqstant, ir-regoli tat-Trattat dwar l-għajnuna mill-Istat ikunu kapaċi japplikaw għall-vantaġġi mogħtija mill-Istat jew permezz tar-riżorsi tal-Istat lil dak l-operatur tal-ajruport.

(181) Filwaqt li l-operaturi tal-ajruporti għandhom jiġu kkunsidrati bħala li jikkostitwixxu impriżi fis-sens tal-Artikolu 107(1) tat-TFUE, għandu jiġi mfakkar li mhux l-attivitajiet kollha ta' operatur tal-ajruport huma neċessarjament ta' natura ekonomika ([22]).

(182) Il-Qorti tal-Ġustizzja sostniet li l-attivitajiet li normalment jaqgħu taħt ir-responsabbiltà tal-Istat fl-eżerċizzju tas-setgħat uffiċjali tagħha bħala awtorità pubblika mhumiex ta' natura ekonomika u ma jaqgħux fil-kamp ta' applikazzjoni tar-regoli dwar l-għajnuna mill-Istat ([23]).

(183) Għalhekk, il-finanzjament tal-attivitajiet li jaqgħu fi ħdan il-mandat tal-politika pubblika jew tal-infrastruttura direttament relatata ma' dawk l-attivitajiet b'mod ġenerali ma jikkostitwixxix għajnuna mill-Istat ([24]). F'ajruport, attivitajiet bħall-kontroll tat-traffiku tal-ajru, il-pulizija, id-dwana, it-tifi tan-nar, l-attivitajiet meħtieġa sabiex tiġi ssalvagwardjata l-avjazzjoni ċivili kontra atti ta' interferenza illegali u l-investimenti relatati mal-infrastruttura u mat-tagħmir meħtieġa biex jitwettqu dawn l-attivitajiet ġeneralment jiġu kkunsidrati bħala li huma ta' natura mhux ekonomika ([25]).

([20]) Is-Sentenza tat-23 ta' April 1991, *Höfner u Elser vs Macrotron ("Höfner u Elser")*, C-41/90, EU:C:1991:161, il-paragrafu 21; Is-Sentenza tas-17 ta' Frar 1993, *Poucet u Pistre vs AGF u Cancava*, C-160/91, EU:C:1993:63, il-paragrafu 17; Is-Sentenza tat-18 ta' Ġunju 1998, *Il-Kummissjoni vs L-Italja*, C-35/96, EU:C:1998:303, il-paragrafu 36.

([21]) Is-Sentenza tat-12 ta' Diċembru 2000, *Aéroports de Paris vs Il-Kummissjoni*, T-128/98, EU:T:2000:290, ikkonfermata mis-Sentenza tal-24 ta' Ottubru 2002, *Aéroports de Paris vs Il-Kummissjoni*, C-82/01, EU:C:2002:617, il-paragrafi 75-79. Dan ġie kkonfermat fis-Sentenza tal-24 ta' Marzu 2011, *Mitteldeutsche Flughafen AG u Flughafen Leipzig Halle GmbH vs Il-Kummissjoni*, ("l-Ajruport ta' Leipzig-Halle"), il-Kawżi T-443/08 u T-455/08, EU:T:2011:117, b'mod partikolari l-punti 93 u 94; ikkonfermat bis-Sentenza tad-19 ta' Diċembru 2012, *Leipzig-Halle*, il-Kawża C-288/11 P, EU:C:2012:821.

([22]) Il-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014, il-punt 34. Ara wkoll is-Sentenza tad-19 ta' Jannar 1994, *SAT Fluggesellschaft vs Eurocontrol ("Eurocontrol")*, C-364/92, EU:C:1994:7.

([23]) Is-Sentenza tas-16 ta' Ġunju 1987, *Il-Kummissjoni vs L-Italja*, C-118/85, EU:C:1987:283, il-paragrafi 7 u 8, u s-Sentenza tal-4 ta' Mejju 1988, *Bodson vs Pompes funèbres des régions libérées*, C-30/87, EU:C:1988:225, il-paragrafu 1.

([24]) Id-Deċiżjoni tal-Kummissjoni Nru 309/2002 tad-19 ta' Marzu 2003, Sigurtà tal-avjazzjoni — kumpens għall-ispejjeż li ġew imġarrba wara l-attakki tal-11 ta' Settembru 2001, ĠU C 148, 25.6.2003, p. 7.

([25]) Il-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014, il-punt 35. Ara wkoll *Eurocontrol*, il-paragrafu 30; Is-Sentenza tas-26 ta' Marzu 2009, *Selex Sistemi Integrati vs Il-Kummissjoni*, C-113/07 P, EU:C:2009:191, il-paragrafu 71 u d-Deċiżjoni tal-Kummissjoni (UE) 2018/628 tal-11 ta' Novembru 2016 dwar l-għajnuna mill-Istat SA.24221 (2011/C) (ex 2011/NN) implimentata mill-Awstrija għall-ajruport ta' Klagenfurt, għal Ryanair u linji tal-ajru oħrajn li jużaw l-ajruport, ĠU L 107, 26.4.2018, p. 1.

(184) Madankollu, il-finanzjament pubbliku tal-attivitajiet mhux ekonomiċi ma għandux iwassal għal diskriminazzjoni bla bżonn bejn il-linji tal-ajru u l-maniġers tal-ajruporti. Tabilħaqq, hija ġurisprudenza stabbilita li jkun hemm vantaġġ meta l-awtoritajiet pubbliċi jeħilsu lill-impriżi mill-kostijiet inerenti għall-attivitajiet ekonomiċi tagħhom ([26]). Għalhekk, jekk f'ordinament ġuridiku partikolari tkun prassi normali li l-linji tal-ajru jew il-maniġers tal-ajruporti jġorru l-kostijiet ta' ċerti servizzi, filwaqt li xi linji tal-ajru jew maniġers tal-ajruporti li jipprovdu l-istess servizzi f'isem l-istess awtoritajiet pubbliċi ma jkollhomx bżonn iġorru dawk il-kostijiet, dawn tal-aħħar jistgħu jkunu qegħdin igawdu minn vantaġġ, anke jekk dawk is-servizzi minnhom infushom jiġu kkunsidrati bħala mhux ekonomiċi ([27]).

7.1.1.2. Applikazzjoni għall-każ preżenti

(185) Il-Maniġer tal-Ajruport huwa involut fil-kostruzzjoni, fil-manutenzjoni u fl-operat tal-infrastruttura tal-ajruport. Il-Maniġer tal-Ajruport joffri servizzi tal-ajruport u jitlob ħlas lill-utenti – operaturi tal-avjazzjoni kummerċjali kif ukoll utenti tal-avjazzjoni ġenerali mhux kummerċjali – għall-użu tal-infrastruttura tal-ajruport, sabiex b'hekk jisfruttaw l-infrastruttura b'mod kummerċjali. Għalhekk għandu jiġi konkluż li l-Maniġer tal-Ajruport kien involut f'attività ekonomika fil-perjodu li qed jiġi vvalutat u, għalhekk, jikkostitwixxi impriża skont it-tifsira tal-Artikolu 107(1) tat-TFUE.

(186) Ir-Rumanija sostniet li l-kostijiet li jirriżultaw mill-attivitajiet li ġejjin għandhom jiġu kkunsidrati bħala li jaqgħu fi ħdan il-mandat tal-politika pubblika (il-premessi (87) u (88)):

— L-investimenti fir-restawr tar-runway u l-estensjoni tar-rampa huma relatati ma' attivitajiet mhux kummerċjali fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara (bħal attivitajiet militari, missjonijiet uffiċjali, missjonijiet ta' tiftix u salvataġġ, titjiriet umanitarji u ta' emerġenza);

— Investimenti f'tagħmir ta' sigurtà;

— Investimenti fl-iżvilupp tat-terminal mhux ta' Schengen bl-għan li tiġi żgurata l-konformità mar-rekwiżiti tal-UE sabiex it-terminal ikun jista' jirċievi titjiriet mhux ta' Schengen – f'dak iż-żmien li fih ir-Rumanija kienet mistennija ssir membru taż-żona Schengen fl-2011.

(187) Rigward l-investimenti fir-restawr tar-runway u fl-estensjoni tar-rampa fl-2007, fl-2008 u fl-2009, il-Kummissjoni tfakkar li jekk l-infrastruttura tintuża kemm għal attivitajiet ekonomiċi kif ukoll għal dawk mhux ekonomiċi, il-finanzjament pubbliku se jaqa' biss taħt ir-regoli dwar l-għajnuna mill-Istat sa fejn dan ikopri l-kostijiet marbuta mal-attivitajiet ekonomiċi.

(188) Madankollu, f'dan il-każ, l-investimenti fir-restawr tat-taxiway u fl-estensjoni tar-rampa kienu meħtieġa b'mod predominanti minħabba l-użu kummerċjali tal-faċilitajiet tal-ajruport. Ir-Rumanija argumentat li l-investimenti kienu meħtieġa biex jiġu ssodisfati t-talbiet ta' żieda fil-previżjonijiet tat-traffiku kummerċjali, biex jiġi ġġenerat aktar dħul għall-Maniġer tal-Ajruport u biex tiżdied il-profittabbiltà tiegħu (il-premessa (86)). Il-Kummissjoni tfakkar li l-finanzjament tal-attività mhux ekonomika ta' ajruport ma jistax iwassal għal sussidjar reċiproku tal-attivitajiet ekonomiċi tal-ajruport. Għall-finijiet ta' din id-Deċiżjoni, il-Kummissjoni tikkunsidra li l-investimenti fir-restawr tar-runway u l-estensjoni tar-rampa huma kompletament marbuta ma' attivitajiet ekonomiċi u għalhekk ma jaqgħux taħt il-mandat tal-politika pubblika.

(189) Rigward l-investimenti f'tagħmir ta' sigurtà, il-Kummissjoni tfakkar li l-attivitajiet meħtieġa sabiex tiġi ssalvagwardjata l-avjazzjoni ċivili kontra atti ta' interferenza illegali u l-investimenti relatati mal-infrastruttura u mat-tagħmir meħtieġa biex jitwettqu dawk l-attivitajiet ġeneralment jiġu kkunsidrati bħala ta' natura mhux ekonomika. Il-Kummissjoni tikkunsidra l-kontroll tal-bagalji tal-istiva, tal-passiġġieri, tal-bagalji tal-kabina u l-kontroll tal-aċċess ta' membri tal-pubbliku għaż-żona ta' sigurtà ta' ajruport bħala miżuri li jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni tas-salvagwardja tal-avjazzjoni ċivili kontra atti ta' interferenza illegali ([28]).

(190) Ir-Rumanija kkonfermat li skont l-ordni ġuridiku Rumen, l-Istat jiffinanzja t-tagħmir ta' sigurtà tal-ajruporti kollha abbażi tad-Deċiżjoni tal-Gvern 1661 mis-6 ta' Diċembru 2007.

([26]) Is-Sentenza tat-3 ta' Marzu 2005, *Wolfgang Heiser vs Finanzamt Innsbruck*, C-172/03, EU:C:2005:130, il-paragrafu 36, u l-ġurisprudenza ċċitata.

([27]) Il-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014, il-punt 37.

([28]) Id-Deċiżjoni tal-Kummissjoni (UE) 2015/1226 tat-23 ta' Lulju 2014 dwar l-Għajnuna mill-Istat SA.33963 (2012/C) (ex 2012/NN) implimentata minn Franza favur il-Kamra tal-Kummerċ u tal-Industrija ta' Angoulême, SNC-Lavalin, Ryanair u Airport Marketing Services, ĠU L 201, 30.7.2015, p. 48;

(191) Il-Kummissjoni tikkunsidra l-investimenti f'tagħmir ta' sigurtà fl-2008 kif ippreżentat mir-Rumanija bħala meħtieġa sabiex tiġi ssalvagwardjata l-avjazzjoni ċivili kontra atti ta' interferenza illegali. Għalhekk, l-investimenti jaqgħu taħt il-mandat tas-servizz pubbliku u b'hekk ma jikkostitwixxux għajnuna mill-Istat.

(192) Rigward l-investimenti fl-iżvilupp tat-terminal mhux ta' Schengen, ir-Rumanija tiddikjara li l-investimenti inizjali għal estensjoni tat-terminal kienu skattati minn kunsiderazzjonijiet ekonomiċi iżda kienu wkoll essenzjali għall-ħolqien ta' terminal li jikkonforma mal-miżuri ta' sikurezza meħtieġa mir-regoli tal-UE dwar is-sigurtà tal-avjazzjoni ċivili u l-kontroll tal-fruntieri ta' Schengen. B'mod partikolari, dawn il-miżuri huma relatati mas-separazzjoni tal-passiġġieri. Ma kien hemm l-ebda speċifikazzjoni dwar liema investimenti kienu strettament meħtieġa għall-konformità ma' tali regoli u għalhekk għall-eżerċitar tas-setgħat pubbliċi.

(193) Il-Kummissjoni tfakkar li l-finanzjament tal-attività mhux ekonomika ta' ajruport ma jistax iwassal għal sussidjar reċiproku tal-attivitajiet ekonomiċi tal-ajruport. Abbażi tas-sottomissjoni tar-Rumanija, il-Kummissjoni tikkunsidra li l-investimenti fit-terminals twettqu fil-parti l-kbira tagħhom għal skopijiet ekonomiċi. Għall-finijiet ta' din id-Deċiżjoni, il-Kummissjoni tikkunsidra li l-investimenti f'terminals mhux ta' Schengen ma jaqgħux taħt il-mandat tal-politika pubblika.

(194) Bħala konlużjoni, il-Kummissjoni ssib li:

(i) l-investimenti fir-restawr tar-runway u l-estensjoni tar-rampa fl-2007, fl-2008 u fl-2009 jaqgħu barra mill-kamp ta' applikazzjoni tal-mandat tal-politika pubblika u għalhekk jikkostitwixxu attività ekonomika;

(ii) l-investimenti f'tagħmir ta' sigurtà fl-2008 jaqgħu taħt il-mandat tal-politika pubblika u għalhekk ma jikkostitwixxux għajnuna mill-Istat;

(iii) l-investimenti fl-iżvilupp tat-terminal mhux ta' Schengen fl-2007, fl-2008 u fl-2009 ma jaqgħux taħt il-mandat tal-politika pubblika u għalhekk attività ekonomika.

7.1.2. *Riżorsi tal-Istat u imputabbiltà lill-Istat*

7.1.2.1. Prinċipji

(195) Sabiex jikkostitwixxu għajnuna mill-Istat, il-miżuri inkwistjoni għandhom jiġu ffinanzjati minn riżorsi tal-Istat u d-deċiżjoni li tingħata l-miżura għandha tkun imputabbli lill-Istat.

(196) Il-kunċett ta' għajnuna mill-Istat japplika għal kwalunkwe vantaġġ mogħti permezz tar-riżorsi tal-Istat mill-Istat innifsu jew minn kwalunkwe korp intermedjarju li jaġixxi permezz tas-setgħat mogħtija lilu ([29]). Ir-riżorsi tal-awtoritajiet lokali huma, għall-applikazzjoni tal-Artikolu 107 tat-TFUE, riżorsi tal-Istat ([30]).

7.1.2.2. Applikazzjoni għall-każ preżenti

(197) Il-finanzjament pubbliku mogħti lill-Maniġer tal-Ajruport ġie deċiż mid-deċiżjonijiet tal-Gvern 615/2002 u 1212/2007 (il-premessa (39)) u kien f'forma ta' għotjiet diretti mill-baġit tal-awtorità nazzjonali, jiġifieri l-Ministeru tat-Trasport tar-Rumanija. Il-fondi ngħataw għall-proġetti ta' investiment u ġew irreġistrati bħala nefqa kapitali. Il-fondi ġew allokati matul l-investiment kollu fuq il-bażi ta' baġit approvat għas-sena kkonċernata.

(198) Għal din ir-raġuni, il-Kummissjoni tikkunsidra li dawn iridu jiġu ffinanzjati permezz tar-riżorsi tal-Istat u li għandhom ikunu wkoll imputabbli lill-Istat.

([29]) Stardust Marine, il-paragrafu 53 - 56.

([30]) Is-Sentenza tat-12 ta' Mejju 2011, *Nord-Pas-de-Calais*, Il-Kawżi Magħquda T-267/08 u T-279/08, EU:T:2011:209, il-paragrafu 108.

7.1.3. *Selettività*

7.1.3.1. Prinċipji

(199) Sabiex taqa' fil-kamp ta' applikazzjoni tal-Artikolu 107(1) tat-TFUE, miżura tal-Istat trid tiffavorixxi lil "ċerti impriżi jew il-produzzjoni ta' ċerti oġġetti". B'hekk, huma biss dawk il-miżuri tal-Istat li jiffavorixxu lill-impriżi li jagħtu vantaġġ b'mod selettiv li jaqgħu taħt il-kunċett ta' għajnuna mill-Istat.

(200) Kif ikkonfermat mill-Qorti tal-Ġustizzja, meta t-termini tal-ftehim konkluż kienu proposti b'mod selettiv mill-Istat lil operatur wieħed jew aktar minflok fuq il-bażi ta' kriterji oġġettivi, stabbiliti b'test ta' applikazzjoni ġenerali, applikabbli għal kwalunkwe operatur, flimkien ma' elementi oħra, dan jista' jkun indikazzjoni ta' għajnuna mill-Istat ([31]).

7.1.3.2. Applikazzjoni għall-każ preżenti

(201) F'dan il-każ, l-appoġġ finanzjarju ġie propost u mogħti mill-Istat lil impriża waħda, jiġifieri l-Maniġer tal-Ajruport biss. Din hija miżura individwali. Għalhekk, il-Miżura 1 kienet selettiva skont it-tifsira tal-Artikolu 107(1) tat-TFUE.

7.1.4. *Vantaġġ ekonomiku*

7.1.4.1. Prinċipji

(202) Vantaġġ skont it-tifsira tal-Artikolu 107(1) tat-TFUE huwa kwalunkwe benefiċċju ekonomiku li impriża ma kenitx tikseb taħt kundizzjonijiet normali tas-suq, jiġifieri fin-nuqqas ta' intervent mill-Istat. Huwa biss l-effett tal-miżura fuq l-impriża li huwa rilevanti, mhux il-kawża jew l-għan tal-intervent mill-Istat. Kull meta s-sitwazzjoni finanzjarja tal-impriża titjieb bħala riżultat ta' intervent mill-Istat, ikun hemm il-preżenza ta' vantaġġ.

(203) Barra minn hekk, riżorsi pubbliċi li jitqiegħdu għad-dispożizzjoni ta' impriża mill-Istat, direttament jew indirettament, f'ċirkostanzi li jikkorrispondu għall-kundizzjonijiet normali tas-suq ma jistgħux jitqiesu bħala għajnuna mill-Istat ([32]) (il-"Prinċipju tal-MEO" jew l-"MEOP").

(204) Il-Prinċipju tal-MEO japplika biss jekk l-Istat ikun aġixxa bħala operatur tas-suq privat li jkun f'ċirkostanzi komparabbli.

(205) Il-kunsiderazzjonijiet reġjonali jew ta' politika ma jistgħux jiġu kkunsidrati għall-finijiet tat-test tal-MEOP. Kwalunkwe riperkussjoni pożittiva fuq l-ekonomija jew fuq l-aċċessibbiltà tar-reġjun li fih tinsab l-impriża għandha tiġi mwarrba ([33]).

(206) It-test tal-MEOP jenħtieġ li jkun ibbażat fuq informazzjoni disponibbli u l-iżviluppi prevedibbli fiż-żmien meta ngħata l-finanzjament pubbliku u ma għandux jiddependi minn xi analiżi bbażata fuq sitwazzjoni posterjuri ([34]).

(207) Konsegwentement, rigward il-finanzjament pubbliku lill-ajruporti, l-analiżi ta' konformità mat-test tal-MEOP għandha tkun imsejsa fuq prospetti ta' profittabbiltà *ex ante* soda għall-entità li tagħti l-finanzjament ([35]). Kwalunkwe previżjoni tat-traffiku użata għal dak l-iskop jenħtieġ li tkun realistika u soġġetta għal analiżi tas-sensittività raġonevoli. In-nuqqas ta' pjan ta' direzzjoni tan-negozju jikkostitwixxi indikazzjoni li t-test tal-MEOP jista' ma jiġix issodisfat ([36]).

([31]) Is-Sentenza tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-4 ta' Ġunju 2015, *Il-Kummissjoni vs MOL*, C-15/14 P, EU:C:2015:362, il-paragrafu 91.
([32]) Il-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014, il-punt 49. Ara wkoll Stardust Marine, il-paragrafu 69.
([33]) Il-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014, il-punt 49. Ara wkoll is-Sentenza tal-10 ta' Lulju 1986, *Il-Belġju vs Il-Kummissjoni*, Il-Kawża 40/85, EU:C:1986:305.
([34]) Il-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014, il-punt 48. Ara wkoll Stardust Marine, il-paragrafu 71 u s-Sentenza tal-5 ta' Ġunju 2012, *Il-Kummissjoni Ewropea vs Électricité de France* ("*EDF*"), il-Kawża C-124/10 P, EU:C:2012:318, il-paragrafu 85.
([35]) Id-Deċiżjoni tal-Kummissjoni fil-Kawża C 25/2007 – *Il-Finlandja – Tampere Pirkkala Airport u Ryanair*, ĠU L 309, 19.11.2013, p. 27.
([36]) EDF, il-paragrafi 84, 85 u 105.

(208) Fin-nuqqas ta' pjan ta' direzzjoni tan-negozju, l-Istati Membri jistgħu jipprovdu analiżi jew dokumenti interni mill-awtoritajiet pubbliċi jew mill-ajruport ikkonċernat li juru b'mod ċar li analiżi *ex ante* turi li t-test tal-MEOP huwa ssodisfat ([37]).

(209) Skont il-ġurisprudenza stabbilita tal-Qorti, huwa l-Istat Membru nnifsu li għandu jistabbilixxi li huwa aġixxa bħala investitur privat prudenti ([38]) u ppreżenta lill-Kummissjoni l-evidenza f'dan ir-rigward ([39]).

7.1.4.2. Applikazzjoni għall-każ preżenti

(210) Fil-każ preżenti, sabiex tiddetermina jekk il-finanzjament pubbliku jagħtix vantaġġ lill-Maniġer tal-Ajruport li kieku ma kienx jikseb taħt kundizzjonijiet normali tas-suq, il-Kummissjoni trid tqabbel l-imġiba tal-awtoritajiet pubbliċi li qed jipprovdu l-għotjiet għal investiment dirett u l-injezzjonijiet ta' kapital ma' dik ta' operatur f'ekonomija tas-suq li, mingħajr ma jitqiesu l-kunsiderazzjonijiet soċjali, tal-politika reġjonali u settorjali kollha, huwa ggwidat minn prospetti ta' profittabbiltà fit-tul, matul it-tul ta' żmien tal-investiment ([40]). Dawn il-prospetti huma partikolarment rilevanti għall-investiment fl-infrastruttura, li spiss jinvolvu ammonti kbar ta' riżorsi finanzjarji u jistgħu jipproduċu redditu pożittiv biss wara ħafna snin. Kwalunkwe valutazzjoni ta' profittabbiltà ta' ajruport għandha tikkunsidra d-dħul tal-ajruport.

(211) Il-Kummissjoni tinnota li inizjalment, il-Gvern kellu 100 % tal-ishma tal-Maniġer tal-Ajruport (il-premessa (28)). Madankollu, il-parteċipazzjoni azzjonarja tiegħu naqset għal 80 % tal-ishma fi tmiem l-2008. Id-daqs tal-parteċipazzjoni azzjonarja tal-Gvern meta mqabbel mal-proporzjon tal-kostijiet li jkun iffinanzja jiġi kkunsidrat għall-finijiet tal-valutazzjoni tal-MEOP.

(212) Il-Kummissjoni għandha tibbaża l-valutazzjoni tagħha fuq l-informazzjoni u s-suppożizzjonijiet li kienu għad-dispożizzjoni tal-awtoritajiet Rumeni rilevanti, fiż-żmien meta ngħata l-finanzjament pubbliku ([41]).

(213) Skont ir-Rumanija, l-investimenti li ġejjin saru f'konformità mal-MEOP (il-premessa (86):

— Il-finanzjament tar-restawr tar-runway u tal-estensjoni tar-rampa fl-2007, fl-2008 u fl-2009;

— Il-finanzjament tal-iżvilupp tat-terminal mhux ta' Schengen fl-2007, fl-2008 u fl-2009;

— Il-finanzjament tal-iżvilupp ta' triq ta' aċċess u ta' żona tal-parkeġġ fl-2007; u

— Il-finanzjament tat-tagħmir tad-dawl fl-2008.

(214) Skont ir-Rumanija, dawn l-investimenti kienu ggwidati minn prospetti ta' profittabbiltà fit-tul li minnhom l-Istat jista' jibbenefika f'pożizzjoni doppja: dik ta' azzjonist li jirċievi dividendi u bħala sid li jirċievi tariffa ta' konċessjoni (ikkalkolata bħala 2 % tal-introjtu gross riċevut permezz tal-isfruttament tal-konċessjoni) (il-premessa (86)). Ir-Rumanija tiddikjara li l-Pjan ta' Żvilupp li sar fl-2006 u l-Valutazzjoni tal-Kapaċità li saret fl-2006 indikaw sostenibbiltà ekonomika tal-investimenti. Skont ir-Rumanija, is-sostenibbiltà ekonomika setgħet kienet mistennija hekk kif iż-żieda fin-numru ta' passiġġieri u t-titjib fl-effiċjenza jżidu d-dħul mill-operat tal-infrastruttura tal-ajruport (il-premessa (86)).

(215) Il-Kummissjoni l-ewwel se tqis jekk l-istudji ta' fattibbiltà *ex ante* pprovduti mir-Rumanija għall-investimenti ta' hawn fuq humiex biżżejjed biex tiġi ppruvata l-konformità mal-MEOP.

([37]) Il-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014, il-punt 51.

([38]) L-Opinjoni tal-Avukat Ġenerali Henrik Saugmandsgaard Øe tal-24 ta' Ottubru 2019, *Larko vs Il-Kummissjoni*, il-Kawża C-244/18 P, EU:C:2019:896, il-paragrafu 53. Ara wkoll is-Sentenza tal-1 ta' Frar 2018, *Larko vs Il-Kummissjoni*, T-423/14, EU:T:2018:57; Is-Sentenza tal-25 ta' Ġunju 2015, *SACE u Sace BT vs Il-Kummissjonji*, T-305/13, EU:T:2015:435 u EDF.

([39]) EDF, il-paragrafu 104.

([40]) Is-Sentenza tal-21 ta' Marzu 1991, *L-Italja vs Il-Kummissjoni, ("Alfa Romeo")*, C-305/89, EU:C:1991:142, il-paragrafu 23; Is-Sentenza tat-12 ta' Diċembru 2000, *Alitalia vs Il-Kummissjoni*, T-296/97, EU:T:2000:289, il-paragrafu 84.

([41]) Il-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014, il-punt 3.4. Ara wkoll Stardust Marine, il-paragrafu 71.

Studji tal-fattibbiltà

(216) Ir-Rumanija ppreżentat studji ta' fattibbiltà mħejjija fid-dawl tal-investimenti relatati mar-restawr tar-runway u mal-estensjoni tar-rampa, għall-iżvilupp tat-terminal mhux ta' Schengen, għall-iżvilupp ta' triq ta' aċċess u ta' żona tal-parkeġġ u għat-tagħmir tad-dawl. L-istudji ta' fattibbiltà għandhom l-għan li jivvalutaw il-profittabbiltà globali tal-proġetti li rċevew investimenti mill-Istat. Għalhekk, dawn jintużaw biex jiġi analizzat jekk ir-Rumanija investietx fi proġetti li kienu mistennija li jkunu profittabbli.

(217) L-istudju ta' fattibbiltà għar-restawr tar-runway u l-estensjoni tar-rampa sab valur preżenti nett (il-"VPN") ta' EUR 3,791 miljun u rata ta' redditu interna ta' 10,56 % (bl-użu ta' rata ta' skont ta' 5 %). Il-Kummissjoni sabet li dan l-istudju juri għadd ta' nuqqasijiet. B'mod partikolari, il-valur tal-VPN juri diskrepanzi sinifikanti meta mqabbel mal-valuri tal-VPN stabbiliti fl-istudji ta' fattibbiltà *ex post*. Il-perjodu ta' previżjoni ta' 25 sena huwa twil wisq, minħabba n-natura limitata tat-tip ta' investimenti restorattivi mwettqa mir-Rumanija, speċjalment meta jiġi kkunsidrat il-kontribut limitat tagħha għaż-żieda globali fl-għadd ta' passiġġieri. B'kuntrast ma' dan, l-istudju ta' fattibbiltà *ex post* iħares lejn perjodu ta' previżjoni sostanzjalment iqsar għal dan l-investiment (6 snin). Barra minn hekk, l-istudju ma jinkludi l-ebda evoluzzjoni tat-traffiku li kellha tkun il-bażi għad-dħul previst. Ir-rati ta' inflazzjoni previsti mhumiex spjegati u huma baxxi ħafna (1,5 % mis-sena 11), b'kunsiderazzjoni tar-rata ta' inflazzjoni f'dak iż-żmien (4,7 % fl-2007, 7,9 % fl-2008). Ir-rata ta' skont ta' 5 % mhijiex spjegata u tidher baxxa wisq, speċjalment meta mqabbla ma' investimenti kontemporanji oħra, bħall-modernizzazzjoni u l-estensjoni taż-żona ta' parkeġġ. Għalhekk, il-Kummissjoni ma tikkunsidrax li dan l-istudju huwa raġonevoli. Barra minn hekk, filwaqt li parti kbira mill-investimenti twettqu fl-2007, l-istudju sar f'Lulju 2008. Għalhekk, dan l-istudju ta' fattibbiltà ma jistax jikkonferma l-profittabbiltà tal-investimenti kif meħtieġ mit-test tal-MEOP ([42]).

(218) Rigward l-istudju ta' fattibbiltà għall-iżvilupp tat-terminal mhux ta' Schengen, il-Kummissjoni sabet li meta kien qed jiġi kkalkolat il-VPN tat-terminal, l-istudju ma kkunsidrax l-investimenti bħala kostijiet. Għalhekk, il-Kummissjoni ma tistax taċċetta dan l-istudju ta' fattibbiltà bħala prova ta' konformità mal-MEOP. Barra minn hekk, l-istudju sar f'Ġunju 2008 u jidher li huwa relatat biss mal-investimenti fl-2009.

(219) Rigward l-istudju ta' fattibbiltà għall-modernizzazzjoni u l-estensjoni tal-parkeġġ li fuq il-bażi tiegħu saru l-investimenti relatati mal-iżvilupp ta' triq ta' aċċess u ta' parkeġġ, il-Kummissjoni tikkunsidra li l-istudju huwa raġonevoli. L-istudju jassumi żieda ta' 15 % fid-dħul miż-żieda mistennija fl-utenti tal-parkeġġ marbuta maż-żieda fl-għadd ta' passiġġieri. L-istudju sab VPN pożittiv bl-użu ta' rata ta' skont ta' 15 % matul it-tul ta' żmien mistenni tal-investiment ta' tmien snin. Il-Kummissjoni ssib li r-rata ta' skont ta' 15 % hija raġonevoli u t-tul ta' żmien tal-investiment huwa qasir b'mod konservattiv. L-istudju juri li l-investiment se jkun diġà amortizzat wara ħames snin. L-istudju sar f'Novembru 2005 u għalhekk huwa xieraq biex jindika l-konformità tal-MEOP tal-investiment fl-2007. Barra minn hekk, il-Kummissjoni tinnota li fiż-żmien meta ġie deċiż il-finanzjament tal-modernizzazzjoni u tal-estensjoni tal-parkeġġ, il-Gvern kellu 100 % tal-ishma fil-Maniġer tal-Ajruport. Għalhekk mhuwiex meħtieġ li l-VPN tal-proġett jiġi aġġustat b'mod proporzjonat.

(220) Ir-Rumanija sostniet li d-data rilevanti għall-istudju ta' fattibbiltà għat-tagħmir tad-dawl hija d-data meta tħejjiet minn IPTANA SA, li bdiet taħdem fuq l-istudju f'Awwissu 2007 taħt il-Kuntratt Nru 1016/22.8.2007 u ngħatat opinjoni favorevoli mill-Kunsill Tekniku u Ekonomiku tal-Ministeru tat-Trasport fl-Opinjoni Nru 33/1998, riveduta fl-2007. Madankollu, id-data eżatta ta' meta sar l-istudju mhijiex disponibbli. Fi kwalunkwe każ, l-istudju ta' fattibbiltà għat-*tagħmir tad-dawl* ma kienx jinkludi analiżi tal-profittabbiltà, iżda elabora l-istimi tal-kostijiet għal dan il-proġett. Għalhekk, dan ma wriex kif l-imġiba tal-Maniġer tal-Ajruport kienet iggwidata mill-prospetti ta' profittabbiltà fit-tul. Għalhekk, il-Kummissjoni ma tistax taċċetta dan l-istudju ta' fattibbiltà bħala prova ta' konformità mal-MEOP.

(221) Fuq il-bażi ta' dan ta' hawn fuq, il-Kummissjoni tqis li l-istudju ta' fattibbiltà *ex ante* mħejji fid-dawl tal-investimenti relatati mat-triq ta' aċċess u maż-żona tal-parkeġġ huwa suffiċjenti biex tiġi pprovata l-konformità mal-MEOP. Il-Kummissjoni ssib li l-istudji ta' fattibbiltà għar-restawr tat-taxiway u għall-estensjoni tar-rampa, għad-dawl u għat-terminal mhux ta' Schengen ma jurux konformità mal-MEOP.

([42]) Stardust Marine, il-paragrafu 71 u EDF, il-paragrafi 85 u 104.

Studji ta' profittabbiltà *ex ante* mibnija mill-ġdid *ex post*

(222) Il-Maniġer tal-Ajruport ippreżenta wkoll studji ta' profittabbiltà *ex ante* mibnija mill-ġdid *ex post* għall-investimenti elenkati fil-premessa (213).

(223) Rigward l-investimenti fir-*restawr tar-runway u l-estensjoni tar-rampa*, l-istudju ta' profittabbiltà mibni mill-ġdid *ex post* sab VPN ta' EUR 1 784 600,12 u rata ta' redditu interna ta' 13,12 %. Ir-rata ta' skont użata kienet ta' 9,1 %. L-istudju *ex post* mibni mill-ġdid jassumi previżjoni differenti tat-traffiku tal-passiġġieri minn dak disponibbli *ex ante* fuq il-bażi tal-Pjan ta' Żvilupp. Dawn il-previżjonijiet tal-passiġġieri huma aktar konservattivi u n-numru stmat ta' passiġġieri huwa aktar baxx minn dak inkluż fil-Pjan ta' Żvilupp. F'dan ir-rigward, il-profittabbiltà mistennija kienet għalhekk tkun saħansitra ogħla li kieku kellha tiġi kkunsidrata l-previżjoni tal-għadd ta' passiġġieri fil-Pjan ta' Żvilupp. Madankollu, il-Kummissjoni tinnota li l-kostijiet stmati ta' investiment huma differenti mill-istudju ta' fattibbiltà *ex ante* li sar f'Lulju 2008. Il-Kummissjoni ma tistax tivverifika jekk is-suppożizzjonijiet dwar il-kostijiet ta' investiment humiex dawk li setgħu kienu mistennija *ex ante*. Konsegwentement, mhuwiex possibbli li jiġi konkluż li s-suppożizzjonijiet li ġew kkunsidrati huma dawk li kienu jkunu disponibbli qabel ma ngħata l-finanzjament pubbliku u li l-istudju mibni mill-ġdid ma jistax jiġi kkunsidrat bħala li jipprovdi analiżi tal-profittabbiltà *ex ante* affidabbli.

(224) Rigward l-investiment fit-tagħmir tad-dawl, l-istudju ta' profittabbiltà mibni mill-ġdid *ex post* ipprovdut mill-Maniġer tal-Ajruport sab VPN ta' EUR 226 066,84 u rata ta' redditu interna ta' 26,9 %. Ir-rata ta' skont użata kienet ta' 9,1 %. L-istudju *ex post* mibni mill-ġdid jassumi previżjoni differenti tat-traffiku tal-passiġġieri minn dik disponibbli *ex ante* fil-Pjan ta' Żvilupp. Dawn il-previżjonijiet tal-passiġġieri użati huma aktar konservattivi peress li n-numru stmat ta' passiġġieri huwa aktar baxx minn dak inkluż fil-Pjan ta' Żvilupp. F'dan ir-rigward, il-profittabbiltà mistennija kienet għalhekk tkun saħansitra ogħla li kieku kellha tiġi kkunsidrata l-previżjoni tal-għadd ta' passiġġieri fil-Pjan ta' Żvilupp. Din l-analiżi *ex ante* mibnija mill-ġdid *ex post* tidher raġonevoli biex tindika l-prospetti ta' profittabbiltà *ex ante* tal-investiment fit-tagħmir tad-dawl fl-2008.

(225) Il-Maniġer tal-Ajruport ipprovda studju ta' profittabbiltà li nbena mill-ġdid *ex post* għall-investiment fit-*terminal mhux ta' Schengen*. Dan l-istudju sab VPN ta' EUR 2 536 094,92 u rata ta' redditu interna ta' 14,71 %. Ir-rata ta' skont użata kienet ta' 8,67 %. L-istudju *ex post* mibni mill-ġdid jassumi previżjoni differenti tat-traffiku tal-passiġġieri minn dik disponibbli *ex ante* fil-Pjan ta' Żvilupp. Dawn il-previżjonijiet tal-passiġġieri użati huma aktar konservattivi u n-numru stmat ta' passiġġieri huwa aktar baxx minn dak inkluż fil-Pjan ta' Żvilupp. Madankollu, il-Kummissjoni ma tistax tivverifika jekk is-suppożizzjonijiet dwar il-kostijiet ta' investiment humiex dawk li setgħu kienu mistennija *ex ante*. Barra minn hekk, mhuwiex ċar kif il-kostijiet ta' investiment fl-istudju mibni mill-ġdid huma relatati mal-kostijiet ta' investiment preżunti fl-istudju ta' profittabbiltà *ex ante* li sar f'Ġunju 2008 (il-premessa (218)). Konsegwentement, mhuwiex possibbli li jiġi konkluż li s-suppożizzjonijiet li ġew ikkunsidrati huma dawk li kienu jkunu disponibbli qabel ma ngħata l-finanzjament pubbliku u għalhekk l-istudju mibni mill-ġdid ma jistax jiġi kkunsidrat bħala li jipprovdi analiżi tal-profittabbiltà *ex ante* affidabbli għall-investiment fit-terminal mhux ta' Schengen.

7.1.4.3. Konklużjoni dwar il-vantaġġ ekonomiku

(226) Kif spjegat hawn fuq, il-Kummissjoni tikkunsidra li r-Rumanija aġixxiet f'konformità mal-MEOP meta investiet fil-proġett ta' żvilupp ta' triq ta' aċċess u ta' parkeġġ fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara kif jidher fit-Table 3. Għalhekk, il-Kummissjoni tikkonkludi li l-finanzjament relatat ma' dan l-investiment ma tax vantaġġ ekonomiku lill-Maniġer tal-Ajruport.

(227) Rigward it-tliet proġetti l-oħra ta' investiment (ir-restawr tat-taxiway u l-estensjoni tar-rampa, l-iżvilupp tat-terminal mhux ta' Schengen u t-tagħmir tad-dawl), il-Kummissjoni tikkonkludi li l-finanzjament pubbliku għal dawn it-tliet proġetti ta' investiment ipprovda vantaġġ ekonomiku lill-Maniġer tal-Ajruport.

7.1.5. *Id-distorsjoni tal-kompetizzjoni u l-impatt fuq il-kummerċ bejn l-Istati Membri*

7.1.5.1. Prinċipji

(228) Meta l-għajnuna mogħtija minn Stat Membru ssaħħaħ il-pożizzjoni ta' impriża mqabbla ma' impriżi oħra li jikkompetu fil-kummerċ fl-UE, dawn tal-aħħar għandhom jitqiesu bħala affettwati minn din l-għajnuna ([43]).

([43]) Is-Sentenza tat-30 ta' April 1998, *Het Vlaamse Gewest vs Il-Kummissjoni*, T-214/95, EU:T:1998:77 u s-Sentenza tas-17 ta' Settembru 1980, *Philip Morris vs Il-Kummissjoni*, C-730/79, EU:C:1980:209, il-paragrafu 11.

(229) Billi l-operazzjoni ta' ajruport hija attività ekonomika, minn naħa waħda, il-kompetizzjoni sseħħ bejn l-ajruporti sabiex jattiraw il-linji tal-ajru u t-traffiku tal-ajru korrispondenti (passiġġieri u merkanzija) u, min-naħa l-oħra, bejn il-maniġers tal-ajruporti, li jistgħu jikkompetu bejniethom sabiex jiġu fdati bil-ġestjoni ta' ajruport partikolari. Barra minn hekk, b'mod partikolari fir-rigward ta' trasportaturi bi prezzijiet baxxi u operaturi ta' titjiriet noleġġati, ajruporti li ma jkunux jinsabu fl-istess żona ta' kummerċ jew saħansitra li jkunu jinsabu fi Stati Membri differenti jistgħu wkoll ikunu f'kompetizzjoni ma' xulxin sabiex jattiraw lil dawk il-linji tal-ajru.

(230) Għalhekk, finanzjament pubbliku ta' ajruport jista' jwassal għal distorsjoni għall-kompetizzjoni *bejn l-ajruporti*. Il-kompetizzjoni bejn l-ajruporti tista' tiġi vvalutata fid-dawl tal-kriterji tal-għażla tal-linji tal-ajru, u b'mod partikolari billi jitqabblu fatturi bħat-tip ta' servizzi tal-ajruport ipprovduti u l-klijenti kkonċernati, il-popolazzjoni jew l-attività ekonomika, il-konġestjoni, jekk hemmx aċċess bl-art, u l-livell ta' imposti għall-użu tal-infrastruttura u s-servizzi tal-ajruport ([44]).

(231) Kif issemma fil-punt 40 tal-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2005 u kif affermat mill-ġdid fil-punt 45 tal-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014, lanqas ma huwa possibbli li jiġu eskluż ajruporti żgħar mill-kamp ta' applikazzjoni tal-Artikolu 107(1) tat-TFUE. Barra minn hekk, il-punt 45 tal-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014 jiddikjara espliċitament li "d-daqs relattivament żgħir tal-impriża li tirċievi finanzjament pubbliku ma jeskludix, bħala tali, il-possibbiltà li jista' jiġi affettwat il-kummerċ bejn l-Istati Membri."

7.1.5.2. Applikazzjoni għall-każ preżenti

(232) Fiż-żmien taħt valutazzjoni, l-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara kien it-tieni l-akbar ajruport fir-Rumanija (il-premessa (31)). Huwa ġarr madwar 900 000 passiġġier fis-sena. Dan jinsab fil-viċinanza tal-Ajruport ta' Arad li huwa 50 km 'il boghod u sagħtejn 'il boghod bil-karozza minn Caransebes (il-premessa (34)). Hemm titjiriet internazzjonali li jtiru mill-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara lejn partijiet oħra tal-Unjoni minn varjetà ta' linji tal-ajru differenti li joperaw ukoll minn ajruporti differenti fir-Rumanija u Stati Membri oħra. Ir-runway fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara hija twila biżżejjed u tippermetti lil-linji tal-ajru biex iservu destinazzjonijiet internazzjonali fuq rotot medji u, b'hekk, biex jattiraw lil-linji tal-ajru għad-detriment ta' ajruporti simili oħra li jinsabu fi Stati Membri oħra. Il-vantaġġ ekonomiku mogħti mill-għotjiet għal investiment dirett, f'dan il-każ lill-Maniġer tal-Ajruport, saħħaħ il-pożizzjoni ekonomika tiegħu, billi l-Maniġer tal-Ajruport seta' jistabbilixxi n-negozju tiegħu mingħajr ma kellu jġarrab il-kostijiet kollha ta' investiment inerenti.

(233) Għalhekk, il-miżuri li qed jiġu vvalutati jridu jiġu kkunsidrati bħala li jistgħu jwasslu għal distorsjoni tal-kompetizzjoni u jaffettwaw il-kummerċ bejn l-Istati Membri.

7.1.6. *Konklużjoni dwar l-eżistenza ta' għajnuna mill-Istat*

(234) Fuq il-bażi ta' dan ta' hawn fuq, il-Kummissjoni tikkonkludi li l-finanzjament pubbliku tal-iżvilupp ta' triq ta' aċċess u ta' żona tal-parkeġġ fl-2007 u tat-tagħmir ta' sigurtà fl-2008 ma jikkostitwixxix għajnuna mill-Istat skont it-tifsira tal-Artikolu 107(1) tat-TFUE.

(235) Madankollu, il-Kummissjoni ssib li l-finanzjament pubbliku għall-iżvilupp tat-terminal mhux ta' Schengen, għat-titjib tat-taxiway u għall-estensjoni tar-rampa u għat-tagħmir tad-dawl jikkostitwixxi għajnuna mill-Istat lill-Maniġer tal-Ajruport skont it-tifsira tal-Artikolu 107(1) tat-TFUE.

7.2. **Tip ta' għajnuna: għajnuna eżistenti jew ġdida**

(236) Il-Kummissjoni tinnota li skont id-dispożizzjonijiet tal-Anness V tal-Att dwar il-kondizzjonijiet tal-adeżjoni tar-Repubblika tal-Bulgarija u tar-Rumanija, ([45]) "l-iskemi ta' għajnuna u l-għajnuna individwali mogħtija fis-settur tat-trasport, li bdew isseħħu fi Stat Membru ġdid qabel id-data tal-adeżjoni u li jkunu għadhom applikabbli wara dik id-data għandhom jiġu meqjusa bħala għajnuna eżistenti fis-sens tal-Artikolu 88(1) tat-Trattat KE soġġett għall-kondizzjoni li gejja: il-miżuri ta' għajnuna għandhom jiġu komunikati lill-Kummissjoni fi żmien erba' xhur mid-data tal-adeżjoni […] Dawn il-miżuri ta' għajnuna għandhom jitqiesu bħala għajnuna "eżistenti" skont it-tifsira tal-Artikolu 88(1) tat-Trattat tal-KE sal-aħħar tat-tielet sena mid-data tal-adeżjoni."

(237) Minn dak li ntqal hawn fuq isegwi li fil-każ tar-Rumanija, ir-reġim previst fl-Anness V se japplika biss għal għajnuna li tkun daħlet fis-seħħ qabel l-1 ta' Jannar 2007 u li kompliet sussegwentement jekk tali għajnuniet ikunu ġew ikkomunikati lill-Kummissjoni fi żmien erba' xhur mid-data tal-adeżjoni.

([44]) Il-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014, il-punt 43.

([45]) L-Att dwar il-kondizzjonijiet tal-adeżjoni tar-Repubblika tal-Bulgarija u tar-Rumanija u l-aġġustamenti lit-trattati li fuqhom hija stabbilita l-Unjoni Ewropea (ĠU L 157, 21.6.2005, p. 203).

(238) Ir-Rumanija sostniet li l-finanzjament pubbliku għall-investimenti fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara għall-2007 ġie approvat f'Novembru 2006, u għalhekk qabel l-adeżjoni tar-Rumanija fl-Unjoni Ewropea. Madankollu, minħabba li dawn il-miżuri ma ġewx elenkati fost il-miżuri kkomunikati lill-Kummissjoni skont il-proċedura dettaljata hawn fuq, dawn ma jistgħux jikkostitwixxu għajnuna eżistenti. Għalhekk, il-Kummissjoni tikkonkludi li l-finanzjament pubbliku għall-iżvilupp tat-terminal mhux ta' Schengen, għat-titjib tat-taxiway u għall-estensjoni tar-rampa u għat-tagħmir tad-dawl jikkostitwixxi għajnuna ġdida.

7.3. **Legalità tal-għajnuna**

(239) Il-finanzjament pubbliku għall-iżvilupp tat-terminal mhux ta' Schengen, għat-titjib tat-taxiway u għall-estensjoni tar-rampa u għat-tagħmir tad-dawl ġie implimentat mingħajr approvazzjoni formali minn qabel mill-Kummissjoni. Il-miżuri ma jissodisfawx ir-rekwiżiti ta' eżenzjoni ta' kategorija mill-obbligu ta' notifika stabbilit fl-Artikolu 108 tat-Trattat. Dawn ġew implimentati mir-Rumanija bi ksur tal-obbligi tagħha skont l-Artikolu 108(3) tat-TFUE.

(240) Konsegwentement, dawn il-miżuri jikkostitwixxu għajnuna illegali mill-Istat.

7.4. **Kompatibbiltà mas-suq intern**

(241) Il-finanzjament pubbliku għall-iżvilupp tat-terminal mhux ta' Schengen, għat-titjib tat-taxiway u għall-estensjoni tar-rampa u għat-tagħmir tad-dawl (Table 3) ingħata qabel l-4 ta' April 2014, li kienet id-data meta l-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014 saru applikabbli. Skont il-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014, il-Kummissjoni tapplika għall-għajnuna għall-investiment illegali lill-ajruporti r-regoli li kienu fis-seħħ fiż-żmien meta ngħatat l-għajnuna ([46]).

(242) Il-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2005 kienu fis-seħħ meta ngħata dan il-finanzjament tal-investiment. Għalhekk, il-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2005 japplikaw għall-valutazzjoni tal-kompatibbiltà ta' din l-għajnuna għall-investiment.

(243) Abbażi tal-punt 61 tal-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2005, il-Kummissjoni se tivvaluta l-għajnuna f'termini tal-kriterji li ġejjin:

— il-kostruzzjoni u l-operat tal-infrastruttura jilħqu objettiv ta' interess ġenerali definit b'mod ċar (żvilupp reġjonali, aċċessibbiltà, eċċ.);

— l-infrastruttura hija meħtieġa u proprozjonata biex jintlaħaq l-objettiv li jkun ġie stabbilit;

— l-infrastruttura għandha prospetti sodisfaċenti għall-użu fuq perjodu ta' żmien medju, b'mod partikolari fir-rigward tal-użu tal-infrastruttura eżistenti;

— l-utenti potenzjali kollha tal-infrastruttura għandhom aċċess għaliha b'mod ugwali u mhux diskriminatorju; u

— l-iżvilupp tal-kummerċ mhuwiex affettwat sal-punt li jmur kontra l-interess tal-Unjoni.

7.4.1. *Kostijiet eliġibbli*

(244) Skont il-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2005, il-kostijiet eliġibbli għal għajnuna għall-investiment lil ajruport għandhom ikunu limitati għall-kostijiet ta' investiment relatati mal-infrastrutturi tal-ajruport infushom (runways, terminals, rampi, eċċ.) jew faċilitajiet li jappoġġawhom direttament (faċilitajiet tat-tifi tan-nar, tagħmir ta' sikurezza jew ta' sigurtà). Iżda l-kostijiet eliġibbli għandhom jeskludu l-kostijiet relatati mal-attivitajiet kummerċjali mhux direttament marbuta mal-attivitajiet bażiċi tal-ajruport, bħall-kostruzzjoni, il-finanzjament, l-operat u l-kiri ta' spazji u proprjetà immobbli, mhux biss għal uffiċċji u ħażna, iżda wkoll għal-lukandi u l-impriżi industrijali fl-ajruport, kif ukoll il-ħwienet, ir-ristoranti u l-parkeġġi.

(245) Il-kostijiet għall-investiment elenkati fit-Tabella 3, l-entrati nru 2, 3, 4, 5, 9, 12 u 13 huma eliġibbli għal għajnuna għall-investiment skont il-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2005 minħabba li huma parti mill-infrastruttura tal-ajruport.

7.4.2. *Objettiv ta' interess ġenerali definit b'mod ċar*

(246) Il-Maniġer tal-Ajruport isostni li l-intervent tiegħu wettaq objettiv ta' interess ġenerali definit b'mod ċar, jiġifieri l-iżvilupp reġjonali, l-aċċessibbiltà tar-reġjun u s-sikurezza tat-trasport bl-ajru (il-premessa (156)).

([46]) Il-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014, il-punt 173.

(247) B'mod partikolari, ir-Rumanija spjegat li l-investimenti matul il-perjodu 2007-2009 fir-restawr tat-taxiway u fl-estensjoni tar-rampa kienu ġġustifikati mill-ħtieġa li tittejjeb il-kapaċità operattiva tal-ajruport matul l-eqqel ħinijiet meta l-kapaċità tat-taxiway u tar-rampa kienet ristretta, b'mod partikolari fid-dawl taż-żieda sinifikanti fit-traffiku mistennija sal-2015 (il-premessa (36)). Barra minn hekk, ir-Rumanija ddikjarat li l-investimenti kienu wkoll xprunati minn raġunijiet ta' sikurezza tal-avjazzjoni, jiġifieri l-ħtieġa li jiġu separati ż-żoni tal-parkeġġ tal-inġenji tal-ajru u l-aċċess għal tali żoni tal-parkeġġ kif ukoll il-ħtieġa li tiġi żgurata s-sikurezza tal-inġenji tal-ajru pparkjati (il-premessa (86)).

(248) Rigward l-iżvilupp tat-terminal mhux ta' Schengen, ir-Rumanija spjegat li inizjalment l-investimenti kellhom l-għan li jtejbu l-kapaċità tal-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara fid-dawl taż-żieda sinifikanti mistennija fit-traffiku tal-passiġġieri fil-perjodu sal-2015. Fil-mument tad-deċiżjoni li l-investiment jingħata fl-2006, il-kapaċità tat-terminal ġiet ikkunsidrata fil-limitu kritiku tagħha mill-perspettiva operazzjonali. It-traffiku tal-passiġġieri diġà żdied b'250 % matul il-perjodu 2001-2005 li jwassal għal konġestjoni fl-eqqel ħinijiet. It-terminal oriġinali mibni fl-1960 ma kienx maħsub biex jakkomoda livelli ta' traffiku bħal dawn (il-premessa (37)).

(249) Ir-Rumanija spjegat li sussegwentement il-ħtieġa ta' aktar investimenti fit-terminal mhux ta' Schengen kienet immirata biex tiżgura l-konformità mar-rekwiżiti ta' sigurtà sabiex it-terminal ikun jista' jirċievi titjiriet mhux ta' Schengen. F'dak iż-żmien ir-Rumanija kienet qed tistenna li tissieħeb fiż-żona Schengen fl-2011. B'mod partikolari, kien hemm il-ħtieġa li l-flussi tal-passiġġieri jiġu separati bejn il-passiġġieri li jaslu miż-żona Schengen u dawk li ġejjin minn pajjiżi li mhumiex fiż-żona Schengen. Dan kien jiżgura wkoll li l-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara jkun jista' jżomm l-attività kummerċjali tiegħu fir-rigward kemm tat-titjiriet fiż-żona Schengen kif ukoll ta' dawk barra minnha wara l-adeżjoni tar-Rumanija maż-żona Schengen (il-premessa (88)).

(250) Skont ir-Rumanija, il-finanzjament tal-2008 tal-investimenti f'tagħmir tad-dawl kellu l-għan li juża aħjar l-infrastruttura eżistenti billi jippermetti nżul miż-żewġ direzzjonijiet minflok minn direzzjoni waħda f'każ ta' kundizzjonijiet ħżiena tat-temp. Dan kellu wkoll l-għan li jiżgura s-sikurezza tat-traffiku tal-ajru u s-sikurezza tal-passiġġieri u tal-inġenji tal-ajru (il-premessa (90)).

(251) Fid-dawl tal-argumenti ta' hawn fuq, l-investimenti kienu maħsuba biex l-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara jkun jista' jlaħħaq mal-limiti tal-kapaċità fl-eqqel ħinijiet li kienu jeżistu dak iż-żmien kif ukoll biex jakkomoda ż-żieda sinifikanti prevista fit-traffiku. Huma kienu maħsuba wkoll biex jippromwovu s-sigurtà tal-avjazzjoni u l-konformità ma' miżuri ta' sikurezza meħtieġa mir-regoli tal-Unjoni dwar is-sigurtà tal-avjazzjoni ċivili u l-kontroll tal-fruntieri ta' Schengen.

(252) Barra minn hekk, it-traffiku mistenni ma setax jiġi assorbit minn ajruporti tal-viċinat. L-eqreb ajruport - l-Ajruport ta' Arad - kellu traffiku limitat ħafna, kemm f'termini assoluti kif ukoll meta mqabbel mal-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara. L-għadd ta' passiġġieri fis-sena fl-Ajruport ta' Arad varja bejn 67 183 u 128 835 fil-perjodu 2007 - 2009, filwaqt li t-traffiku fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara varja bejn 859 329 u 991 758 passiġġier fis-sena, mingħajr ebda korrelazzjoni bejn il-bidliet fin-numru ta' passiġġieri bejn dawk iż-żewġ ajruporti ([47]). L-Ajruport ta' Arad ma kellux il-kapaċitajiet fiżiċi biex jakkomoda ż-żieda prevista fit-traffiku tal-passiġġieri peress li l-kapaċità massima ta' passiġġieri tiegħu kienet inqas minn 200 000 passiġġier fis-sena.

(253) L-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara kien it-tieni l-akbar ajruport tar-Rumanija fil-perjodu li qed jiġi vvalutat u bħalissa huwa t-tielet l-akbar ajruport tar-Rumanija. Skont il-Pjan ta' Żvilupp li jkopri l-perjodu ta' żmien 2006 - 2015, l-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara serva r-reġjun tar-Rumanija tal-Punent, wieħed mir-reġjuni l-aktar żviluppati fir-Rumanija. Huwa serva wkoll ir-reġjuni mil-Lvant tal-Ungerija kif ukoll mis-Serbja u mill-Montenegro (ewroreġjun DKMT) ([48]). Għalhekk, l-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara kellu rwol importanti għall-iżvilupp reġjonali. Fid-dawl tan-numru mistenni ta' passiġġieri għall-perjodu 2006 - 2015, mingħajr l-investimenti biex tiżdied il-kapaċità, l-iżvilupp ekonomiku tar-reġjuni koperti u l-aċċessibbiltà tagħhom kienu jiġu affettwati b'mod negattiv, b'mod partikolari minħabba l-fatt li l-ebda ajruport ieħor fir-reġjun ma seta' jassorbi t-traffiku eżistenti jew mistenni. Barra minn hekk, ma kien hemm l-ebda linja ferrovjarja ta' veloċità għolja li tgħaddi minn Timişoara, u għalhekk ma kien hemm l-ebda kompetizzjoni intermodali għal xi waħda mir-rotot tal-ajru.

([47]) In-nuqqas ta' korrelazzjoni tal-evoluzzjoni tat-traffiku tal-ajruporti tal-viċinat kien ukoll kriterju użat fil-kawża SA.22614 (C 53/07) implimentata minn Franza favur il-Kamra tal-Kummerċ u l-Industrija ta' Pau-Béarn, Ryanair, Airport Marketing Services u Transavia (ĠU L 201, 30.7.2015, p. 109), biex tiġi argumentata l-kompatibbiltà tal-għajnuna għall-ajruport ta' Pau.

([48]) L-Ewroreġjun Danubju–Criş–Mureş–Tisa (DMKT) huwa ewroreġjun li jinsab fl-Ungerija, fir-Rumanija u fis-Serbja. Huwa msemmi għall-erba' xmajjar taż-żona.

(254) Fuq il-bażi ta' dan ta' hawn fuq, il-Kummissjoni tista' tikkonkludi li l-finanzjament li qed jiġi eżaminat ikkontribwixxa għall-aċċessibbiltà tar-reġjuni koperti u għall-iżvilupp ekonomiku reġjonali u għalhekk serva objettiv definit sew ta' interess komuni.

7.4.3. *Il-ħtieġa u l-proporzjonalità tal-għajnuna*

(255) Skont il-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2005, ma hemm l-ebda limitazzjoni tal-intensità tal-għajnuna għal għajnuna għall-investiment. Il-finanzjament mill-Istat jinvolvi l-intensitajiet tal-għajnuna li ġejjin: 80,3 % għat-terminal mhux ta' Schengen, 86,73 % għat-titjib tat-taxiway u għall-estensjoni tar-rampa u 100 % għat-tagħmir tad-dawl.

Tabella 11 Il-finanzjament tal-investimenti 2007-2009

	2007		2008		2009		**Total**	
	Riżorsi proprji tal-ajruport	Allokazzjonijiet baġitarji tal-Istat	Riżorsi proprji tal-ajruport	Allokazzjonijiet baġitarji tal-Istat	Riżorsi proprji tal-ajruport	Allokazzjonijiet baġitarji tal-Istat	**Riżorsi proprji tal-ajruport**	**Allokazzjonijiet baġitarji tal-Istat**
Żvilupp tat-terminal mhux ta' Schengen	353 849,91	1 758 000,00	809 682,29	242 000	888 417,89	6 379 960	**2 051 950,09**	**8 379 960**
Titjib tat-taxiway u estensjoni tar-rampa tal-inġenji tal-ajru	469 548	6 846 000,00	2 323 854,71	10 236 650	184 252,34	2 387 990	**2 977 655**	**19 470 640**
Tagħmir tad-dawl				1 344 000			**0**	**1 344 000**
Total	**823 397,9**	**8 604 000**	**3 133 537**	**11 822 650**	**1 072 670**	**8 767 950**	**5 029 605**	**29 194 600**

Sors: Il-Maniġer tal-Ajruport

(256) Fid-dawl tal-profitti limitati tal-ajruport u d-dividendi mħallsa lill-Istat Rumen matul il-perjodu 2007 - 2009 meta mqabbla mad-daqs tal-investimenti meħtieġa, huwa raġonevoli li wieħed jassumi li l-Maniġer tal-Ajruport ma setax jagħmel kontribuzzjonijiet proprji oġħla. Dan huwa konsistenti mad-diffikultajiet ġenerali fl-aċċess għall-finanzi fis-suq fil-perjodu li qed jiġi vvalutat minħabba l-kriżi finanzjarja li kienet għaddejja dak iż-żmien. Il-Kummissjoni tirrikonoxxi wkoll li l-ajruporti bi traffiku tal-passiġġieri annwali ta' mhux inqas minn 1 miljun passiġġier normalment ma jkunux kapaċi jkopru l-biċċa l-kbira tal-ispejjeż kapitali tagħhom.

(257) Konsegwentement, il-finanzjament pubbliku kien meħtieġ sabiex ikunu jistgħu jsiru l-investimenti li jkun iffinanzja. Fi kliem ieħor, dan kellu effett ta' inċentiv billi l-Maniġer tal-Ajruport ma kienx jagħmel dawn l-investimenti mingħajr il-finanzjament mill-Istat jew mhux sal-istess punt. Barra minn hekk, dan jikkonforma mal-prinċipju tal-proporzjonalità billi l-Maniġer tal-Ajruport seta' ma jżidx il-kontribuzzjoni tiegħu għall-finanzjament ta' dawn l-investimenti b'mod sinifikanti.

7.4.4. *L-infrastruttura għandha prospetti sodisfaċenti għall-użu fuq perjodu ta' żmien medju*

(258) Skont il-Pjan ta' Żvilupp, matul il-perjodu 2001-2005, it-traffiku tal-passiġġieri u l-għadd ta' movimenti tal-inġenji tal-ajru żdiedu b'250 %. Il-Pjan ta' Żvilupp ippreveda wkoll żieda fit-traffiku tal-passiġġieri minn 611 705 fl-2005 għal 1 661 332 fl-2010 u għal 2 565 494 passiġġier fl-2015. L-adeżjoni tar-Rumanija fl-UE fl-2007 kienet mistennija li żżid it-traffiku b'16-18 %.

(259) Għalhekk, dawn il-prospetti iġġustifikaw l-investimenti mmirati biex jakkomodaw it-traffiku mistenni. Konsegwentement, l-infrastruttura kellha prospetti sodisfaċenti għall-użu fuq perjodu ta' żmien medju meta ngħata l-finanzjament.

7.4.5. *Aċċess għall-infrastruttura b'mod ugwali u mhux diskriminatorju*

(260) Ir-Rumanija kkonfermat li l-infrastruttura hija aċċessibbli għall-utenti kollha b'mod mhux diskriminatorju. L-unika restrizzjoni tal-użu tal-infrastruttura hija marbuta mal-limitazzjoni imposta mill-kapaċità ta' akkoljenza tar-rampa u tat-terminal. Għalhekk, din l-infrastruttura tista' tiġi aċċessata b'mod ugwali u mhux diskriminatorju skont it-tifsira tal-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2005.

7.4.6. *L-iżvilupp tal-kummerċ mhux affettwat sal-punt li jmur kontra l-interess tal-Unjoni*

(261) L-eqreb ajruport -l-Ajruport ta' Arad- seta' ġie affettwat mill-finanzjament pubbliku fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara fil-perjodu li qed jiġi vvalutat. Madankollu, il-Kummissjoni tinnota li diversi fatturi wasslu għal impatt kompetittiv limitat tal-finanzjament tal-Maniġer tal-Ajruport fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara.

(262) L-Ajruport ta' Arad kellu kapaċità fiżika limitata għat-traffiku tal-passiġġieri. Kien biss fl-2014 li kien hemm pjanijiet biex tiġi estiża l-infrastruttura sabiex il-kapaċitajiet tat-terminal tal-passiġġieri joqorbu lejn jew jaqbżu bi ftit il-livell limitu ta' 200 000 passiġġier fis-sena. Madankollu, anke tali żieda fil-potenzjal ma kinitx tkun taqbel mad-domanda prevista fil-Pjan ta' Żvilupp għall-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara.

(263) In-numri attwali tat-traffiku jikkonfermaw ukoll li l-Ajruport ta' Arad kellu traffiku tal-passiġġieri limitat ħafna. It-traffiku fl-Ajruport ta' Arad kien jirrappreżenta biss 7,8 % tat-traffiku fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara fl-2007, 14,5 % fl-2008 u 8,8 % fl-2009. Barra minn hekk, l-evoluzzjoni tat-traffiku fiż-żewġ ajruporti ma tidhirx korrelatata ([49]).

(264) Għalhekk, iż-żieda sinifikanti mistennija fit-traffiku tal-passiġġieri prevista għall-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara ma setgħetx tiġi assorbita mill-Ajruport ta' Arad.

(265) Fid-dawl ta' dan ta' hawn fuq, il-Kummissjoni tikkunsidra li d-distorsjonijiet tal-kompetizzjoni kkawżati mill-għajnuna kienu limitati u ma kinux jisbqu l-kontribuzzjoni tal-għajnuna għall-iżvilupp, għall-aċċessibbiltà u għas-sikurezza reġjonali.

7.4.7. *Konklużjoni dwar il-Miżura 1*

(266) Għar-raġunijiet stabbiliti fil-premessi (241) sa (265) ta' hawn fuq, il-Kummissjoni tikkunsidra li l-għajnuna mill-Istat għall-finanzjament tal-iżvilupp tat-terminal mhux ta' Schengen, tat-titjib tar-runway u tal-estensjoni tar-rampa tal-inġenji tal-ajru u tat-tagħmir tad-dawl hija kompatibbli mas-suq intern fuq il-bażi tal-Artikolu 107(3)(c) tat-TFUE.

8. VALUTAZZJONI TAL-MIŻURA 2 – L-AIP TAL-2007, L-AIP TAL-2008 U L-AIP TAL-2010

8.1. Eżistenza ta' Għajnuna

(267) Il-prinċipji tal-Artikolu 107(1) tat-TFUE kif stabbiliti fil-premessi (171) u (172) huma applikabbli wkoll għall-valutazzjoni tal-Miżura 2.

8.1.1. *L-attività ekonomika u l-kunċett ta' impriża*

8.1.1.1. Prinċipji

(268) Il-Kummissjoni l-ewwel għandha tistabbilixxi jekk il-Miżura 2 tapplikax għal impriżi skont it-tifsira tal-Artikolu 107(1) tat-TFUE. Il-kunċett ta' impriża jkopri kwalunkwe entità involuta f'attività ekonomika, irrispettivament mill-istatus legali tagħha u l-mod kif tiġi ffinanzjata ([50]). Kwalunkwe attività li tikkonsisti fl-offerta ta' oġġetti jew servizzi f'suq partikolari hija attività ekonomika ([51]).

8.1.1.2. Applikazzjoni għall-każ preżenti

(269) L-AIPs stabbilixxew l-imposti li japplikaw għal-linji tal-ajru għall-użu tal-infrastruttura tal-Ajruport.

(270) Il-linji tal-ajru jipprovdu servizzi tat-trasport bl-ajru. Billi jipprovdu servizzi bħal dawn, il-linji tal-ajru qegħdin iwettqu attività ekonomika u, għalhekk, jikkostitwixxu impriżi skont it-tifsira tal-Artikolu 107(1) tat-TFUE.

([49]) Ara n-nota 32 f'qiegħ il-paġna.
([50]) Is-Sentenza tat-18 ta' Ġunju 1998, *Il-Kummissjoni vs L-Italja*, C-35/96, EU:C:1998:303 u Höfner u Elser.
([51]) Is-Sentenza tas-16 ta' Ġunju 1987, *Il-Kummissjoni vs L-Italja*, 118/85, EU:C:1987:283; Is-Sentenza tat-18 ta' Ġunju 1998, *Il-Kummissjoni vs L-Italja*, 35/96, EU:C:1998:303.

8.1.2. *Riżorsi tal-Istat u imputabbiltà lill-Istat*

8.1.2.1. Prinċipji

(271) Il-kunċett ta' għajnuna mill-Istat japplika biss għal vantaġġi mogħtija direttament jew indirettament, permezz tar-riżorsi tal-Istat ([52]). Ir-riżorsi tal-Istat jinkludu r-riżorsi kollha tas-settur pubbliku, ([53]) inkluż ir-riżorsi ta' entitajiet intra-Statali (deċentralizzati, federali, reġjonali jew oħrajn) ([54]) u, taħt ċerti ċirkostanzi, ir-riżorsi ta' korpi privati. L-oriġini tar-riżorsi mhuwiex rilevanti sakemm, qabel ma jiġu ttrasferiti direttament jew indirettament lill-benefiċjarji, jiġu taħt kontroll pubbliku u għalhekk ikunu disponibbli għall-awtoritajiet nazzjonali, ([55]) anke jekk ir-riżorsi ma jsirux proprjetà tal-awtorità pubblika ([56]).

(272) Barra minn hekk, il-kunċett ta' għajnuna mill-Istat japplika biss jekk l-għoti tal-vantaġġ ikun imputabbli lill-Istat, jiġifieri mogħti mill-Istat innifsu jew minn kwalunkwe korp intermedjarju li jaġixxi permezz tas-setgħat mogħtija lilu.

(273) Il-fatt li l-Istat jew entità tal-Istat huwa/hija l-azzjonist waħdieni jew maġġoritarju ta' impriża mhuwiex biżżejjed sabiex jinstab li trasferiment tar-riżorsi minn dik l-impriża huwa imputabbli lill-azzjonisti pubbliċi tiegħu ([57]). Il-Qorti tal-Ġustizzja ddikjarat ukoll li, anke jekk l-Istat ikun f'pożizzjoni li jikkontrolla impriża pubblika u li jeżerċita influwenza dominanti fuq l-operat tagħha, l-eżerċitar propju ta' dak il-kontroll f'każ partikolari ma jistax jiġi preżunt b'mod awtomatiku. Impriża pubblika tista' taġixxi b'aktar jew anqas indipendenza, skont il-grad ta' awtonomija mogħtija lilha mill-Istat.

(274) Għalhekk, is-sempliċi fatt li impriża pubblika taqa' taħt il-kontroll tal-Istat mhuwiex biżżejjed sabiex miżuri meħuda minn dik l-impriża jkunu imputabbli lill-Istat. Huwa wkoll neċessarju li jiġi eżaminat jekk l-awtoritajiet pubbliċi għandhomx jitqiesu bħala li, b'xi mod jew ieħor, kienu involuti fl-adozzjoni ta' din il-miżura. F'dak ir-rigward, il-Qorti tal-Ġustizzja indikat li l-imputabbiltà għall-Istat ta' miżura meħuda minn impriża pubblika tista' tiġi dedotta minn sett ta' indikaturi li jirriżultaw miċ-ċirkostanzi tal-każ u l-kuntest li fih tkun ittieħdet dik il-miżura ([58]).

(275) Dawn l-indikaturi jistgħu jkunu l-integrazzjoni tal-impriża fl-istrutturi tal-amministrazzjoni pubblika, in-natura tal-attivitajiet tagħha u l-eżerċizzju ta' dawn fuq is-suq f'kundizzjonijiet normali ta' kompetizzjoni ma' operaturi privati, l-istat legali tal-impriża (fis-sens jekk din tkunx soġġetta għal-liġi pubblika jew għal-liġi ordinarja tal-kumpaniji), l-intensità tas-sorveljanza eżerċitata mill-awtoritajiet pubbliċi fuq il-maniġment tal-impriża, jew kwalunkwe indikatur ieħor li juri, fil-każ partikolari, involviment mill-awtoritajiet pubbliċi fl-adozzjoni ta' miżura jew l-improbabbiltà li ma jkunux involuti, billi jitqies ukoll l-ambitu tal-miżura, il-kontenut tagħha jew il-kundizzjonijiet li tinkludi ([59]).

8.1.2.2. Applikazzjoni għall-każ preżenti

(276) F'dan il-każ, l-Istat eżerċita kontroll dirett jew indirett fuq ir-riżorsi inkwistjoni f'kull ħin rilevanti. Fiż-żmien meta l-AIP tal-2010 ġiet approvata, l-Ajruport kien 80 % proprjetà diretta tal-Ministeru tat-Trasport tar-Rumanija, skont l-Artikolu 8 tal-Istatut tal-2008 (il-premessa (28)). Ir-riżorsi tal-Maniġer tal-Ajruport kienu jaqgħu taħt il-kontroll tal-Istat u għalhekk kienu għad-dispożizzjoni tiegħu. Ir-Rumanija kienet kapaċi, billi eżerċitat l-influwenza dominanti tagħha fuq il-Maniġer tal-Ajruport, tidderieġi l-użu tar-riżorsi tagħha sabiex tiffinanzja vantaġġi

([52]) Is-sentenza tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-24 ta' Jannar 1978, *Van Tiggele*, 82/77, EU:C:1978:10, il-paragrafi 25 u 26; Is-Sentenza tat-12 ta' Diċembru 1996, *Air France vs Il-Kummissjoni ("Air France")*, T-358/94, EU:T:1996:194, il-paragrafu 63.

([53]) Air France, il-paragrafu 56.

([54]) Is-Sentenza tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-14 ta' Ottubru 1987, *Il-Ġermanja vs Il-Kummissjoni*, 248/84, EU:C:1987:437, il-paragrafu 17; Is-Sentenza tas-6 ta' Marzu 2002, *Territorio Histórico de Álava et vs Il-Kummissjoni*, Il-Kawżi Magħquda T-92/00 u 103/00, EU:T:2002:61, il-paragrafu 57.

([55]) Is-Sentenza tal-Qorti tal-Ġustizzja tas-17 ta' Lulju 2008, *Essent Netwerk Noord* C-206/06, EU:C:2008:413, il-paragrafu 70; Is-Sentenza tal-Qorti tal-Ġustizzja tas-16 ta' Mejju 2000, *Franza vs Ladbroke Racing Ltd u Il-Kummissjoni ("Ladbroke Racing")*, C-83/98 P, EU:C:2000:248, il-paragrafu 50.

([56]) Air France, il-paragrafi 65, 66 u 67; Ladbroke Racing, il-paragrafu 50.

([57]) Stardust Marine, il-paragrafu 51 *et seq*.

([58]) Stardust Marine, il-paragrafu 52 u 55.

([59]) Stardust Marine, il-paragrafu 56.

speċifiċi favur impriżi oħra. Barra minn hekk, meta l-AIP tal-2007 u l-AIP tal-2008 ġew approvati, ([60]) l-Istat Rumen kien l-uniku azzjonist tal-Maniġer tal-Ajruport. Fuq il-bażi tal-Artikolu 7 tal-Istatut tal-1998 (il-premessa (28)), l-istokk kapitali inizjali kien sottoskritt għalkollox mir-Rumanija u mħallas kompletament fid-data li fiha ġie stabbilit l-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara. Konsegwentement, ir-riżorsi tal-Maniġer tal-Ajruport għandhom jiġu kkunsidrati bħala riżorsi tal-Istat għall-finijiet tal-Artikolu 107(1) tat-TFUE.

(277) Fir-rigward tal-imputabbiltà lill-Istat Rumen, l-awtoritajiet Rumeni jargumentaw li l-Maniġer tal-Ajruport jopera bħala investitur f'ekonomija tas-suq u li l-influwenza tal-Istat hija strettament limitata għar-rwol tiegħu bħala l-azzjonist tal-kumpanija skont il-memorandum ta' assoċjazzjoni tal-kumpanija u l-Att Nru 31/1990 dwar il-kumpaniji. Il-politika tal-ipprezzar tal-Maniġer tal-Ajruport tiġi deċiża mill-Bord tad-Diretturi u l-maniġment eżekuttiv tal-Maniġer tal-Ajruport skont il-memorandum ta' assoċjazzjoni tal-kumpanija.

(278) Fir-rigward tas-superviżjoni tal-attivitajiet tal-Maniġer tal-Ajruport mill-Istat, il-Kummissjoni tosserva li, l-assemblea Ġenerali tal-Azzjonisti hija magħmula minn rappreżentanti tal-azzjonisti, l-Istat Rumen, irrappreżentat mill-Ministeru tat-Trasport, li huwa l-uniku azzjonist skont l-Istatut tal-1998 u l-azzjonist maġġoritarju (bi 80 % tal-ishma) skont l-Istatut tal-2008, u huwa kompetenti biex jiddeċiedi dwar l-attivitajiet u l-politika ekonomika segwiti mill-Maniġer tal-Ajruport. Fuq il-bażi tal-Artikolu 19 tal-Istatut tal-2008, id-deċiżjonijiet tal-assemblea Ġenerali tal-Azzjonisti għandhom jittieħdu bil-vot ta' numru ta' azzjonisti li jirrappreżentaw mill-inqas nofs il-kapital azzjonarju, mingħajr l-ebda drittijiet ta' mblukkar minn minoranza.

(279) Skont l-Artikolu 20 tal-Istatut tal-2008, il-Maniġer tal-Ajruport huwa amministrat minn Bord tat-Tmexxija magħmul minn seba' membri, li tnejn minnhom huma rappreżentanti tal-Ministeru tat-Trasport u wieħed huwa rappreżentant tal-Ministeru tal-Finanzi. Barra minn hekk, il-Kummissjoni tosserva li l-Bord tat-Tmexxija huwa magħżul mill-Assemblea Ġenerali tal-Azzjonisti (li fih l-Istat kien azzjonist uniku skont l-Istatut tal-1998 u bħalissa għandu maġġoranza). Il-Bord tat-Tmexxija u l-President tiegħu huma maħtura b'ordni tal-Ministeru tat-Trasport.

(280) Il-laqgħat tal-Bord tat-Tmexxija jistgħu jsiru fil-każ li jipparteċipaw mill-inqas nofs il-membri tal-bord u wieħed ([61]). Il-Bord tat-Tmexxija għandu jiddelibera fil-preżenza ta' mill-inqas żewġ terzi tan-numru tal-membri tiegħu u għandu jadotta deċiżjonijiet b'maġġoranza tal-membri tal-Bord tat-Tmexxija ([62]).

(281) Il-President tal-Bord tat-Tmexxija jwettaq ukoll dmirijiet ta' direttur maniġerjali tal-Maniġer tal-Ajruport. L-istruttura organika u l-katina tal-influwenza huma indikatur ulterjuri tal-imputabbiltà tal-approvazzjoni tal-iskeda ta' imposti u skontijiet lill-Istat. Fi kwalunkwe każ, u tal-inqas, l-Istat inżamm kontinwament informat dwar l-evoluzzjoni relatata mal-iskeda ta' imposti u skontijiet permezz ta' dawn il-membri tal-Bord tat-Tmexxija.

(282) Barra minn hekk, fuq il-bażi tal-punt 2 tal-Artikolu 2 tal-Istatut tal-1998, il-Maniġer tal-Ajruport għandu bħala l-għan ewlieni tiegħu l-attivitajiet ta' interess pubbliku nazzjonali. Skont l-Artikolu 5 tal-Istatut tal-1998, il-Maniġer tal-Ajruport huwa korp tekniku speċjalizzat maħtur mill-Ministeru tat-Trasport biex iwettaq prinċipalment attivitajiet ta' interess pubbliku nazzjonali sabiex, skont il-kamp ta' applikazzjoni tal-attività tiegħu, iwettaq benefiċċji, servizzi, xogħlijiet għall-amministrazzjoni u l-isfruttament ta' assi li jappartjenu jew li huma proprjetà tal-Istat jew jinkrew minnu, bil-ħsieb tat-traffiku nazzjonali u internazzjonali tal-inġenji tal-ajru, filwaqt li jiżgura t-tranżitu ta' persuni u ta' oġġetti.

(283) Fid-dawl ta' dawn il-kunsiderazzjonijiet, il-Kummissjoni tikkunsidra li hemm biżżejjed indikaturi sabiex jinstab li l-AIP tal-2007, l-AIP tal-2008 u l-AIP tal-2010 huma imputabbli lill-Istat.

([60]) Ġie ċċarat mir-Rumanija, li l-AIP tal-2007 u l-AIP tal-2008 ġew approvati mill-Bord tad-Diretturi tal-Maniġer tal-Ajruport madwar xahrejn qabel id-dħul fis-seħħ ta' kull AIP rispettivament.

([61]) L-Artikolu 20, il-punt 9 tal-Istatut tal-1998.

([62]) L-Artikolu 20, il-punt 10 tal-Istatut tal-1998.

8.1.3. *Selettività*

8.1.3.1. Prinċipji

(284) Sabiex taqa' fil-kamp ta' applikazzjoni tal-Artikolu 107(1) tat-TFUE, miżura tal-Istat trid tiffavorixxi lil "ċerti impriżi jew il-produzzjoni ta' ċerti oġġetti". B'hekk, huma biss dawk il-miżuri li jiffavorixxu lill-impriżi li jagħtu vantaġġ b'mod selettiv li jaqgħu taħt il-kunċett ta' għajnuna mill-Istat.

(285) Hija ġurisprudenza stabbilita li l-valutazzjoni tal-kundizzjoni ta' selettività tirrikjedi li jiġi ddeterminat jekk, fil-kuntest ta' sistema legali partikolari, miżura nazzjonali tkunx ta' natura li tiffavorixxi ċerti impriżi jew il-produzzjoni ta' ċerti oġġetti meta mqabbla ma' oħrajn li, fid-dawl tal-għan imfittex minn din is-sistema, ikunu jinsabu f'sitwazzjoni fattwali u ġuridika paragunabbli. L-eżami tas-selettività jirrikjedi definizzjoni minn qabel tal-qafas ta' referenza li fih tidħol il-miżura kkonċernata ([63]). Miżura tkun selettiva "biss […] jekk, fil-kuntest ta' sistema legali partikolari, hija jkollha l-effett li tagħti vantaġġ lil ċerti impriżi meta mqabbla ma' oħrajn li jappartjenu lil setturi oħra jew lill-istess settur u li, fir-rigward tal-għan imfittex minn din is-sistema, ikunu jinsabu f'sitwazzjoni fattwali u ġuridika komparabbli." ([64]) Il-kunċett ta' għajnuna mill-Istat ma jirreferix għal miżuri tal-Istat li jagħmlu distinzjoni bejn impriżi jekk din id-differenzjazzjoni tirriżulta min-natura jew l-istruttura ġenerali tas-sistema li jiffurmaw parti minnha ([65]).

(286) Miżura li permezz tagħha impriża pubblika tistabbilixxi l-kundizzjonijiet għall-użu tal-oġġetti jew tas-servizzi tagħha mhux neċessarjament dejjem tkun miżura selettiva għall-finijiet tal-Artikolu 107(1) tat-TFUE ([66]). L-Artikolu 107(1) tat-TFUE ma jagħmilx distinzjoni bejn miżuri ta' intervent mill-Istat b'referenza għall-kawżi jew l-għanijiet tagħhom, iżda jiddefinixxihom skont l-effetti tagħhom, u għaldaqstant indipendentement mit-tekniki użati ([67]).

8.1.3.2. Applikazzjoni għall-każ preżenti

(287) L-AIP tal-2007, l-AIP tal-2008 u l-AIP tal-2010 ipprovdew għal sistema ta' rati bażi għall-imposti tal-ajruport (il-premessi (41) u (44) rispettivament). Barra minn hekk, l-AIP tal-2007, l-AIP tal-2008 u l-AIP tal-2010 inkludew ukoll skontijiet u ribassi fuq l-imposti skont in-numru ta' nżul għal kull perjodu ta' żmien partikolari, in-numru ta' passiġġieri, il-piż tal-inġenju tal-ajru u/jew it-tip ta' rotta koperta (il-premessi (42) sa (43), (46) sa (48) u (49) rispettivament).

(288) L-AIP tal-2007, l-AIP tal-2008 u l-AIP tal-2010 ġew proposti, ivvalutati u stabbiliti mill-maniġment eżekuttiv tal-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara u ġew approvati mill-Bord tad-Diretturi (il-premessa (40)). Dan jikkonforma mar-rekwiżit li l-operatur ta' ajruport, li jeżerċita setgħa tiegħu stess, ifassal l-iskala tat-tariffi tal-ajruport applikabbli għal dak l-ajruport ([68]). Għalhekk, il-qafas legali applikabbli kien l-imposti, l-iskontijiet u r-ribassi tal-ajruport applikabbli fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara stabbiliti mill-AIP tal-2007, mill-AIP tal-2008 u mill-AIP tal-2010 rispettivament.

(289) Għalhekk, il-qafas ta' referenza rilevanti biex jiġi eżaminat jekk l-AIP tal-2007, l-AIP tal-2008 u l-AIP tal-2010 kellhomx l-effett li jiffavorixxu ċerti linji tal-ajru meta mqabbla ma' oħrajn li kienu f'sitwazzjoni fattwali u ġuridika paragunabbli kien dak tar-reġim applikabbli għall-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara biss.

(290) Is-sistema ta' imposti tal-ajruport u l-iskontijiet u r-ribassi kienu applikabbli għal-linji tal-ajru kollha li jużaw, jew li jistgħu jużaw, l-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara li ssodisfaw il-kundizzjonijiet deskritti fl-AIP tal-2007, fl-AIP tal-2008 jew fl-AIP tal-2010 rispettivament.

(291) Il-Kummissjoni analizzat ukoll jekk l-iskontijiet previsti mill-AIP tal-2007, mill-AIP tal-2008 jew mill-AIP tal-2010 rispettivament kinux selettivi billi ffavorixxew ċerti linji tal-ajru li jużaw l-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara għad-detriment ta' linji tal-ajru oħra li jkunu qed jagħmlu użu minnu.

([63]) Is-Sentenza tal-Qorti (Awla Manja) tal-21 ta' Diċembru 2016, *Il-Kummissjoni vs Hansestadt Lübeck* ("*Lübeck*"), C-524/14 P, EU:C:2016:971, il-paragrafi 40-67.

([64]) Lübeck, il-paragrafu 58.

([65]) Lübeck, il-paragrafi 40-67 u l-ġurisprudenza ċċitata fiha.

([66]) Ibid.

([67]) Ibid. Is-Sentenza tal-15 ta' Novembru 2011, *Il-Kummissjoni u Spanja vs Government of Gibraltar u Ir-Renju Unit*, C-106/09 P u C-107/09 P, EU:C:2011:732, il-paragrafu 87 u l-ġurisprudenza ċċitata fiha.

([68]) Lübeck, il-paragrafu 61.

(292) L-iskontijiet applikabbli kienu fuq skala flessibbli, bl-inqas skont ikun ta' 10 % għal 250 – 500 inżul fis-sena, jiġifieri madwar 5 inżul fil-ġimgħa. Il-Kummissjoni tinnota li fil-perjodu li qed jiġi vvalutat, minbarra Wizz Air, kien hemm numru ta' linji tal-ajru oħra li joperaw fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara li fil-flotta tagħhom kellhom inġenji tal-ajru tad-daqsijiet rilevanti u/jew biżżejjed frekwenzi u għalhekk, ibbenefikaw jew setgħu bbenefikaw mill-iskontijiet rilevanti.

(293) Minn dan isegwi li s-sistema ta' imposti tal-ajruport u l-iskontijiet kienu applikabbli b'mod mhux diskriminatorju.

(294) Għalhekk, ir-rata bażi, l-iskontijiet u r-ribassi stabbiliti fl-AIP tal-2007, l-AIP tal-2008 u l-AIP tal-2010 ma kinux selettivi.

(295) Il-Kummissjoni tinnota li din il-konklużjoni tapplika biss fir-rigward tal-imposti, l-iskontijiet u r-ribassi li jirriżultaw direttament mill-AIP tal-2007, mill-AIP tal-2008 u mill-AIP tal-2010. Hija ma tapplikax għal kwalunkwe imposta, skont jew ribass pprovduti abbażi ta' ftehimiet individwalizzati mal-linji tal-ajru, jekk ikun hemm.

8.1.3.3. Konklużjoni dwar is-selettività

(296) Minn dak li ntqal hawn fuq isegwi li l-Miżura 2 ma tissodisfax il-kundizzjoni ta' selettività tal-Artikolu 107(1) tat-TFUE.

(297) Il-kundizzjonijiet tal-Artikolu 107(1) tat-TFUE huma kumulattivi. Jekk waħda minnhom ma tkunx issodisfata minn miżura li tkun qed tiġi vvalutata, tali miżura ma tikkostitwixxix għajnuna mill-Istat.

(298) Għalhekk, il-Kummissjoni tikkonkludi li l-Miżura 2 ma kinitx tikkostitwixxi għajnuna mill-Istat skont it-tifsira tal-Artikolu 107(1) tat-TFUE billi ma kinitx selettiva.

(299) Il-Kummissjoni tinnota li d-Deċiżjoni tal-Ftuħ qajmet il-kwistjoni li l-AIPs jistgħu jkunu inkompatibbli mas-suq intern minħabba trattament diskriminatorju potenzjali bejn tipi differenti ta' passiġġieri. Dan il-prinċipju japplika għal miżuri li jikkostitwixxu għajnuna mill-Istat u jżommhom milli jinstabu kompatibbli skont ir-regoli dwar l-għajnuna mill-Istat ([69]). Bħal fil-każ attwali l-AIPs jinstabu li ma jikkostitwixxux għajnuna mill-Istat, b'hekk mhuwiex meħtieġ li jiġi analizzat aktar l-element ta' konnessjoni indissolubbli li tqajjem fid-Deċiżjoni tal-Ftuħ.

9. VALUTAZZJONI TAL-MIŻURA 3 - FTEHIMIET TAL-2008 MA' WIZZ AIR

9.1. Eżistenza ta' Għajnuna

(300) Il-prinċipji tal-Artikolu 107(1) tat-TFUE kif stabbiliti fil-premessi (171) u (172) huma applikabbli wkoll għall-valutazzjoni tal-Miżura 3, li tikkonċerna l-Ftehimiet tal-2008 bejn il-Maniġer tal-Ajruport u Wizz Air.

9.1.1. *L-attività ekonomika u l-kunċett ta' impriża*

(301) Wizz Air hija linja tal-ajru. Hija tipprovdi servizzi skedati għat-trasport bl-ajru tal-passiġġieri u twettaq attività ekonomika. Għalhekk, hija tikkostitwixxi impriża skont it-tifsira tal-Artikolu 107(1) tat-TFUE.

9.1.2. *Riżorsi tal-Istat u imputabbiltà lill-Istat*

9.1.2.1. Prinċipji

(302) Il-prinċipji spjegati fil-premessi (271) sa (275) huma applikabbli wkoll għal din il-miżura.

9.1.2.2. Applikazzjoni għall-każ preżenti

(303) Għar-riżorsi tal-Istat, japplika l-istess kif iddikjarat fil-premessa (276).

([69]) Is-Sentenza tal-Qorti tal-15 ta' Ġunju 1993, Matra vs Il-Kummissjoni, C-225/91, EU:C:1993:239.

(304) Fir-rigward tal-imputabbiltà tal-Ftehimiet tal-2008 li ġew iffirmati matul il-validità tal-istatut tal-Ajruport tal-1998, ir-raġunament fil-premessi (277) sa (279) għall-AIP tal-2007, għall-AIP tal-2008 u għall-AIP tal-2010 japplika *mutatis mutandis*.

(305) Fid-dawl ta' dawn il-kunsiderazzjonijiet, il-Kummissjoni ssib li l-konklużjoni tal-Ftehimiet tal-2008 bejn Wizz Air u l-Maniġer tal-Ajruport hija imputabbli lill-Istat.

9.1.3. *Selettività*

9.1.3.1. Prinċipji

(306) Il-prinċipji spjegati fil-premessa (199) huma applikabbli wkoll għal din il-miżura.

9.1.3.2. Applikazzjoni għall-każ preżenti

(307) F'dan il-każ, il-Ftehimiet tal-2008 ġew konklużi ma' impriża waħda - Wizz Air biss. Għalhekk, il-Miżura 3 kienet selettiva skont it-tifsira tal-Artikolu 107(1) tat-TFUE.

9.1.4. *Vantaġġ ekonomiku*

9.1.4.1. Prinċipji

(308) Il-prinċipji dwar vantaġġ ekonomiku skont it-tifsira tal-Artikolu 107(1) tat-TFUE stabbiliti fil-premessi (202) sa (206) japplikaw għal arranġamenti bejn l-ajruporti u l-linji tal-ajru. L-applikazzjoni tal-Prinċipju tal-MEO għal arranġamenti bħal dawn hija spjegata aktar fil-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014 ([70]).

(309) Fis-sitwazzjoni speċifika tal-ajruporti u tal-linji tal-ajru, il-Kummissjoni tivvaluta jekk id-disponibbiltà tar-riżorsi pubbliċi għall-ajruport tagħtix vantaġġ lil-linji tal-ajru li jużaw dak l-ajruport. Tali għajnuna lil linja tal-ajru li tuża l-ajruport tista', fil-prinċipju, tiġi eskluża meta r-relazzjoni bejn l-ajruport u dik il-linja tal-ajru tissodisfa t-test tal-MEO.

(310) Skont il-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014, permezz tal-MEOP, l-għajnuna lil linja tal-ajru li tuża ajruport tista', fil-prinċipju, tiġi eskluża meta:

(1) il-prezz mitlub għas-servizzi tal-ajruport ikun jikkorrispondi għall-prezz tas-suq, jew

(2) ikun jista' jintwera permezz ta' analiżi *ex ante*, jiġifieri analiżi bbażata fuq id-*data* li kienet disponibbli fil-mument li ġew deċiżi l-miżuri inkwistjoni, li l-arranġament mal-ajruport/linja tal-ajru jista' jkun mistenni li jwassal għal kontribut pożittiv ta' profitt inkrementali għall-ajruport.

(311) Fir-rigward tal-ewwel approċċ deskritt fil-premessa (310) (jiġifieri tqabbil tal-prezz mitlub għas-servizzi tal-ajruport mal-prezz tas-suq), skont il-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014, l-identifikazzjoni ta' valur referenzjarju tirrikjedi, l-ewwel nett, li jkun jista' jintgħażel numru suffiċjenti ta' ajruporti komparabbli li jipprovdu servizzi komparabbli taħt kundizzjonijiet normali tas-suq. F'dan ir-rigward il-Kummissjoni tinnota li għalissa, maġġoranza kbira ta' ajruporti fl-Unjoni tibbenefika minn finanzjament pubbliku sabiex tkopri l-kostijiet tal-investiment u dawk operatorji. Ajruporti li huma proprjetà pubblika kienu tradizzjonalment kkunsidrati mill-awtoritajiet pubbliċi bħala infrastrutturi biex jiffaċilitaw l-iżvilupp lokali u mhux bħala impriżi li joperaw skont ir-regoli tas-suq. Il-prezzijiet ta' dawn l-ajruporti konsegwentement ma jkunux ġeneralment definiti fir-rigward ta' kunsiderazzjonijiet tas-suq u b'mod partikolari prospetti ta' profittabilità *ex ante* tajba, iżda essenzjalment fil-kunsiderazzjonijiet soċjali jew reġjonali. Anke jekk ċerti ajruporti jkunu proprjetà privata jew ġestiti mingħajr kunsiderazzjonijiet soċjali jew reġjonali, il-prezzijiet mitluba minn dawn l-ajruporti jistgħu jkunu influwenzati bis-sħiħ mill-prezzijiet imposti mill-maġġoranza ta' ajruporti ssussidjati pubblikament minħabba li l-prezzijiet ta' dawn tal-aħħar jiġu kkunsidrati mil-linji tal-ajru matul in-negozjati tagħhom mal-ajruporti li jkunu proprjetà privata jew ġestiti b'mod privat. F'dawk iċ-ċirkostanzi, il-Kummissjoni esprimiet id-dubji tagħha fil-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014 jekk bħalissa, jistax jiġi identifikat valur referenzjarju xieraq biex jiġi stabbilit prezz tas-suq realistiku għal servizzi pprovduti mill-ajruporti ([71]).

([70]) Il-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014, il-punt 53.

([71]) Il-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014, il-punt 59.

(312) Fi kwalunkwe każ, il-Kummissjoni tikkunsidra li eżerċizzju ta' valutazzjoni komparattiva għandu jkun ibbażat fuq tqabbil tal-imposti tal-ajruporti, eskluż kwalunkwe benefiċċju pprovdut lil-linja tal-ajru (bħal sostenn għall-kummerċjalizzazzjoni, skontijiet jew kwalunkwe inċentiv ieħor), madwar numru suffiċjenti ta' "ajruporti komparaturi" adattati, li l-maniġers tagħhom jaġixxu bħala Maniġers tal-Ajruport f'ekonomija tas-suq. B'mod partikolari, għandhom jintużaw l-indikaturi li ġejjin: il-volum tat-traffiku; it-tip ta' traffiku (fuq xogħol jew btala jew destinazzjoni 'il barra); l-importanza relattiva tal-merkanzija u l-importanza relattiva tad-dħul li jirriżulta mill-attivitajiet mhux ajrunawtiċi tat-tip ta' ajruport u l-livell tas-servizzi tal-ajruport ipprovduti; il-viċinanza tal-ajruport għal belt kbira, in-numru ta' abitanti fiż-żona ta' kummerċ tal-ajruport; il-prosperità taż-żona tal-madwar (PDG per capita); iż-żoni ġeografiċi differenti li jistgħu jattiraw lill-passiġġieri.

(313) Fuq il-bażi ta' dak li ntqal hawn fuq, il-Kummissjoni tikkunsidra l-analiżi tal-profittabbiltà inkrementali *ex ante* bħala l-aktar kriterju rilevanti għall-valutazzjoni tal-arranġamenti konklużi mill-ajruporti ma' linji tal-ajru individwali.

(314) Barra minn hekk, il-Kummissjoni tikkunsidra li arranġamenti konklużi bejn il-linji tal-ajru u ajruport jisgħu jitqiesu li jissodisfaw it-test tal-MEOP meta dawn jikkontribwixxu b'mod inkrementali, minn perspettiva *ex ante*, għall-profittabbiltà tal-ajruport, tal-inqas fuq medda twila ta' żmien ([72]). L-ajruport irid juri li, meta jikkonkludi arranġament ma' linja tal-ajru (pereżempju, kuntratt individwali jew skema ġenerali tal-imposti tal-ajruport), huwa jkun kapaċi jkopri l-kostijiet kollha li jirriżultaw mill-arranġament, tul id-durata tal-arranġament, b'marġni ta' profitt raġonevoli fuq il-bażi ta' prospetti sodi fuq perjodu ta' żmien medju ([73]).

(315) F'dan ir-rigward, il-Kummissjoni tikkunsidra li d-differenzazzjoni tal-prezz hija prassi standard tan-negozju, sakemm tkun konformi mal-leġiżlazzjoni rilevanti kollha dwar il-kompetizzjoni u dik settorjali. Madanakollu, tali politiki ta' pprezzar iddifferenzjat jenħtieġ li jkunu ġustifikati mil-lat kummerċjali b'tali mod li jissodisfaw it-test tal-MEOP ([74]).

9.1.4.2. Valutazzjoni konġunta tal-Ftehimiet tal-2008

(316) Il-Kummissjoni tikkunsidra li għall-fini tal-applikazzjoni tal-MEOP, il-Ftehimiet tal-2008 iridu jiġu vvalutati flimkien bħala miżura waħda. Hemm diversi indikazzjonijiet għalfejn dan jenħtieġ li jkun il-każ.

(317) L-ewwel nett, il-ftehimiet ġew konklużi mill-istess partijiet.

(318) It-tieni, il-Memorandum ta' Qbil mill-25 ta' Ġunju 2008 jelenka l-kamp ta' applikazzjoni tas-servizzi li għandhom jiġu pprovduti mill-Maniġer tal-Ajruport kif ukoll is-servizzi ta' kummerċjalizzazzjoni li għandhom jiġu pprovduti minn Wizz Air. Il-Memorandum ta' Qbil jipprevedi l-istess formula għall-kalkolu tat-tariffa tal-kummerċjalizzazzjoni u l-istess ammont miżmum għal kull passiġġier li jitlaq bħala l-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni tat-30 ta' Lulju 2008. Konsegwentement, il-Memorandum ta' Qbil u l-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni huma marbuta mill-qrib u direttament f'termini ta' kontenut. Il-Memorandum ta' Qbil jipprovdi wkoll il-prinċipji ġenerali ta' kooperazzjoni bejn il-Maniġer tal-Ajruport u Wizz Air li sussegwentement huma spjegati f'termini aktar operazzjonali fil-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni, il-Ftehim Operazzjonali u l-GHA. Il-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni jagħmel ukoll referenza diretta għall-Memorandum ta' Qbil fil-preambolu tiegħu (il-premessa (55)). Il-Memorandum ta' Qbil ġie eventwalment sostitwit mill-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni, mill-Ftehim Operazzjonali u mill-GHA.

(319) It-tielet, il-Ftehim Operazzjonali u l-GHA ġew iffirmati fl-istess jum (l-1 ta' Awwissu 2008) għall-istess perjodu ta' żmien, jiġifieri mill-11 ta' Diċembru 2008 sal-10 ta' Diċembru 2009, b'tiġdid awtomatiku għal 12-il xahar ieħor f'kull anniversarju tad-dħul fis-seħħ tiegħu, u mingħajr il-possibbiltà li jintemmu qabel it-tielet anniversarju tal-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni. Il-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni wkoll daħal fis-seħħ fl-istess jum, jiġifieri fil-11 ta' Diċembru 2008 (il-premessa (54)).

([72]) Il-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014, il-punt 66.
([73]) Il-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014, il-punt 63.
([74]) Il-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014, il-punt 62.

(320) Ir-raba', il-Ftehimiet tal-2008 kienu marbutin ma' xulxin. Il-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni jagħmel diversi referenzi għall-Ftehim Operazzjonali u għall-GHA: i) il-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni ppreveda li l-partijiet setgħu jitterminaw immedjatament il-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni jekk il-Ftehim Operazzjonali jkun skada mingħajr tiġdid jew ikun ġie tterminat; ii) il-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni stipula li l-partijiet setgħu jitterminaw immedjatament il-Ftehim Operazzjonali u l-GHA mingħajr ebda dannu meta l-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni jkun skada jew ikun ġie tterminat; iii) il-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni stipula li f'każ ta' żieda fl-imposti regolati fil-Ftehim Operazzjonali jew fil-GHA, jenħtieġ li t-tariffa tal-kummerċjalizzazzjoni tiġi modifikata b'mod ugwali għall-bidla fl-imposti tal-ajruport (il-premessa (59)).

(321) Abbażi tal-argumenti ta' hawn fuq, il-Kummissjoni tikkunsidra li l-Memorandum ta' Qbil, il-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni, il-Ftehim Operazzjonali u l-GHA mhumiex separabbli. Għalhekk, il-Kummissjoni ssib li jeħtieġ li jiġu analizzati flimkien il-Ftehimiet tal-2008, bl-għan li jiġi ddeterminat jekk tali tranżazzjoni tikkostitwixxix għajnuna mill-Istat.

9.1.4.3. Applikazzjoni tal-prinċipji għall-każ preżenti

(322) Fil-każ preżenti, sabiex tiddetermina jekk il-Ftehimiet tal-2008 tawx vantaġġ lil Wizz Air li kieku ma kinitx tikseb taħt kundizzjonijiet normali tas-suq, il-Kummissjoni trid teżamina jekk f'ċirkustanzi simili ajruport li jopera f'kundizzjonijiet normali tal-ekonomija tas-suq u ggwidat minn prospetti ta' profittabbiltà fit-tul ([75]) kienx jidħol fl-istess arranġament kummerċjali jew ieħor simili ma' linja tal-ajru. Il-Kummissjoni trid tpoġġi lilha nnifisha fiż-żmien meta ttieħdet id-deċiżjoni biex jiġu konklużi l-Ftehimiet tal-2008 bejn il-Maniġer tal-Ajruport u Wizz Air u tibbaża l-valutazzjoni tagħha fuq l-informazzjoni u s-suppożizzjonijiet li kienu għad-dispożizzjoni tal-Maniġer tal-Ajruport f'dak iż-żmien.

(323) Fir-rigward tal-analiżi tal-MEO applikabbli, Wizz Air sostniet li t-tqabbil mal-approċċ tal-prezz tas-suq, jiġifieri l-ewwel approċċ spjegat fil-premessa (310)(1), jenħtieġ li japplika għal dan il-każ flimkien mat-tieni approċċ (jiġifieri analiżi tal-profittabbiltà) fil-premessa (310)(2).

(324) Wizz Air ippreżentat rapport imħejji minn Oxera dwar il-"Valutazzjoni ekonomika tal-MEIP" datat is-27 ta' Ottubru 2011, li fih l-imposti mħallsa minn Wizz Air fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timiṣoara tqabblu mal-imposti mħallsa minn Wizz Air fi tliet ajruporti fir-Renju Unit, li Oxera kkunsidrat bħala ajruporti komparabbli: l-ajruporti ta' Liverpool, ta' Prestwick u ta' Doncaster. L-analiżi fl-istudju hija bbażata fuq id-*data* pprovduta mill-Maniġer tal-Ajruport u minn Wizz Air. Skont l-istudju ta' Oxera, dawn l-ajruporti x'aktarx iġibu ruħhom skont l-istruttura ta' sjieda u ta' finanzjament tagħhom bħala ajruporti ta' "investitur privat". L-istudju ppreżenta wkoll tqabbil bejn il-karatteristiċi ġenerali tal-Ajruport Internazzjonali ta' Timiṣoara u t-tliet ajruporti komparabbli (eż. id-daqs tal-popolazzjoni tal-belt ta' oriġini, id-distanza mill-belt ta' oriġini, il-popolazzjoni tal-akbar belt f'distanza ta' 150 km, l-eqreb ajruport kbir), id-daqs tal-miżuri fil-livell tal-introjtu skont il-PDG per capita kif ukoll il-pagi medji ta' kull ġimgħa, ix-xejriet fin-numri tat-traffiku, id-dħul tal-ajruporti kkonċernati u l-istatus ta' finanzjament (jiġifieri jekk dan irċiviex finanzjament pubbliku jew le). Ir-rapport ikkalkola l-imposti mħallsa minn Wizz Air fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timiṣoara meta mqabbla mat-tliet ajruporti tar-Renju Unit (l-analiżi kkunsidrat imposti differenti fl-erba' ajruporti esklużi l-benefiċċji pprovduti lil Wizz Air). L-analiżi ppreżentat l-imposti totali mħallsa minn Wizz Air fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timiṣoara u fl-ajruporti komparaturi espressi f'euro għal kull tlugħ u nżul u f'euro għal kull passiġġier. Fuq dik il-bażi, din sabet li l-livell globali tal-imposti mħallsa minn Wizz Air fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timiṣoara matul il-perjodu 2008 - 2011, espressi kemm fuq bażi ta' kull tlugħ u nżul kif ukoll fuq bażi ta' kull passiġġier, huwa ogħla bħala medja mil-livell medju komparabbli ta' imposti mħallsa mil-linja tal-ajru fl-ajruporti komparaturi. Skont ir-rapport ta' Oxera, il-prezzijiet aktar baxxi mħallsa minn Wizz Air fl-ajruporti komparaturi jissuġġerixxu li investitur privat x'aktarx kien jidħol f'kuntratt fuq it-termini tal-ftehim bejn il-Maniġer tal-Ajruport u Wizz Air.

(325) Rigward ir-rapport ta' Oxera li qabbel l-Ajruport Internazzjonali ta' Timiṣoara ma' tliet ajruporti tar-Renju Unit ipprovdut minn Wizz Air, il-Kummissjoni tfakkar li l-valutazzjoni komparattiva mhijiex metodu xieraq biex jiġu stabbiliti l-prezzijiet tas-suq jekk il-valuri referenzjarji disponibbli ma jkunux ġew identifikati fir-rigward tal-kunsiderazzjonijiet tas-suq jew jekk il-proċessi eżistenti jkunu distorti b'mod sinifikanti minn interventi pubbliċi. Jidher li tali distorsjonijiet huma preżenti fl-industrija tal-avjazzjoni, għar-raġunijiet spjegati fil-premessi (311) sa (312).

([75]) Alfa Romeo, il-paragrafu 23; Is-Sentenza tat-12 ta' Diċembru 2000, *Alitalia vs Il-Kummissjon*i, T-296/97, EU:T:2000:289, il-paragrafu 84.

(326) Barra minn hekk, il-Kummissjoni ssib li l-kriterju ta' numru suffiċjenti ta' ajruporti komparaturi li jipprovdu servizzi komparabbli taħt kundizzjonijiet normali stabbiliti fil-punt 55 tal-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014 mhuwiex issodisfat. Minħabba li hemm ftit mijiet ta' ajruporti fl-Ewropa, ([76]) tliet ajruporti ma jistgħux jiġu kkunsidrati bħala numru suffiċjenti li jippermetti l-identifikazzjoni ta' valur referenzjarju xieraq għall-prezzijiet tas-suq rilevanti. Barra minn hekk, tnejn mit-tliet ajruporti ta' valutazzjoni komparattiva (Liverpool u Doncaster) huma wkoll proprjetà tal-istess grupp – Peel Airports Group. Dan ikompli jdgħajjef in-numru u l-varjetà tal-ajruporti komparaturi meħtieġa sabiex jiġi pprovdut parametru referenzjarju affidabbli.

(327) Barra minn hekk, it-tliet ajruporti komparaturi kollha jinsabu fir-Renju Unit u tnejn minnhom (Liverpool u Doncaster) huma qrib l-istess belt kbira – Manchester. Barra minn hekk, ir-rapport ta' Oxera ma jispjegax jekk it-tliet ajruporti komparaturi kif ukoll l-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara jipprovdux servizzi komparabbli. L-istudju jipprovdi biss informazzjoni dwar il-mument meta Wizz Air bdiet topera f'kull ajruport u għal liema destinazzjonijiet u janalizza t-tariffi totali mħallsa minn Wizz Air f'dawn l-ajruporti (eskluži l-pagamenti għas-servizzi ta' kummerċjalizzazzjoni). Madankollu, dan ma jippermettix li ssir valutazzjoni dwar jekk l-ajruporti jipprovdux servizzi komparabbli.

(328) Barra minn hekk, kif jindika r-rapport ta' Oxera stess, hemm għadd ta' differenzi bejn l-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara u żewġ ajruporti oħra tar-Renju Unit (l-Ajruport ta' Liverpool u l-Ajruport ta' Prestwick). B'mod partikolari, l-Ajruport ta' Liverpool huwa sostanzjalment akbar mill-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara (madwar 5,5 miljun passiġġier fl-2007), l-Ajruport ta' Prestwick serva aktar minn 2 miljun passiġġier. Għalhekk, f'termini ta' volum tat-traffiku, l-uniku wieħed li kien komparabbli kien l-ajruport ta' Doncaster (sa miljun). In-numru ta' passiġġieri li Wizz Air stess ittrasportat minn kull wieħed minn dawn l-ajruporti jvarja.

(329) Fir-rigward tal-prosperità taż-żona tal-madwar (PDG per capita), kien hemm differenza kbira bejn dak ta' Timişoara (indiċi tal-PDG per capita ([77]) taħt 50 fl-2007) u r-Renju Unit (indiċi tal-PDG ta' madwar 120 fl-2007), fejn jinsabu t-tliet ajruporti komparaturi. Barra minn hekk, il-parti tat-tqabbil tar-rapport ta' Oxera fiha l-informazzjoni dwar il-pagi medji ta' kull ġimgħa fis-swieq tax-xogħol reġjonali f'Timişoara u t-tlett ibliet fir-Renju Unit fejn jinsabu l-ajruporti komparaturi (Liverpool, Prestwick and Doncaster) u dawn huma wkoll differenti ħafna (Timişoara huwa inqas minn 50, filwaqt li t-tlett ibliet l-oħra laħqu l-livell ta' aktar minn 500).

(330) Barra minn hekk, ir-rapport ma jikkunsidrax ċerti indikaturi kif speċifikat fil-punt 60 tal-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014 (eż. it-tip ta' traffiku jew it-tip u l-livell ta' servizzi tal-ajruport ipprovduti).

(331) Fl-aħħar nett, anke jekk wieħed jassumi li, abbażi ta' analiżi komparabbli valida, il-"prezz" applikat fid-diversi tranżazzjonijiet koperti minn din il-valutazzjoni kienu ekwivalenti għall-"prezzijiet tas-suq" jew ogħla minnhom, il-Kummissjoni ma setgħetx, madankollu, tikkonkludi li dawk it-tranżazzjonijiet kienu jikkorrispondu neċessarjament għall-prezz tas-suq. Ma jkunx prezz tas-suq jekk, wara l-konklużjoni ta' dawn l-arranġamenti, l-operatur seta' jistenna li dawn iwasslu għal kostijiet inkrementali ogħla mid-dħul inkrementali. MEO fil-fatt ma jkunx interessat li joffri oġġetti jew servizzi bil-"prezz tas-suq" jekk dan iwassal għat-telf inkrementali tiegħu.

(332) Il-Kummissjoni tikkunsidra li huwa xieraq li fil-kuntest ta' din l-analiżi ttenni li, wara l-adozzjoni tal-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014, kemm ir-Rumanija kif ukoll il-partijiet interessati ġew mistiedna jressqu kummenti dwar l-applikazzjoni ta' dawn il-linji gwida għall-każ preżenti. Minbarra Wizz Air, la r-Rumanija u lanqas il-partijiet interessati l-oħra ma kkontestaw l-approċċ tal-Kummissjoni li abbażi tiegħu, meta ma jkunx jista' jiġi identifikat valur referenzjarju xieraq sabiex jiġi stabbilit prezz tas-suq realistiku għas-servizzi pprovduti mill-ajruporti lil-linji tal-ajru, l-aktar kriterju rilevanti sabiex jiġu vvalutati l-arranġamenti konklużi bejn dawn iż-żewġ partijiet ikun analiżi tal-profittabbiltà inkrementali *ex ante*.

([76]) Il-punt 1 tal-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014 jiddikjara li s-sistema tat-trasport bl-ajru tal-Unjoni Ewropea hija magħmula minn network ta' aktar minn 460 ajruport.

([77]) Kif spjegat fir-rapport ta' Oxera, l-indiċi tal-PDG per capita għar-Rumanija u għar-Renju Unit huwa espress fl-istandards tal-kapaċità tal-akkwist (PPS), meta mqabbel mal-medja għall-Unjoni Ewropea (EU-27). Il-medja għall-Unjoni Ewropea (UE-27) kienet stabbilita ugwali għal 100.

(333) Għalhekk, fuq il-bażi ta' dak li ntqal hawn fuq, il-Kummissjoni tikkunsidra li l-approċċ ġeneralment rakkomandat fil-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014 għall-applikazzjoni tat-test tal-MEOP għal relazzjonijiet bejn ajruporti u linji tal-ajru, jiġifieri l-analiżi tal-profittabilità inkrementali *ex ante*, irid jiġi applikat f'dan il-każ ([78]).

9.1.4.4. Skeda ta' żmien għall-valutazzjoni tal-profittabbiltà tal-Ftehimiet tal-2008

(334) Meta jiġi biex jiddeċiedi dwar jekk jidħolx fi ftehimiet ma' linja tal-ajru, MEO jagħżel skeda ta' żmien għall-valutazzjoni tiegħu abbażi tat-termini tal-ftehimiet inkwistjoni jew tat-terminu stabbilit f'kull ftehim individwali. Fi kliem ieħor, huwa jivvaluta l-kostijiet u d-dħul inkrementali għat-terminu tal-applikazzjoni tal-ftehimiet. Fid-data li fiha jiffirma l-ftehimiet, MEO prudenti ma jserraħx fuq il-probabbiltà li l-ftehimiet se jiġġeddu ladarba jiskadu, kemm jekk bl-istess termini jew b'termini ġodda.

(335) Abbażi tal-approċċ deskritt fil-premessa (334), il-Kummissjoni se tivvaluta l-kostijiet u d-dħul inkrementali tal-Ftehimiet tal-2008 għall-perjodu mill-11 ta' Diċembru 2008 sal-10 ta' Diċembru 2011, li huwa l-perjodu inizjali tal-applikazzjoni tal-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni. L-estensjoni fakultattiva tal-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni bi 12-il xahar ieħor wara l-iskadenza tal-ewwel tliet snin mhux se tiġi kkunsidrata. Din kienet biss għażla ta' estensjoni, u għalhekk, operatur tas-suq ma setax jibbaża fuq il-fatt li għażla bħal din tiġi eżegwita.

(336) Kemm il-Ftehim Operazzjonali kif ukoll il-GHA kienu validi għal perjodu inizjali ta' sena, jiġifieri mill-11 ta' Diċembru 2008 sal-10 ta' Diċembru 2009. Kull wieħed minnhom ippreveda tiġdid awtomatiku għal perjodi ulterjuri ta' 12-il xahar f'kull anniversarju tad-dħul fis-seħħ rispettiv tagħhom. Il-Maniġer tal-Ajruport ma kienx intitolat li jittermina b'mod unilaterali dawn iż-żewġ kuntratti qabel it-tielet perjodu ta' tiġdid ([79]). Billi t-tiġdid tal-Ftehim Operazzjonali u l-GHA kien awtomatiku mill-perspettiva tal-Maniġer tal-Ajruport, il-Kummissjoni għalhekk tikkunsidra li MEO prudenti kien jassumi li l-Ftehim Operazzjonali u l-GHA jkunu validi tal-inqas għat-tul ta' żmien tal-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni, jekk mhux aktar.

(337) Għall-kuntrarju, is-suppożizzjoni ta' perjodu inizjali ta' tliet snin tal-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni u perjodu inizjali ta' sena għall-Ftehim Operazzjonali ma kinitx tkun loġika, peress li mingħajr l-operat tal-linja tal-ajru fl-ajruport, il-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni jibqa' mingħajr skop. Bl-istess mod, it-tul ta' żmien tal-applikazzjoni tal-GHA jeħtieġ li jiġi allinjat mat-tul ta' żmien tal-Ftehim Operazzjonali billi s-servizzi tal-groundhandling ikunu possibbli biss jekk il-linja tal-ajru topera fl-ajruport. Barra minn hekk, kif spjegat fil-premessa (319), it-tul ta' żmien tal-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni minn naħa u t-tul ta' żmien tal-Ftehim Operazzjonali u tal-GHA min-naħa l-oħra huma marbuta flimkien.

(338) Il-Kummissjoni tinnota li l-Memorandum ta' Qbil iffirmat fil-25 ta' Ġunju 2008 kien il-qafas li stabbilixxa l-prinċipji ġenerali ta' kooperazzjoni bejn il-Maniġer tal-Ajruport u Wizz Air. Dawn ġew spjegati f'termini operazzjonali fil-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni, il-Ftehim Operazzjonali u l-GHA. Għalhekk, il-Kummissjoni tikkunsidra li l-perjodu qabel l-iffirmar tal-Memorandum ta' Qbil, jiġifieri l-25 ta' Ġunju 2008, għandu jiġi kkunsidrat bħala l-punt ta' referenza *ex ante* għall-finijiet tal-analiżi tal-profittabbiltà.

(339) Kemm il-Ftehim Operazzjonali kif ukoll il-GHA ġew emendati fil-25 ta' Ġunju 2010 bi skema ġdida ta' skontijiet miftiehma bejn Wizz Air u l-Maniġer tal-Ajruport li kopriet il-perjodu sas-6 ta' Frar 2011 (il-"Ftehimiet ta' Emenda tal-2010"). Din l-iskema l-ġdida ta' skontijiet tikkorrispondi għall-AIP tal-2010. Minħabba l-fatt li l-emendi ġabu modifiki fit-termini taż-żewġ ftehimiet, il-Kummissjoni se tapplika l-prinċipju tal-MEO b'mod separat għall-Ftehimiet ta' Emenda tal-2010 li għandhom l-għan li jivvalutaw jekk MEO kienx jidħol fil-ftehimiet ta' emenda. Għalhekk il-valutazzjoni ta' hawn taħt tagħmel distinzjoni bejn l-analiżi tal-profittabbiltà għall-perjodu inizjali tal-Ftehimiet tal-2008 u l-analiżi tal-profittabbiltà tal-Ftehimiet ta' Emenda tal-2010.

([78]) Il-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014, il-punti 59 u 61.

([79]) Ħlief għal raġunijiet standard ta' ksur tal-kuntratt.

9.1.4.5. Analiżi tal-profittabbiltà tal-Ftehimiet tal-2008

Valutazzjoni tal-kostijiet u tad-dħul inkrementali tal-Ftehimiet tal-2008

(340) Il-Ftehimiet tal-2008 kienu arranġamenti nnegozjati b'mod individwali li kienu japplikaw biss għaż-żewġ partijiet kontraenti. Din mhijiex skema ġenerali tal-imposti tal-ajruport li tapplika għal-linji tal-ajru kollha li jużaw l-ajruport ([80]). Il-kostijiet u d-dħul rilevanti li huma inkrementali għall-Ftehimiet tal-2008 huma dawk li l-Maniġer tal-Ajruport kien mistenni jġarrab minħabba l-operat ta' Wizz Air fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara.

(341) Il-kwistjoni ewlenija hija jekk id-dħul inkrementali, li jirriżulta mill-attività tal-linja tal-ajru, jaqbiżx il-kostijiet inkrementali. Għalhekk, l-investimenti li saru fl-Ajruport qabel il-ftehimiet u l-kostijiet operatorji fissi mhumiex rilevanti.

(342) Dħul inkrementali li investitur privat jistenna b'mod raġonevoli mill-Ftehimiet tal-2008 jirriżulta minn dħul addizzjonali minn attivitajiet ajrunawtiċi mill-imposti tal-ajruport imħallsa minn Wizz Air u minn dħul addizzjonali minn attivitajiet mhux ajrunawtiċi minn, pereżempju, parkeġġ tal-karozzi, ħwienet ta' frankiġja, jew ħwienet operati direttament.

(343) Il-kostijiet inkrementali f'dan il-każ huma l-kostijiet operatorji, il-kostijiet tal-kummerċjalizzazzjoni u kwalunkwe kost ta' investiment li jista' jiġi attribwit għall-preżenza ta' Wizz Air fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara.

Analiżi tal-profittabbiltà *ex ante* pprovduta mir-Rumanija għall-Ftehimiet tal-2008

(344) Wara t-talba tal-Kummissjoni, fid-9 ta' Diċembru 2014, ir-Rumanija pprovdiet analiżi tal-profittabbiltà *ex ante* mibnija mill-ġdid *ex post* abbażi tad-*data* disponibbli qabel il-konklużjoni tal-Ftehimiet tal-2008 ma' Wizz Air. L-analiżi pprovdiet ħarsa ġenerali lejn id-dħul inkrementali li seta' kien mistenni fiż-żmien meta ġew konklużi l-ftehimiet.

(345) Il-Ftehimiet tal-2008 kienu stmati li jiġġeneraw id-dħul li ġej:

Tabella 12: Dħul stmat *ex ante* ġġenerat permezz tal-Ftehimiet tal-2008 (bl-esklużjoni tal-ftehim ta' kummerċjalizzazzjoni)

Sena (1)	Numru ta' passiġġieri (stmat) (2)	Dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi għal kull passiġġier ta' Wizz Air (EUR) (3)	Dħul minn attivitajiet mhux ajrunawtiċi għal kull passiġġier (EUR) (4)	Dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi (EUR) (5)=(2)x(3)	Dħul minn attivitajiet mhux ajrunawtiċi (EUR) (6)=(2)x(4)	Dħul totali (stima) (EUR) (5)+(6)
2009	**200 000**	12	2,50	2 400 000	500 000	**2 900 000**
2010	**300 000**	12	2,50	3 600 000	750 000	**4 350 000**
2011	**350 000**	12	2,50	4 200 000	875 000	**5 075 000**

(346) L-analiżi tuża l-previżjonijiet ta' Wizz Air tan-numru ta' passiġġieri li kellhom jiġu ttrasportati fl-2009, fl-2010 u fl-2011.

(347) Id-dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi għal kull passiġġier li jitlaq ġie kkalkolat kif muri fit-Table 13. Id-dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi għal kull passiġġier ta' Wizz Air ġie kkalkolat bħala d-dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi għal kull passiġġier li jitlaq ta' Wizz Air (madwar EUR 24) diviż bi 2, peress li nofs il-passiġġieri ta' Wizz Air biss huma passiġġieri li jitilqu. Il-kostijiet ta' unità jirrappreżentaw l-imposti kollha (jiġifieri mingħajr l-ebda skont) kif stabbilit fil-Ftehim Operazzjonali u fil-GHA.

([80]) Il-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014, il-punt 63.

Tabella 13: Dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi għal kull titjira u għal kull passiġġier li jitlaq ta' Wizz Air

		MTOW	**72**
		Kapaċità	**180**
		Fattur tat-tagħbija	**82 %**
	Unità ta' kejl	Unità tal-imposti (EUR)	Għal kull titjira (EUR)
Imposta tal-inżul	MTOW	7	504
Imposta tal-istazzjon	MTOW	0,15	10,80
Imposta tad-dawl	MTOW	2,10	151,20
Imposta għall-Ġestjoni tar-Rampa	Titjira	150	150
Imposta tal-Passiġġieri Imbarkati	Dpax	8	1 180,80
Imposta tas-sigurtà	Dpax	10	1 476
Imposta tal-Passiġġieri b'Mobbiltà Mnaqqsa	Dpax	0,20	29,52
Total għal kull titjira	**Titjira**		**3 502,32**
Total għal kull Dpax	**Dpax**		**23,73**

(348) Skont ir-Rumanija, abbażi tal-esperjenza tal-Ajruport fis-snin preċedenti, id-dħul minn attivitajiet mhux ajrunawtiċi jirrappreżenta biss 15 - 20 % tad-dħul totali tal-Maniġer tal-Ajruport, li kien jammonta għal EUR 2,5 fi dħul mhux minn attivitajiet ajrunawtiċi għal kull passiġġier. Dan l-ammont kien preżunt ukoll għall-passiġġier ta' Wizz Air (kif muri fil-kolonna 4 tat-Table 12).

(349) Meta l-pagamenti ta' kummerċjalizzazzjoni kif stabbiliti fil-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni ġew inklużi fl-istimi, kien mistenni d-dħul li ġej. Il-pagamenti ta' kummerċjalizzazzjoni huma inklużi fit-tabella mir-Rumanija bħala "l-investiment ta' kummerċjalizzazzjoni tal-Ajruport".

Tabella 14: Dħul nett stmat *ex ante* ġġenerat permezz tal-Ftehimiet tal-2008 (inkluż il-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni)

Sena	**Numru ta' passiġġieri fis-sena**	**Numru ta' passiġġieri imbarkati fis-sena (2)/2**	**Dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi għal kull passiġġier imbarkat (EUR)**	**Dħul minn attivitajiet mhux ajrunawtiċi għal kull passiġġier (EUR)**	**Tariffa miżmuma mill-Maniġer tal-Ajruport għal kull passiġġier imbarkat (EUR)**	**Ammont miżmum mill-Ajruport (3)x(7) (EUR)**	**Dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi (2)x(4) (EUR)**	**Tariffa tal-kummerċjalizzazzjoni fl-Ajruport (8) – (7) (EUR)**	**Dħul mhux minn attivitajiet ajrunawtiċi (2)x (5) (EUR)**	**Dħul finali tal-Ajruport (7) + (10) (EUR)**
(1)	**(2)**	**(3)**	**(4)**	**(5)**	**(6)**	**(7)**	**(8)**	**(9)**	**(10)**	**(11)**
2009	200 000	100 000	12	2,5	5	500 000	2 400 000	1 900 000	500 000	**1 000 000**
2 010	300 000	150 000	12	2,5	4	600 000	3 600 000	3 000 000	750 000	**1 350 000**
2 011	350 000	175 000	12	2,5	4	700 000	4 200 000	3 500 000	875 000	**1 575 000**

(350) L-ammont miżmum mill-Maniġer tal-Ajruport għal kull passiġġier imbarkat (il-kolonna 6 tat-Table 14) ġie kkalkolat fuq il-bażi tal-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni. Il-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni ppreveda ammont li għandu jinżamm mill-Maniġer tal-Ajruport ([81])skont in-numru ta' passiġġieri kull xahar li jitwasslu minn Wizz Air lejn/mill-ajruport kif ġej.

([81]) L-ammont miżmum kien metodoloġija użata fil-kalkolu tal-pagamenti ta' kummerċjalizzazzjoni fir-rigward tal-imposti tal-ajruport.

Tabella 15 Ammont miżmum għal kull passiġġier li jitlaq

In-numru ta' passiġġieri kull xahar (li jitilqu u li jaslu) li jitwasslu minn Wizz Air lejn/mill-ajruport			Ammont miżmum għal kull passiġġier li jitlaq f'EUR
0	-	5 349	8
5 350	-	10 690	6
10 691	-	15 999	5
16 000	-	31 999	4
> 32 000			3,50

(351) Minħabba n-numru ta' passiġġieri ta' Wizz Air stmati fis-sena ta' 200 000 fl-2009, ta' 300 000 fl-2010 u ta' 350 000 fl-2011, ġie stmat li n-numru ta' passiġġieri ta' Wizz Air fix-xahar kien ikun ta' 16 666 fl-2009, ta' 25 000 fl-2010 u ta' 29 166 fl-2011. Fuq dik il-bażi, ġie kkunsidrat li l-Maniġer tal-Ajruport kien iżomm EUR 5 għal kull passiġġier imbarkat fl-2009 u EUR 4 fl-2010 u fl-2011.

(352) L-analiżi pprovduta mir-Rumanija ma tinkludix kalkoli tal-kostijiet inkrementali. Skont l-awtoritajiet Rumeni, il-maġġoranza tal-kostijiet tal-ajruport hija fissa (madwar 80 %). Barra minn hekk, il-kostijiet tal-ajruport kienu stmati li jibqgħu kostanti jew ikunu soġġetti għal modifiki żgħar biss minħabba konsum akbar ta' fjuwil u ta' enerġija u possibbilment minħabba l-użu fiżiku ta' tagħmir assoċjat ma' operazzjonijiet ta' Wizz Air fl-ajruport. Ir-Rumanija spjegat li ma kien mistenni l-ebda kost addizzjonali ieħor b'rabta mat-tagħmir, mal-materjali jew mal-infrastruttura billi l-operazzjonijiet ta' Wizz Air jużaw l-assi u l-infrastruttura eżistenti matul l-intervalli ta' ħin li sa dak iż-żmien kienu għadhom ma ntużawx. L-attività tal-Ajruport Internazzjonali ta' Timișoara kienet iffokata fuq l-operazzjonijiet ta' Carpatair li użaw ċerti intervalli ta' ħin biss matul il-jum. L-ebda kost addizzjonali tal-persunal ma kien mistenni għal raġunijiet simili. Skont ir-Rumanija, ma ġie allokat l-ebda kost ta' investiment lil Wizz Air, minħabba li l-investimenti kollha tal-ajruport kienu ppjanati qabel ma bdew in-negozjati ma' Wizz Air. Konsegwentement, skont l-analiżi, minħabba s-sehem għoli ta' kostijiet fissi, il-Maniġer tal-Ajruport jibbenefika minn żieda fil-profittabbiltà minħabba ż-żieda fil-volum ta' passiġġieri, anke meta jiġu applikati tariffi mnaqqsa.

(353) Il-Kummissjoni tikkunsidra l-approċċ fir-rigward tan-numru ta' passiġġieri stmati bħala raġonevoli peress li huwa konsistenti mal-Pjan ta' Żvilupp. Il-Pjan ta' Żvilupp ippreveda żieda ta' 244 348 passiġġier mill-2008 sal-2009. Peress li l-ftehim operazzjonali ta' Wizz Air daħal fis-seħħ fil-11 ta' Diċembru 2008, jista' jingħad li bejn wieħed u ieħor miż-żieda ta' 244 348 passiġġier prevista fil-Pjan ta' Żvilupp, 200 000 passiġġier inġiebu minn Wizz Air. Il-Pjan ta' Żvilupp ikkalkola wkoll żieda ta' 253 423 passiġġier fit-traffiku tal-passiġġieri mill-2009 sal-2010 u ta' 215 973 passiġġier mill-2010 sal-2011. Għalhekk, iż-żieda ta' 100 000 passiġġier mill-2009 sal-2010 u ta' 50 000 rispettivament mill-2010 sal-2011 għal Wizz Air prevista fl-analiżi *ex ante* tar-Rumanija tidher raġonevoli.

(354) Il-Kummissjoni ssib li d-dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi huwa sopravvalutat minħabba li l-iskontijiet għall-imposti tal-ajruport previsti fil-Ftehim Operazzjonali mhumiex ikkunsidrati. Madankollu, minħabba l-formula għall-kalkolu tal-pagament ta' kummerċjalizzazzjoni, id-dħul aktar baxx minn attivitajiet ajrunawtiċi kien jirriżulta f'pagament ta' kummerċjalizzazzjoni aktar baxx bl-istess ammont eżatt ([82]). Konsegwentement, id-dħul u l-kostijiet ikunu aktar baxxi bl-istess ammont u għalhekk ma jaffettwawx il-profittabbiltà.

(355) Madankollu, il-Kummissjoni ssib li l-analiżi *ex ante* mibnija mill-ġdid *ex post* ipprovduta mir-Rumanija fiha għadd ta' nuqqasijiet kif ġej:

([82]) Pereżempju, jekk id-dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi għal kull passiġġier li jitlaq ikun ta' EUR 20 minflok ta' EUR 24, id-dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi jkun EUR 400 000 inqas, jiġifieri jammonta għal EUR 2 miljun. Il-pagament ta' kummerċjalizzazzjoni mbagħad ikun ta' EUR 1 500 000 (EUR 2 miljun ta' dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi nieqes l-ammont ta' EUR 500 000 miżmum mill-Maniġer tal-Ajruport). Għalhekk il-pagament ta' kummerċjalizzazzjoni f'sitwazzjoni bħal din huwa EUR 400 000 inqas meta mqabbel ma' imposta ta' EUR 24 għal kull passiġġier.

(a) L-imposta tas-sigurtà ([83]) hija inkluża għalkollox bħala dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi tal-ajruport. Din l-imposta kellha tkun jew eskluża billi tiffinanzja attivitajiet mhux ekonomiċi ([84]) jew kellha tiġi inkluża fid-dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi flimkien mal-kostijiet tas-sigurtà korrispondenti li tqiesu fuq in-naħa tal-kostijiet (għalhekk l-inklużjoni tal-imposta tas-sigurtà u tal-kostijiet ma kinitx taffettwa l-profittabbiltà) ([85]).

(b) L-analiżi ma tipprovdi l-ebda kalkolu tal-kostijiet operatorji inkrementali filwaqt li rrikonoxxiet li l-Maniġer tal-Ajruport se jġarrab xi kostijiet operatorji addizzjonali (għalkemm żgħar) assoċjati mal-preżenza ta' Wizz Air fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara (il-premessa (352)).

(c) L-analiżi ma tipprovdix valur preżenti nett u rata ta' skont.

(356) Fuq il-bażi ta' dan ta' hawn fuq, il-Kummissjoni tikkunsidra li l-analiżi tal-profittabbiltà *ex ante* mibnija mill-ġdid *ex post* mir-Rumanija ma turix konformità mal-Prinċipju tal-MEO tal-Ftehimiet tal-2008.

Analiżi tal-profittabbiltà *ex ante* ta' Oxera għall-Ftehimiet tal-2008

(357) Wizz Air ippreżentat rapport imħejji minn Oxera, datat l-10 ta' Frar 2015 (flimkien mal-emenda ulterjuri tiegħu "Rapport ta' Oxera"), li jivvaluta l-profittabbiltà mistennija tal-Ftehimiet tal-2008 ma' Wizz Air mibnija mill-ġdid *ex post* abbażi tad-*data* li kienet tkun disponibbli fil-mument meta ġew iffirmati l-ftehimiet. Ir-Rapport ta' Oxera intitolat "*Economic MEOP assessment: Timişoara airport. Profitability analysis* (Valutazzjoni tal-MEOP ekonomika: l-Ajruport ta' Timişoara. Analiżi tal-Profittabbiltà) huwa bbażat fuq id-*data* mill-analiżi pprovduta mir-Rumanija (il-premessa (344)) ikkomplementata mid-*data* addizzjonali pprovduta mill-Maniġer tal-Ajruport lil Oxera.

(358) L-iskeda ta' żmien tal-Ftehimiet tal-2008 ikkunsidrata hija ta' tliet snin, jiġifieri l-iskeda ta' żmien inizjali prevista fil-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni mingħajr l-estensjoni possibbli tiegħu.

(359) Fl-14 ta' Mejju 2015, Oxera ppreżentat mill-ġdid il-kalkoli ta' profittabbiltà mistennija biex tikkoreġi problema fid-*data* li nstabet fir-rapport tal-10 ta' Frar 2015. Il-korrezzjoni kienet tikkonċerna stima eċċessiva tal-kostijiet totali tal-investimenti li jirriżultaw minn għadd doppju tal-investiment iffinanzjat mill-Istat fis-sottomissjoni oriġinali. Din il-problema tad-*data* affettwat il-profittabbiltà mistennija tal-Ftehimiet tal-2008, li oriġinarjament kienet sottovalutata.

(360) Skont ir-Rapport emendat ta' Oxera, ir-riżultati tal-kostijiet, id-dħul u l-profitti inkrementali li setgħu kienu mistennija dak iż-żmien meta ġew iffirmati l-Ftehimiet tal-2008 huma miġbura fil-qosor fit-Table 16 hawn taħt. Oxera kkonkludiet li l-Ftehimiet tal-2008 kienu mistennija li jkollhom valur preżenti nett ("VPN") ta' RON 7,62 miljun.

([83]) Skont il-punt 35 tal-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014, tali attivitajiet meħtieġa sabiex tiġi ssalvagwardjata l-avjazzjoni ċivili kontra atti ta' interferenza u investimenti illegali relatati mal-infrastruttura u t-tagħmir meħtieġ biex jitwettqu dawk l-attivitajiet huma kkunsidrati ta' natura mhux ekonomika u għalhekk ma jaqgħux fil-kamp ta' applikazzjoni tar-regoli dwar l-għajnuna mill-Istat.

([84]) Il-Kummissjoni tifhem li skont l-Ordinanza tal-Ministeru tat-Trasport Nru 2190/2005 l-imposta tas-sigurtà tiffinanzja esklużivament investiment, xogħol ta' manutenzjoni u tagħmir li jkunu relatati direttament mas-sigurtà. Sa fejn l-imposta tiffinanzja wkoll tali infrastruttura jew tagħmir li jintużaw ukoll għal skopijiet kummerċjali (u għalhekk ikunu inerenti għan-negozju tal-ajruport), l-esklużjoni totali tal-imposta mill-kalkolu tkun konservattiva u tissottovaluta d-dħul. Madankollu dan ikun iwassal għal żieda fil-pagamenti ta' kummerċjalizzazzjoni bl-istess ammont eżatt u għalhekk ma jaffettwax il-kalkolu tal-profittabbiltà.

([85]) L-Ordinanza tal-Ministeru tat-Trasport Nru 2190/2005 dwar l-użu tal-imposta tas-sigurtà tal-ajruport, li kienet fis-seħħ fiż-żmien tal-iffirmar tal-ftehim ipprevediet li l-imposta tas-sigurtà jenħtieġ li tintuża esklużivament i) għat-twettiq ta' investimenti, tiswijiet ta' kapital u xogħlijiet ta' manutenzjoni għal kull oġġett relatat direttament mas-sigurtà tal-attività tal-ajruport; ii) għax-xiri ta' tagħmir użat għas-sigurtà tal-attività tal-ajruport, iii) għat-taħriġ speċifiku għall-persunal involut fis-sigurtà tal-ajruport, iv) għall-finanzjament tas-servizzi ta' gwardja tas-sigurtà għall-perimetru tal-ajruport u ta' servizzi oħra mmirati lejn is-sigurtà tal-ajruport; v) għall-pagament ta' kwalunkwe rata ta' mgħax, primjum ta' assigurazzjoni u kwalunkwe tariffa relatata ma' self ikkuntrattat biex jiffinanzja l-attivitajiet spjegati aktar 'il fuq.

Tabella 16: Id-dħul inkrementali, il-kostijiet inkrementali u l-profitti inkrementali ta' Oxera mistennija mill-Ftehimiet tal-2008

(RON '000s)		**2008**	**2009**	**2010**	**2011**
Numru ta' passiġġieri ta' Wizz Air li jitilqu	[A]	5 587	100 000	150 000	164 932
Dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi	[B]	255	4 565	6 824	7 507
Dħul minn attivitajiet mhux ajrunawtiċi	[C]	112	2 085	3 241	3 694
Dħul inkrementali totali	*[D] = [B] + [C]*	*367*	*6 649*	*10 066*	*11 201*
Kostijiet operatorji	[E]	47	879	1 367	1 558
Kostijiet tal-kummerċjalizzazzjoni	[F]	165	2 956	4 411	4 854
Deprezzament	[G]	9	171	617	688
Total tal-kostijiet inkrementali	*[H] = [E] + [F] + [G]*	*222*	*4 006*	*6 394*	*7 099*
Profitti inkrementali	*[I] = [D] - [H]*	*146*	*2 643*	*3 671*	*4 102*
Fattur ta' skont		1,0	0,8	0,7	0,6
VPN		**7,620**			

(361) Ir-riżultati fit-Table 16 huma bbażati fuq il-kunsiderazzjonijiet li ġejjin:

(a) Peress li ma kien hemm l-ebda previżjoni tat-traffiku speċifikata fil-Ftehimiet tal-2008, il-previżjonijiet dwar it-traffiku ta' Wizz Air fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara għall-2009, l-2010 u l-2011 kienu bbażati fuq previżjonijiet ta' Wizz Air kif stabbilit fl-analiżi *ex ante* pprovduta mir-Rumanija. Il-previżjonijiet tat-traffiku għall-2008 ġew derivati mil-livell ta' traffiku mistenni tal-2009 bit-tnaqqis tat-tkabbir annwali stmat (2008) tal-Eurocontrol fit-traffiku tal-ajru Ewropew ([86]).

(b) Previżjonijiet tat-tluġħ u nżul ta' Wizz Air kienu bbażati fuq l-informazzjoni pprovduta mill-Maniġer tal-Ajruport direttament lil Oxera. Oxera tifhem li l-istimi li rċeviet mingħand il-Maniġer tal-Ajruport kienu bbażati fuq *data* disponibbli qabel il-bidu tal-Ftehimiet tal-2008. Dawn il-previżjonijiet jimplikaw fattur tat-tagħbija ta' madwar 79 - 80 % (f'konformità mal-fattur tat-tagħbija ta' 82 % speċifikat fl-analiżi *ex ante* pprovduta mir-Rumanija).

(c) Previżjonijiet tad-dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi huma bbażati fuq l-imposti u l-iskontijiet għal kull passiġġier li jitlaq u għal kull tluġħ u nżul fl-istess livelli kif kienu stipulati fil-Ftehimiet tal-2008. Il-Ftehimiet tal-2008 jistipulaw skont ta' 10 % sa 70 % għall-imposta tal-inżul li tiddependi fuq l-għadd ta' nżul fis-sena u skont ta' 10 % għal 30 % għall-imposta tal-passiġġieri skont l-għadd ta' passiġġieri li jitilqu fis-sena. Abbażi ta' diskussjonijiet ma' Wizz Air, Oxera tassumi skont ta' 50 % fuq l-imposti tal-inżul. Hija tassumi wkoll skont ta' 10 % fuq l-imposti tal-passiġġieri. L-analiżi ma tinkludix it-tariffa tas-sigurtà billi Oxera kkunsidrat li din ma taqax fil-kamp ta' applikazzjoni tal-valutazzjoni tal-MEOP peress li tali tariffi jiffinanzjaw attivitajiet li jaqgħu taħt ir-responsabbiltà tal-Istat fl-eżerċizzju tas-setgħat uffiċjali tiegħu. Din kienet ibbażata fuq il-punt 35 tal-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014.

(d) Previżjonijiet ta' dħul minn attivitajiet mhux ajrunawtiċi huma bbażati fuq l-istimi tad-dħul minn attivitajiet mhux ajrunawtiċi għal kull passiġġier li telaq ta' Wizz Air inkluża l-analiżi *ex ante* pprovduta mir-Rumanija (jiġifieri EUR 2,5 għal kull passiġġier ta' Wizz Air). Dawn l-istimi huma koperti f'RON u jiżdiedu permezz tal-inflazzjoni mistennija u applikati għall-projezzjonijiet tat-traffiku kif spjegat fil-premessi a) u b) hawn fuq.

([86]) Eurocontrol (2008), "Challenges of Growth 2008" (Sfidi ta' Tkabbir għall-2008), Rapport sommarju, paġna 14.

(e) Fir-rigward tal-kostijiet operatorji inkrementali (eż. is-servizzi tal-persunal, l-enerġija, il-materjali), il-Maniġer tal-Ajruport ikkunsidra li madwar 20 % tal-kostijiet operatorji jistgħu jiġu kkunsidrati bħala inkrementali, jiġifieri jvarjaw skont l-għadd ta' passiġġieri. Ir-Rapport ta' Oxera jistma li l-kostijiet operatorji inkrementali għal kull passiġġier mid-*data* tar-riżultati dwar il-kostijiet operatorji qabel l-iffirmar ta' kull ftehim ([87]) bis-suppożizzjoni li 20 % tal-kostijiet ikunu inkrementali u jiżdiedu permezz tal-inflazzjoni mistennija. Tali kostijiet operatorji inkrementali għal kull passiġġier jiġu applikati għall-projezzjonijiet tat-traffiku ta' Wizz Air kif spjegat fil-premessi (a) u (b) hawn fuq. Il-kostijiet tas-sigurtà huma esklużi.

(f) Ir-Rapport ta' Oxera jistma l-kostijiet tal-kummerċjalizzazzjoni inkrementali mġarrba mill-Maniġer tal-Ajruport abbażi tad-dispożizzjonijiet tal-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni u filwaqt li jiġi kkunsidrat l-ammont tat-tariffi ajrunawtiċi stmat kif spjegat fil-premessa (c) hawn fuq.

(362) Fir-rigward tal-kostijiet ta' investiment inkrementali, ġew ikkunsidrati s-suppożizzjonijiet li ġejjin:

(a) Fin-nuqqas ta' previżjonijiet tal-investiment mistenni, ir-Rapport ta' Oxera jistma li l-kostijiet ta' investiment annwali bbażati fuq investimenti tar-riżultati fl-Ajruport u li huma ffinanzjati kemm minn fondi tal-Istat kif ukoll minn riżorsi proprji għall-perjodu 2007 - 2011.

(b) Il-finanzjament tal-gvern riċevut mill-Maniġer tal-Ajruport għal bini ta' terminal u tagħmir ta' sigurtà ġie eskluż minħabba li ma ġiex ikkunsidrat bħala attribwibbli għall-preżenza ta' Wizz Air fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara. Skont ir-Rumanija dawn kienu ffinanzjati mill-Istat b'rabta mal-adeżjoni ta' Schengen u ma kinux meħtieġa bħala riżultat tal-operazzjonijiet ta' Wizz Air. Ir-rapport jassumi li ma kien mistenni l-ebda investiment addizzjonali bħala riżultat tal-operazzjoni ta' Wizz Air fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara.

(c) Id-deprezzament ta' investimenti oħra ffinanzjati mir-riżorsi proprji tal-Maniġer tal-Ajruport kien allokat għall-Ftehimiet ma' Wizz Air fuq il-bażi tas-sehem mistenni mit-traffiku ta' Wizz Air meta mqabbel mal-kapaċità tal-ajruport.

(d) Deprezzament lineari ġie kkunsidrat meta ġew ikkalkulati l-kostijiet ta' deprezzament, jiġifieri d-deprezzament annwali ġie kkalkulat billi l-kost ta' investiment jiġi allokat bl-istess mod f'kull sena matul il-ħajja kollha tal-assi ([88]).

(e) Il-profitti stmati ġew skontati bl-użu tar-rati ta' referenza tal-Kummissjoni, flimkien ma' marġni ta' 100 punt bażi li jirriżulta f'rata ta' skont ta' 16,87 %.

(363) Skont ir-Rapport ta' Oxera, ir-riżultati tal-analiżi tal-profittabbiltà tal-Ftehimiet tal-2008 issuġġerew li l-imposti mħallsa minn Wizz Air fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara taħt il-Ftehimiet tal-2008 kienu komparabbli ma' livell ta' imposti li kieku kienu jiġu offruti lil Wizz Air minn MEO proprjetarju tal-ajruport f'ċirkostanzi simili.

(364) Il-Kummissjoni ssib li l-għadd ta' passiġġieri stmati fl-istudju ta' Oxera huwa raġonevoli. Dawn l-istimi tat-traffiku jidhru li huma konsistenti mal-previżjoni tat-traffiku prevista mill-Pjan ta' Żvilupp. L-istima tal-passiġġieri ta' Wizz Air fir-Rapport ta' Oxera żdiedet b'188 826 passiġġier ([89]) mill-2008 sal-2009, b'100 000 passiġġier mill-2009 sal-2010 ([90]) u b'29 864 passiġġier mill-2010 sal-2011 ([91]). Il-Pjan ta' Żvilupp ippreveda żieda ta' 244 348 passiġġier mill-2008 sal-2009, 253 423 passiġġier mill-2009 sal-2010 u 215 973 passiġġier mill-2011 sal-2010. Konsegwentement, meta mqabbel maż-żieda prevista mill-Pjan ta' Żvilupp, iż-żieda stmata fl-għadd ta' passiġġieri ta' Wizz Air preżunti fir-Rapport ta' Oxera tidher li hija raġonevoli u konservattiva.

([87]) Għall-2008, ġiet ikkunsidrata d-*data* tar-riżultati għas-sena kollha. Madankollu, Oxera kkonfermat li peress li l-Ftehimiet tal-2008 daħlu fis-seħħ biss fil-11 ta' Diċembru 2008, din is-suppożizzjoni ma taffettwax ir-riżultati mill-analiżi b'mod sinifikanti. Oxera kkonfermat li, jekk il-kostijiet operatorji inkrementali għall-valutazzjoni tal-Ftehimiet tal-2008 kienu minflok ibbażati fuq il-kostijiet operatorji tar-riżultati għall-2007 biss, dan iwassal għal stimi aktar baxxi tal-kostijiet operatorji inkrementali (jiġifieri RON 8,0 – 8,9 għal kull passiġġier li jitlaq, meta mqabbel ma' RON 8,5 – 9,4 għal kull passiġġier li jitlaq) matul il-perjodu tal-Ftehimiet tal-2008.

([88]) Il-Kummissjoni tinnota li dan id-deprezzament lineari mhuwiex konformi mal-prattika tal-VPN, u għalhekk, ma jistax jiġi approvat.

([89]) Minn 5 587 passiġġier li telqu fl-2008 għal 100 000 passiġġier li telqu fl-2009, immultiplikati bi tnejn biex jinkiseb in-numru totali ta' passiġġieri – dawk li telqu u dawk li waslu.

([90]) Minn 100 000 passiġġier li telqu fl-2009 għal 150 000 passiġġier li telqu fl-2010, immultiplikati bi tnejn.

([91]) Minn 150 000 passiġġier li telqu fl-2010 għal 164 932 passiġġier li telqu fl-2011, immultiplikati bi tnejn.

(365) Il-Kummissjoni tikkunsidra li l-iskontijiet preżunti għall-kalkolu tad-dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi huma raġonevoli. Il-Ftehim tal-Operazzjoni ppermetta skont ta' 50 % fuq l-imposti tal-inżul għal linji tal-ajru ġodda jew destinazzjonijiet ġodda jew żieda fil-frekwenzi lejn/minn destinazzjonijiet eżistenti. Minħabba li Wizz Air kienet għadha kif se tibda topera fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara, kien raġonevoli li wieħed jassumi li kienu se jinfetħu destinazzjonijiet ġodda u/jew jiżdiedu frekwenzi matul il-perjodu tal-Ftehimiet tal-2008 u għalhekk jibbenefikaw minn skont ta' 50 %.

(366) Ir-Rapport ta' Oxera jassumi wkoll tnaqqis ta' 10 % fuq l-imposta tal-passiġġieri għall-perjodu kollu ta' validità tal-Ftehimiet tal-2008. Għas-snin 2010 u 2011, l-iskont preżunt ta' 10 % huwa konformi mat-tnaqqis previst fil-Ftehim Operazzjonali għan-numru stmat ta' passiġġieri imbarkati ta' Wizz fis-sena. Madankollu, għas-snin 2008 u 2009, ma kellu jkun previst l-ebda skont minħabba li n-numru stmat ta' passiġġieri imbarkati kien inqas minn 150 000 fis-sena (u l-iskont huwa applikabbli biss għal ċifri ogħla minn dan in-numru). Madankollu, l-iskont preżunt ta' 10 % għall-2008 u l-2009 inaqqas id-dħul għal dawk is-snin u, għalhekk, l-approċċ jista' jiġi kkunsidrat bħala konservattiv u, għalhekk, aċċettabbli.

(367) Il-Kummissjoni taqbel ukoll mal-esklużjoni tal-imposta tas-sigurtà. L-imposta tas-sigurtà tiffinanzja attivitajiet li huma kkunsidrati ta' natura mhux ekonomika u għalhekk ma jaqgħux fil-kamp ta' applikazzjoni tar-regoli dwar l-għajnuna mill-Istat, li hija waħda mill-opzjonijiet deskritti fil-premessa (354) hawn fuq. Il-Kummissjoni tifhem li, skont il-leġiżlazzjoni Rumena, l-imposta tas-sigurtà tiffinanzja esklussivament investiment, xogħol ta' manutenzjoni u tagħmir li huwa relatat direttament mas-sigurtà. Sa fejn l-imposta tiffinanzja wkoll tali infrastruttura jew tagħmir li jintuża wkoll għal skopijiet kummerċjali (u għalhekk huwa inerenti għan-negozju tal-ajruport), l-esklużjoni tal-imposta mill-kalkolu tad-dħul hija konservattiva u għalhekk tissottovaluta d-dħul kollu.

(368) Il-Kummissjoni ssib li l-istima tad-dħul inkrementali minn attivitajiet mhux ajrunawtiċi hija aċċettabbli. Din hija bbażata fuq l-istima *ex ante* tal-Maniġer tal-Ajruport tad-dħul mhux minn attivitajiet ajrunawtiċi għal kull passiġġier u żdied permezz tal-inflazzjoni mistennija.

(369) Il-Kummissjoni taqbel ukoll mar-rata ta' skont użata għall-kalkolu, peress li hija konformi mar-rati ta' referenza tal-Kummissjoni.

(370) Fir-rigward tal-kostijiet tal-kummerċjalizzazzjoni inkrementali mġarrba mill-Maniġer tal-Ajruport, l-istimi huma bbażati fuq id-dispożizzjonijiet tal-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni, filwaqt li jiġi kkunsidrat l-ammont stmat tal-imposti tal-ajruport. Il-Kummissjoni ssib għalhekk li huma aċċettabbli.

(371) Fir-rigward tal-kostijiet operatorji inkrementali, ir-Rapport ta' Oxera huwa bbażat fuq is-suppożizzjoni pprovduta mir-Rumanija li skontha 80 % tal-kostijiet operatorji huma fissi u 20 % biss ivarjaw skont l-għadd ta' passiġġieri. Il-Kummissjoni ssib li din is-suppożizzjoni hija raġonevoli. ([92]) Ir-Rapporti ta' Oxera jistmaw il-kostijiet operatorji inkrementali billi jużaw *data* tar-riżultati għall-kostijiet operatorji għal kull passiġġier li jitlaq qabel l-iffirmar tal-Ftehimiet tal-2008 u li jiżdiedu permezz tal-inflazzjoni mistennija. Din imbagħad tapplika kostijiet operatorji għal kull passiġġier għan-numru stmat ta' passiġġieri ta' Wizz Air. Għalhekk, il-Kummissjoni ssib li l-approċċ fl-istima tal-kostijiet operatorji inkrementali huwa tajjeb.

(372) Fir-rigward tal-kostijiet ta' investiment inkrementali, il-Kummissjoni taċċetta s-suppożizzjoni li skontha ma kien mistenni l-ebda investiment addizzjonali minħabba l-operazzjoni ta' Wizz Air fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara. Fil-Memorandum ta' Qbil, il-Maniġer tal-Ajruport impenja ruħu li:

(i) jespandi t-terminal tal-passiġġieri biex ikun jista' jlaħħaq sa tliet miljun passiġġier fis-sena sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2011;

(ii) jaġġorna l-kategorija tal-inżul u t-tlugħ tal-Ajruport għall-Kategorija III taż-żewġ direzzjonijiet sa tmiem l-2009;

(iii) jiżgura n-numru meħtieġ ta' postijiet ta' parkeġġ għall-passiġġieri;

(iv) jagħmel stand tal-inġenju tal-ajru wieħed disponibbli minn Frar 2009 u jagħmel żewġ jew tliet stands tal-inġenji tal-ajru disponibbli minn Ottubru 2009.

([92]) Skont il-valutazzjoni tal-impatt li takkumpanja l-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014, sa 90 % tal-kostijiet operatorji tal-ajruporti huma fissi u ftit li xejn ivarjaw skont l-iskala tal-operazzjoni. http://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/ia_carried_out/docs/ia_2014/swd_2014_0042_en.pdf, il-paġna 26.

(373) Barra minn hekk, il-Ftehim Operazzjonali ffirmat sussegwentement ippreveda obbligu għall-Maniġer tal-Ajruport li jtemm il-proċess ta' titjib tal-kategorija tal-inżul u t-tlugħ tal-ajruport għall-Kategorija II biss sa tmiem l-2009.

(374) Rigward l-impenn li jiġi estiż it-terminal tal-passiġġieri (il-premessa (372)(i)), il-Kummissjoni tinnota li l-estensjoni tat-terminal ġiet deċiża f'żewġ passi u ż-żmien għat-teħid tad-deċiżjonijiet kien qabel l-iffirmar tal-Memorandum ta' Qbil. L-ewwel estensjoni tal-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara kienet xprunata mill-ħtieġa li tiżdied il-kapaċità tat-terminal minħabba żieda mistennija fit-traffiku matul is-snin ta' wara. Din l-estensjoni kienet prevista mill-Pjan ta' Żvilupp li tfassal f'Marzu 2006 u li ġie approvat formalment mid-Deċiżjoni tal-Gvern nru 1212 tal-4 ta' Ottubru 2007. Id-Deċiżjoni tal-Gvern ipprevediet estensjoni tat-terminal matul il-perjodu 2008 - 2009. It-tieni estensjoni ġiet ikkawżata mill-ħtieġa li jkun hemm konformità mar-rekwiżiti tas-sigurtà ta' Schengen. Skont l-informazzjoni pprovduta mir-Rumanija, l-istudju ta' fattibbiltà għal din l-estensjoni tnieda f'Jannar 2008 fuq il-bażi ta' kuntratt ma' konsulent minn Marzu 2008 u ġie ffinalizzat f'Ġunju 2008, jiġifieri qabel l-iffirmar tal-Memorandum ta' Qbil.

(375) Il-Kummissjoni tinnota li l-Ftehim Operazzjonali rreveda l-impenn meħud fil-Memorandum ta' Qbil biex il-kategorija tal-inżul u t-tlugħ tal-Ajruporti tiġi aġġornata għall-Kategorija III taż-żewġ direzzjonijiet sa tmiem l-2009 b'impenn biex jiġi ffinalizzat l-aġġornament għall-Kategorija II sa tmiem l-2009 (il-premessa (372)(ii)) ([93]). Skont l-informazzjoni disponibbli pubblikament, ([94]) fl-2015 sar l-aġġornament tal-kategorija tal-inżul u t-tlugħ tal-Ajruport għall-Kategorija III dwar id-direzzjoni tal-inżul fil-Lvant, permezz ta' aġġornament tas-sistema ta' navigazzjoni bir-radju. Bħalissa, l-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara jinsab fil-Kategorija III dwar id-direzzjoni tal-inżul fil-Lvant u fil-Kategorija II għad-direzzjoni tal-inżul fil-Punent. Skont l-informazzjoni ppreżentata mir-Rumanija, fl-2008 l-Ajruport ġie aġġornat għall-Kategorija II mill-Kategorija I f'direzzjoni waħda permezz ta' investiment fid-dwal tal-Ajruport (id-direzzjoni l-oħra kienet diġà tal-Kategorija II). Id-deċiżjoni dwar l-investiment fis-sistema tad-dawl ittieħdet fil-Pjan ta' Żvilupp u l-istudju ta' fattibbiltà tnieda f'Awwissu 2007 fuq il-bażi ta' kuntratt mit-22 ta' Awwissu 2007. Kuntratt għall-akkwist tat-tagħmir tad-dawl ġie ffirmat f'Ottubru 2008. Għalhekk id-deċiżjoni dwar it-titjib fit-tagħmir tad-dawl ittieħdet qabel l-iffirmar tal-Ftehimiet tal-2008. Abbażi ta' dan, huwa raġonevoli li wieħed jassumi li l-impenn tal-Ftehim Operazzjonali biex jiġi ffinalizzat l-aġġornament għall-Kategorija II sa tmiem l-2009 kien qed jirreferi għall-aġġornament għall-Kategorija II immirat lejn it-tagħmir tad-dawl li kien diġà ġie deċiż.

(376) Rigward l-impenn li jiġi żgurat l-għadd meħtieġ ta' postijiet ta' parkeġġ għall-passiġġieri (il-premessa (372)(iii)), il-Kummissjoni tinnota li l-investiment fil-parkeġġi sar fl-2007 u wara l-iffirmar tal-MtQ u matul il-perjodu tal-applikazzjoni tiegħu ma sar l-ebda investiment ieħor fil-parkeġġ.

(377) Rigward l-impenn li minn stand tal-inġenju tal-ajru wieħed disponibbli fi Frar 2009 ikun hemm tnejn jew tliet stands tal-inġenji tal-ajru minn Ottubru 2009 (il-premessa (372)(iv)), ix-xogħlijiet biex tiġi estiża r-rampa tal-ajruport ittieħdet f'Ottubru 2007 u x-xogħlijiet saru matul l-2007, l-2008 u l-2009.

(378) Konsegwentement, il-Kummissjoni ssib li l-impenji meħuda fil-Memorandum ta' Qbil u l-Ftehim Operazzjonali ma twettqux jew ma ttieħditx deċiżjoni dwarhom qabel id-data tal-Ftehimiet tal-2008. Ma sar l-ebda investiment li kien dovut għall-preżenza ta' Wizz Air fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara.

(379) Il-Kummissjoni tinnota li r-Rapport ta' Oxera inkluda l-kostijiet ta' deprezzament inkrementali tal-investimenti li saru mir-riżorsi proprji tal-Maniġer tal-Ajruport ibbażati fuq is-sehem mistenni ta' Wizz Air fil-kapaċità tal-ajruport. Madankollu, kif spjegat hawn fuq, il-Kummissjoni ssib li l-Maniġer tal-Ajruport ma kellu jħallas l-ebda kost ta' investiment minħabba l-preżenza tal-linja tal-ajru fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara. Konsegwentement, il-Kummissjoni tikkunsidra li l-analiżi ma għandhiex tinkludi xi kostijiet ta' deprezzament assoċjati mal-Ftehimiet tal-2008.

(380) Fuq il-bażi ta' dan ta' hawn fuq, il-kostijiet, id-dħul u l-profitti inkrementali li setgħu kienu mistennija dak iż-żmien meta ġew iffirmati l-Ftehimiet tal-2008 kif ikkalkulati mill-ġdid mill-Kummissjoni abbażi tar-Rapport ta' Oxera huma miġbura fil-qosor fit-Table 17.

([93]) Skont ir-Rumanija, il-Ftehim Operazzjonali li rreveda l-impenn fil-Memorandum ta' Qbil ippreveda azzjonijiet legalment vinkolanti filwaqt li l-Memorandum ta' Qbil għandu biss natura volontarja (l-ebda azzjoni ma kienet prevista).

([94]) Ara https://aerotim.ro/istoric-ait.

Tabella 17: Id-dħul inkrementali, il-kostijiet inkrementali u l-profitti inkrementali ta' Oxera mistennija mill-Ftehimiet tal-2008 – ikkalkulati mill-ġdid mill-Kummissjoni Ewropea

(RON '000s)		2008	2009	2010	2011
Numru ta' passiġġieri ta' Wizz Air li jitilqu	[A]	5 586,9	100 000	150 000	164 931,5
Dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi	[B]	255	4 564,7	6 824,4	7 507,3
Dħul minn attivitajiet mhux ajrunawtiċi	[C]	112,4	2 084,7	3 241,1	3 693,8
Dħul inkrementali totali	[D] = [B] + [C]	367,4	6 649,4	10 065,5	11 201,1
Kostijiet operatorji	[E]	47,4	879,1	1 366,8	1 557,7
Kostijiet tal-kummerċjalizzazzjoni	[F]	29,6	2 955,7	4 410,9	4 853,6
Total tal-kostijiet inkrementali	[G] = [E] + [F]	76,9	3 834,8	5 777,7	6 411,2
Profitti inkrementali	[H] = [D] - [G]	290,4	2 814,6	4 287,8	4 789,9
Fattur ta' skont		1	0,8	0,7	0,6
VPN		**8 786,8**			

(381) B'konklużjoni għar-Rapport ta' Oxera kif ikkalkulat mill-ġdid mill-Kummissjoni, il-Ftehimiet tal-2008 kienu mistennija li jkunu profittabbli b'mod inkrementali għall-Maniġer tal-Ajruport.

Analiżi tal-profittabbiltà *ex ante* ta' Carpatair tal-Ftehimiet tal-2008

L-istudju ta' Carpatair

(382) Fl-10 ta' Novembru 2014, Carpatair ressqet studju lill-Kummissjoni li jistabbilixxi l-fehma ta' Carpatair dwar l-analiżi *ex ante* u l-valutazzjoni tal-konformità mat-test tal-MEO tal-Maniġer tal-Ajruport meta stabbilixxa l-arranġament ma' Wizz Air fil-25 ta' Ġunju 2008.

(383) L-istudju ppreżenta xenarju bażi li huwa x-xenarju fejn ma kien jeżisti l-ebda ftehim ma' Wizz Air u kien hemm tliet xenarji li assumew l-eżistenza tal-ftehimiet ma' Wizz Air (xenarju ottimist, realistiku u pessimist).

(384) Carpatair tassumi li fin-nuqqas ta' kwalunkwe impenn mil-linja tal-ajru fir-rigward ta' ċertu perjodu ta' żmien biex iżżomm l-operazzjonijiet tagħha, il-ftehim ma għandux tul ta' żmien definit u t-tul xieraq tal-analiżi tal-profittabbiltà huwa l-perjodu ta' żmien tal-Pjan ta' Żvilupp li kopra l-perjodu sal-2015. Abbażi ta' din il-konsiderazzjoni, l-iskeda ta' żmien tal-analiżi inkluża fl-istudju tagħha hija bejn l-2009 u l-2015.

Tabella 18: Xenarju "BAŻI": dħul, kostijiet, flussi tal-flus

	Sena Bażi 2008 Stima	Sena 1 2009 Previżjoni	Sena 2 2010 Previżjoni	Sena 3 2011 Previżjoni	Sena 4 2012 Previżjoni	Sena 5 2013 Previżjoni	Sena 6 2014 Previżjoni	Sena 7 2015 Previżjoni
Rata tat-Tkabbir		*4 %*	*10 %*	*10 %*	*10 %*	*10 %*	*10 %*	*10 %*
Passiġġieri, inkluż	**887 630**	**921 082**	**1 013 190**	**1 114 509**	**1 225 960**	**1 348 556**	**1 483 412**	**1 631 753**
O&D Timişoara Pax	579 032	600 854	660 939	727 033	799 736	879 710	967 681	1 064 449
Trasferiment Pax	308 598	320 228	352 251	387 476	426 224	468 846	515 731	567 304
Analiżi statistika tal-Passiġġieri għal kull Trasportatur:								
Carpatair O&D Timişoara	257 739	267 452	294 198	323 617	355 979	391 577	430 735	473 808
Trasferiment Carpatair	308 598	320 228	352 251	387 476	426 224	468 846	515 731	567 304
Tarom	144 311	149 750	164 725	181 197	199 317	219 248	241 173	265 291
Lufthansa	46 947	48 716	53 588	58 947	64 841	71 326	78 458	86 304

Austrian Airlines	52 421	54 397	59 836	65 820	72 402	79 642	87 606	96 367
Trasportaturi Ohra	77 614	80 539	88 593	97 452	107 197	117 917	129 709	142 680
L-imposti kollha inklużi, EUR/PAX								
O&D Timişoara Pax	29,0	29,0	29,0	29,0	29,0	29,0	29,0	29,0
Trasferiment Pax	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50
Nota: l-Imposta O&D Timişoara Pax tinkludi l-imposti relatati mal-inġenji tal-ajru (l-imposta tal-inżul, id-dawl, il-parkeġġ, l-immaniġġjar) u dħul ieħor mhux mill-avjazzjoni								
Dħul Nett Totali, EUR	**8 615 136**	**8 939 814**	**9 833 793**	**10 817 172**	**11 898 891**	**13 088 780**	**14 397 662**	**15 837 426**
Analiżi Statistika tad-Dħul Nett għal kull Trasportatur:								
Carpatair O&D Timişoara	3 731 751	3 872 389	4 259 627	4 685 590	5 154 149	5 669 564	6 236 522	6 860 174
Trasferiment Carpatair	231 449	240 171	264 188	290 607	319 668	351 634	386 798	423 478
Tarom	2 089 450	2 168 195	2 385 014	2 623 515	2 885 867	3 174 454	3 491 900	3 841 089
Lufthansa	679 736	705 353	775 888	853 477	938 825	1 032 708	1 135 979	1 249 576
Austrian Airlines	758 993	787 597	866 357	952 992	1 048 292	1 153 121	1 268 433	1 395 276
Trasportaturi Ohra	1 123 757	1 166 108	1 282 719	1 410 991	1 552 090	1 707 299	1 878 029	2 065 832
Kostijiet Totali bħala % tad-Dħul Totali	82,0 %	82,0 %	82,0 %	82,0 %	82,0 %	82,0 %	82,0 %	82,0 %
Kostijiet Totali, EUR	**7 065 242**	**7 331 509**	**8 064 658**	**8 871 124**	**9 758 237**	**10 734 061**	**11 807 470**	**12 988 216**
Analiżi statistika tal-kostijiet għal kull Trasportatur:								
Carpatair O&D Timişoara	3 060 396	3 175 732	3 493 305	3 842 635	4 226 899	4 649 589	5 114 549	5 626 004
Carpatair Transfer	189 810	196 963	216 660	238 326	262 158	288 374	317 212	348 933
Tarom	1 713 550	1 778 129	1 955 941	2 151 535	2 366 689	2 603 358	2 863 694	3 150 063
Lufthansa	557 449	578 458	636 303	699 934	769 927	846 920	931 612	1 024 773
Austrian Airlines	622 447	645 906	710 496	781 546	859 700	945 670	1 040 238	1 144 261
Trasportaturi Ohra	921 589	956 321	1 051 953	1 157 148	1 272 863	1 400 150	1 540 165	1 694 182
Profitt Qabel it-Taxxa, EUR	**1 549 894**	**1 608 305**	**1 769 135**	**1 946 048**	**2 140 653**	**2 354 719**	**2 590 191**	**2 849 210**
CAPEX, EUR	0	0	0	5 679 646		0	0	0
Xenarju tal-Fluss tal-Flus Attwali, EUR	**1 549 894**	**1 608 305**	**1 769 135**	**- 3 733 598**	**2 140 653**	**2 354 719**	**2 590 191**	**2 849 210**

(385) Fix-xenarju bażi, jiġifieri "L-ebda arranġament ta' Wizz Air", l-investiment fil-PCN (numru ta' klassifikazzjoni tal-paviment), it-tisħiħ tal-infrastruttura taż-żona tal-ajru kien ikkunsidrat bħala meħtieġ biss fl-2011 u ma ġiex ikkunsidrat li kien hemm bżonn ta' investiment fiż-żieda tal-kapaċità tat-terminal (ara l-premessa (388) għal aktar spjegazzjonijiet).

(386) Ma ntużat l-ebda rata ta' skont u l-ebda VPN ma ġie kkalkulat għax-xenarju bażi.

(387) Kif spjegat hawn fuq, l-istudju ta' Carpatair jippreżenta tliet xenarji taħt l-ipoteżi "Arranġament ma' Wizz Air". Il-Kummissjoni se tippreżenta f'aktar dettall ix-xenarju realistiku ([95]).

Tabella 19: Xenarju realistiku "Dħul f'arranġament ma' Wizz Air": profitti, kostijiet, flussi tal-flus

	Sena Bażi 2008 Stima	**Sena 1 2009 Previżjoni**	**Sena 2 2010 Previżjoni**	**Sena 3 2011 Previżjoni**	**Sena 4 2012 Previżjoni**	**Sena 5 2013 Previżjoni**	**Sena 6 2014 Previżjoni**	**Sena 7 2015 Previżjoni**
Profitt Inkrementali minn Wizz Air, EUR	**0**	**- 375 518**	**- 558 394**	**- 733 496**	**- 813 040**	**- 914 694**	**- 1 042 962**	**- 1 194 727**
CAPEX Inkrementali minħabba Wizz Air, EUR	**5 679 646**	**3 000 000**	**10 000 000**	**11 320 354**	**0**	**0**	**0**	**0**

([95]) L-unika differenza bejn it-tliet xenarji hija l-livell ta' dħul stmat minn attivitajiet ajrunawtiċi. Abbażi tal-kunsiderazzjoni li 50 % tat-traffiku attwali ta' oriġini u ta' destinazzjoni ta' Carpatair fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara huwa f'riskju li jiġi ttrasferit minn Carpatair għal Wizz Air, fix-xenarju ta' suppożizzjonijiet realistiċi, l-istudju kkunsidra li 50 % ta' dan it-traffiku jiġi ttrasferit minn Carpatair għal Wizz Air, fix-xenarju ottimist ta' 25 % u fix-xenarju pessimist ta' 75 %.

Fluss tal-Flus Inkrementali, EUR	**- 5 679 646**	**- 3 375 518**	**- 10 558 394**	**- 12 053 850**	**- 813 040**	**- 914 694**	**- 1 042 962**	**- 1 194 727**
Fluss tal-Flus Inkrementali, kumulattiv	- 5 679 646	- 9 055 164	49 613 558	- 31 667 408	- 32 480 449	- 33 395 142	- 34 438 104	35 632 832
Rata ta' Redditu Mehtieġa (Il-Kost tal-Kapital)	8,0 %	8,0 %	8,0 %	8,0 %	8,0 %	8,0 %	8,0 %	8,0 %
Fattur ta' Skont	1,00	0,93	0,86	0,79	0,74	0,68	0,63	0,58
Valur Preżenti, EUR	**- 5 679 646**	**- 3 125 480**	**- 9 052 121**	**- 9 568 735**	**- 597 609**	**- 622 525**	**- 657 243**	**- 697 112**
Valur Preżenti kumulattiv	- 5 679 646	- 8 805 126	- 17 857 247	- 27 425 982	- 28 023 591	- 28 646 116	- 29 303 359	30 000 471

		Kundizzjoni	**Stat**
Valur Preżenti Nett (VPN), EUR	**- 30 000 471**	**0**	**MHUX OK**
Rata ta' Redditu Interna (IRR)	**#NUM!**	**>=8 %**	**MHUX OK**
Perjodu ta' ħlas lura, Snin	**Qatt**	**< 7 snin**	**MHUX OK**
Perjodu ta' Ħlas lura skontat, Snin	**Qatt**	**< = 7 snin**	**MHUX OK**

(388) Ir-riżultati fit-Table 19 kienu bbażati fuq il-kunsiderazzjonijiet li ġejjin:

- In-numru mistenni ta' passiġġieri ta' Wizz Air ġie preżunt abbażi ta' dan li ġej:

  (a) L-istudju jippreżenta l-previżjoni tat-traffiku tal-ajruport mill-pjan ta' żvilupp 2005 - 2015 ippreżentat f'Marzu 2005 kif ukoll il-previżjonijiet aġġornati tat-traffiku inklużi fil-pjan ta' żvilupp 2005 - 2015 ippreżentat f'Marzu 2006. Peress li l-pjan ta' żvilupp sussegwenti semma l-possibbiltà li jiġu attirati linji tal-ajru bi prezzijiet baxxi, l-istudju ta' Carpatair assuma li ż-żieda addizzjonali fit-traffiku preżunta fil-pjan ta' żvilupp sussegwenti meta mqabbel mal-pjan ta' żvilupp minn Marzu 2005 kellha tiġi attribwita għall-wasla mistennija ta' LCC/Wizz Air.

  (b) L-istudju jassumi li 25 % tat-total tat-traffiku ta' oriġini u ta' destinazzjoni ta' Carpatair se jmur għal Wizz Air ([96]).

- Abbażi tan-numru stmat ta' passiġġieri, l-ammont miżmum kien ikkunsidrat ta' EUR 4 għal kull passiġġier li jitlaq fl-2009 u EUR 3,5 għal kull passiġġier li jitlaq mill-2010 sal-2015.

- Id-dħul mhux minn attivitajiet ajrunawtiċi kien stmat għal EUR 1 għal kull passiġġier imbarkat peress li, skont l-istudju, dan kien l-ammont riċevut bħala dħul mhux minn attivitajiet ajrunawtiċi mill-ajruport minn trasportaturi oħra li joperaw destinazzjonijiet minn punt sa punt fl-2007.

- Filwaqt li Carpatair kienet tal-fehma li t-tariffi tas-sigurtà għandhom jiġu kkunsidrati bħala dħul minn attività mhux ekonomika u għandhom jiġu eskluż mid-dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi li jirriżultaw minn attivitajiet ekonomiċi, l-istudju jassumi tariffi tas-sigurtà u kostijiet tas-sigurtà ta' EUR 2 għal kull passiġġier.

- L-istudju jassumi kostijiet varjabbli inkrementali ta' EUR 70 għal kull moviment għas-servizzi bażiċi tal-immaniġġjar tal-inġenji tal-ajru (fjuwil, konsumabbli) u l-kostijiet tal-elettriku għad-dawl.

- L-istudju jikkunsidra li sabiex Wizz Air tkun tista' topera fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara b'ajruplani tqal (MTOW 71t), qabel il-bidu tal-operazzjonijiet ta' tisħiħ tal-PCN (numru ta' klassifikazzjoni tal-paviment) ta' Wizz Air, l-ajruport kellu jwettaq xogħlijiet għar-runway, it-taxiways u r-rampa. Carpatair temmen li dawn l-investimenti għal xogħlijiet għat-tisħiħ tal-PCN għandhom jitqiesu bħala kostijiet inkrementali assoċjati mal-preżenza ta' Wizz Air fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara. Dan huwa dovut għall-fatt li, skont Carpatair, f'dak iż-żmien, it-trasportaturi l-oħra kollha kienu joperaw fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara b'inġenji tal-ajru ħafna eħfef li ma kinux jeħtieġu żieda fil-PCN tal-infrastruttura taż-żona tal-ajru. Skont Carpatair, rapport li l-Maniġer tal-Ajruport irċieva f'Marzu 2007 ([97]) ikkalkula li biex jiġu aċċettati inġenji tal-ajru itqal, l-investiment għat-tisħiħ tal-PCN jammonta għal RON 19 137 000 (EUR 5 679 646). L-istudju ta' Carpatair jikkunsidra dan l-ammont bħala kost inkrementali minħabba l-preżenza ta' Wizz Air fl-Ajruport fl-2008 (peress li jikkunsidra li dan it-titjib tal-PCN kellu jsir qabel ma bdew l-operazzjonijiet ta' Wizz Air).

([96]) Ara wkoll in-nota 101 f'qiegħ il-paġna.

([97]) Studju IPTANA tal-infrastruttura taż-żona tal-ajru tal-ajruport ta' Timişoara 2006.

- Minħabba l-impenji fil-MtQ biex il-kapaċità tat-terminal tiżdied għal tliet miljun passiġġier fis-sena, l-investiment mat-terminal ukoll huwa kkunsidrat bħala kost inkrementali assoċjat mal-preżenza ta' Wizz Air (dan l-investiment huwa stmat għal EUR 3 miljun fl-2009, EUR 10 miljun fl-2010 u EUR 17 miljun fl-2011). L-istudju li jispjega dawn l-istimi ta' nfiq kapitali biex jinbena t-terminal tal-passiġġieri kien ibbażat fuq id-Deċiżjoni tal-Gvern 1212/2007 tal-4 ta' Ottubru 2007 li tapprova l-pjan ta' żvilupp strateġiku tal-ajruport ta' Marzu 2006.

- Ir-rata ta' skont preżunta kienet ta' 8 % ([98]).

(389) Abbażi ta' dawn il-kunsiderazzjonijiet, il-VPN ta' seba' snin ġie stmat għal EUR - 30 000 471 ([99]). Għalhekk, l-istudju sab li, abbażi tax-xenarju realistiku l-ftehim ma' Wizz Air ma kienx profittabbli u, għalhekk, ma kienx konformi mal-MEOP ([100]).

Il-valutazzjoni tal-Kummissjoni tal-istudju ta' Carpatair

(390) Il-Kummissjoni ssib li l-istudju ta' Carpatair huwa bbażat fuq numru ta' suppożizzjonijiet li ma jidhrux raġonevoli, inklużi dawn li ġejjin:

- Għar-raġunijiet spjegati fil-premessa (335), il-Kummissjoni ssib li l-qafas ta' żmien għall-valutazzjoni tal-analiżi tal-profittabbiltà għandu jkun limitat għat-tul ta' żmien inizjali tal-Ftehimiet tal-2008 u, għalhekk, għandu jkun iqsar minn seba' snin. Barra minn hekk, il-perjodu 2009 - 2015 użat fl-istudju ta' Carpatair huwa allegatament ibbażat fuq il-Pjan ta' Żvilupp li, madankollu, kopra l-perjodu 2006 - 2015 kollu. Għalhekk, il-perjodu ta' żmien ikkunsidrat fl-istudju jidher arbitrarju u la jirrifletti t-tul tal-Pjan ta' Żvilupp, u lanqas id-durata tal-Ftehimiet tal-2008.

- In-numru ta' passiġġieri ta' Wizz Air huma preżunti li jiżdiedu b'292 590 passiġġier mill-2009 sal-2010 fix-xenarju realistiku, b'276 743 fix-xenarju pessimist u b'300 513 fix-xenarju ottimist. Dawn iż-żidiet għat-traffiku ta' Wizz Air huma akbar miż-żieda tat-traffiku globali fl-Ajruport previst fil-Pjan ta' Żvilupp minn Marzu 2006 (jiġifieri żieda ta' 253 423 passiġġier mill-2009 sal-2010). L-istudju jidher li jissuġġerixxi li tali żieda hija parzjalment dovuta għal bidla ta' passiġġieri ta' Carpatair għal Wizz Air fuq rotot kompetituri. Madankollu, fit-tliet xenarji kollha ż-żieda globali fl-għadd ta' passiġġieri stmati fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara hija ta' 359 490 mill-2009 sal-2010, li hija wkoll akbar miż-żieda prevista fil-Pjan ta' Żvilupp għat-traffiku globali fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara (li, kif diġà ssemma kien ta' 253 423 passiġġier). Barra minn hekk, il-Kummissjoni tinnota li l-Pjan ta' Żvilupp ippreveda bħala skattatur ewlieni għaż-żieda fit-traffiku, influwenza pożittiva mill-adeżjoni tar-Rumanija fl-UE fl-2007. Għalhekk il-Kummissjoni tiddubita jekk iż-żieda fil-previżjoni tat-traffiku kif stabbilit fil-pjan ta' żvilupp oriġinali ta' Marzu 2005 meta mqabbel mal-Pjan ta' Żvilupp ta' Marzu 2006 setgħetx tkun kompletament attribwita lil linji tal-ajru bi prezzijiet baxxi, jew b'mod partikolari lil Wizz Air. Konsegwentement, il-Kummissjoni ssib li din is-suppożizzjoni tqajjem dubji dwar l-affidabbiltà tal-kalkoli inklużi fl-istudju.

- Is-suppożizzjoni bażika tal-istudju tirrigwarda l-istima dwar liema partijiet tal-kostijiet ta' investiment, jekk ikun hemm, għandhom ikunu attribwiti lil Wizz Air. Din is-suppożizzjoni hija fundamentali għall-kalkoli kumplessivi tal-profittabbiltà tal-arranġament inkwistjoni. Għar-raġunijiet spjegati fil-premessi (372) sa (378), il-Kummissjoni ssib li l-ebda kost ta' investiment inkrementali ma għandu jiġi attribwit mal-preżenza ta' Wizz Air fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara. Għalhekk, l-approċċ fl-istudju li bih l-investimenti fil-bini l-ġdid tat-terminal u fit-tiswijiet tal-PCN tal-infrastruttura taż-żona tal-ajru għandhom jiġu kkunsidrati bħala kostijiet inkrementali, mhuwiex aċċettabbli. Barra minn hekk, ir-Rumanija sostniet li l-linja tal-ajru TAROM kienet tuża wkoll ajruplani ta' aktar minn 70 MTOW (tunnellati). Għalhekk, is-suppożizzjoni tal-istudju li l-investimenti fit-tiswijiet tal-PCN tar-runway, it-taxiway u r-rampa jiġu attribwiti lil Wizz Air ma tidhirx raġonevoli.

([98]) Skont l-istudju, il-kostijiet medji tal-kapital fl-industrija tal-linji tal-ajru matul l-2002 u l-2009 kienu fil-medda ta' 7 - 10 %.

([99]) Il-VPN ġie stmat għal EUR - 32 061 035 għax-xenarju pessimist u EUR - 25 879 341 għax-xenarju ottimist.

([100]) Minħabba li nstab li arranġament ma' Wizz Air *ex ante* ma kienx profittabbli, l-istudju ta' Carpatair ikkunsidra wkoll bħala alternattiva għal arranġament bħal dan, xenarju fejn għajnuna tal-bidu għat-tnedija ta' rotot ġodda ngħatat lil Wizz Air (abbażi tal-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2005). Dan ix-xenarju assuma *inter alia* li l-appoġġ ta' kummerċjalizzazzjoni kellu jingħata biss għal rotot ġodda għal tliet snin, li l-ebda passiġġier ma kien se jaqleb minn Carpatair għal Wizz Air u li n-nefqa kapitali meħtieġa tkun aktar baxxa b'mod sinifikanti. Abbażi ta' din is-suppożizzjoni, f'xenarju ta' għajnuna tal-bidu bħal dan, l-istudju kkalkula VPN ta' 1 977 176 fuq seba' snin.

(391) Barra minn hekk, il-Kummissjoni tinnota wkoll li l-istudju jassumi l-flussi tal-flus inkrementali bħala d-differenza bejn il-fluss tal-flus mix-xenarju bażi u l-flussi tal-flus mit-tliet xenarji li jassumu ftehim ma' Wizz Air. Madankollu, l-istudju ma jikkalkulax il-fluss tal-flus inkrementali b'dan il-mod u kull xenarju li jassumi ftehim ma' Wizz Air għandu l-kalkoli tal-flussi tal-flus inkrementali tiegħu stess (mhux b'paragun max-xenarju bażi). Għalhekk dan iqajjem aktar dubji dwar il-konklużjonijiet tal-istudju relatati mad-*data*.

(392) Għalhekk, il-Kummissjoni ssib li l-analiżi tal-profittabbiltà *ex ante* pprovduta minn Carpatair ma tistax tintuża bħala prova għan-nuqqas ta' konformità tal-Ftehimiet tal-2008 mal-MEOP.

Studji ta' profittabbiltà *ex post* għall-Ftehimiet tal-2008

(393) Il-profittabbiltà mistennija tal-Ftehimiet tal-2008 ma' Wizz Air hija appoġġata minn studji *ex post*, li ġew ipprovduti lill-Kummissjoni minn:

— Oxera;

— L-Università Politeknika ta' Timişoara; u

— RBB.

(394) Il-Kummissjoni se tipprovdi hawn taħt deskrizzjoni qasira ta' dawn l-istudji *ex post* bħala evidenza komplementari għas-sejbiet tal-istudji *ex ante*. Madankollu, l-analiżi *ex ante* tal-profittabbiltà tibqa' l-evidenza deċiżiva fil-konformità tal-valutazzjoni tal-Kummissjoni mal-MEOP.

Oxera

(395) Fis-27 ta' Ottubru 2011, Oxera ssottomettiet rapport *ex post* imħejji għal Wizz Air. Ir-rapport ta' Oxera kkalkula l-kostijiet u d-dħul inkrementali li ġejjin b'rabta mal-Ftehimiet tal-2008:

Tabella 20: Dħul għal kull tluq tal-passiġġier ta' Wizz Air 2008-2010 (EUR)

Kategorija	2008	2009	2010
Dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi[1]			
Imposti tal-inżul[2]	2,50	2,00	2,00
Imposti tal-immaniġġjar[2]	0,99	0,99	0,99
Imposti tal-passiġġieri imbarkati	8,00	6,40	5,04
Imposti tal-PRM	0,20	0,20	0,20
Imposti tas-sigurtà	10,00	10,00	10,00
Dħul minn attivitajiet mhux ajrunawtiċi	**0,78**	**1,16**	**1,74**
Dħul totali	**22,47**	**20,75**	**20,70**

Nota: [1] Id-dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi huwa muri wara skontijiet u rimborżi ta' imposti u qabel il-pagamenti ta' kummerċjalizzazzjoni. Huwa preżunt li 50 % tad-dħul mill-imposti tal-inżul huwa soġġett għal skontijiet stabbiliti fl-AIP. [2] Dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi minn imposti li huma relatati ma' movimenti tat-traffiku tal-ajru jew piż (jiġifieri imposti tal-inżul u tal-groundhandling) ġie stmat bl-użu ta' numri tal-passiġġieri tar-riżultati u jekk wieħed jassumi li ntuża inġenju tal-ajru Airbus A320-200 b'72 tunnellata MTOW u b'kapaċità ta' 180 post jekk ikun hemm fattur ta' tagħbija ta' 84 %. Dan jirrappreżenta l-fattur medju tat-tagħbija ta' Wizz Air fl-2010 (għal aktar dettalji, ara http://wizzair.com/about_us/news/#wizen068).

Sors: Analiżi ta' Oxera, abbażi ta' *data* li waslet mingħand il-Maniġer tal-Ajruport.

Tabella 21: Kostijiet mistennija assoċjati mal-Ftehimiet tal-2008 (EUR)

Kategorija	2008	2009	2010
Kostijiet operatorji			
Persunal	1,56	1,56	1,56
Enerġija	0,70	0,70	0,70
Materjali	- 0,45	- 0,45	- 0,45
Servizzi u OPEX oħra	1,65	1,65	1,65

Kostijiet tal-kummerċjalizzazzjoni	**13,70**	**15,59**	**14,95**
Kost ta' investiment	**0,89**	**0,87**	**2,06**
Kost totali	**18,04**	**19,92**	**20,47**

Sors: Analiżi ta' Oxera, abbażi ta' *data* li waslet mingħand il-Maniġer tal-Ajruport.

(396) Ir-riżultati fit-Table 20 u fit-Table 21 huma bbażati fuq il-kunsiderazzjonijiet li ġejjin:

- Id-dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi huwa stmat fuq il-bażi ta' taħlita ta' approċċ *ex post* u *ex ante*. Dan huwa bbażat fuq l-għadd ta' passiġġieri u tlugħ u nżul attwali ta' Wizz Air (perspettiva *ex post*). L-iskontijiet huma stmati permezz ta' approċċ *ex ante*. Id-dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi jassumi skont ta' 25 % għall-imposti tal-inżul ([101]) u skont ta' 20 % għall-imposti tal-passiġġieri imbarkati fl-2009 u skont ta' 30 % fl-2010 (fl-2008 ma ġie preżunt l-ebda skont fuq l-imposti tal-inżul minħabba n-numru żgħir ta' tlugħ u nżul ta' Wizz Air f'dik is-sena). L-imposti tad-dawl u tal-parkeġġ għall-inġenji tal-ajru huma esklużi peress li Oxera kienet tal-fehma li ma kienx possibbli li jiġi aċċertat sa liema punt investitur privat seta' kkunsidra d-dħul minn dawn iż-żewġ tipi ta' imposti. L-imposti tas-sigurtà huma inklużi.

- Ittieħed approċċ *ex ante* biex jiġi stmat id-dħul mhux minn attivitajiet ajrunawtiċi (eż. relatat mal-parkeġġ tal-karozzi, il-kiri tal-karozzi, ir-ristoranti). Dan kien preżunt fl-ewwel sena, jiġifieri l-2008, bħala ġeneralment daqs id-dħul mhux minn attivitajiet ajrunawtiċi akkumulat mil-linji tal-ajru ([102]) minbarra Wizz Air fl-istess sena (jiġifieri madwar EUR 0,78 għal kull passiġġier li jitlaq). Għall-2009 u l-2010, ġie preżunt li d-dħul minn attivitajiet mhux ajrunawtiċi għal kull passiġġier żdied b'50 % fis-sena, skont it-tkabbir reali tad-dħul minn attivitajiet mhux ajrunawtiċi fl-ajruport fl-2008.

- Rigward il-kostijiet operatorji inkrementali, il-kostijiet li jvarjaw skont in-numru ta' passiġġieri ([103]) (il-kost tal-persunal, il-kost tal-materjali u l-kostijiet ta' servizzi mixtrija u nefqa operazzjonali oħra) ġew attribwiti lil Wizz Air fi proporzjon mas-sehem tal-linja tal-ajru ta' tluq tal-passiġġieri. Skont Oxera, il-kostijiet tas-sigurtà huma inklużi fil-kostijiet operatorji inkrementali. Il-kalkolu huwa bbażat fuq *data* tar-riżultati għall-kostijiet operatorji u għalhekk huwa *ex post*.

- Il-pagamenti ta' kummerċjalizzazzjoni ġew ikkalkulati skont il-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni bbażat fuq in-numru attwali ta' passiġġieri ta' Wizz Air u b'kunsiderazzjoni tal-ammont tat-tariffi tal-ajruport stmati kif spjegat hawn fuq.

- Ittieħed approċċ *ex post* għall-kalkolu tal-kostijiet ta' investiment inkrementali, li huma bbażati fuq id-*data* dwar l-investiment għall-perjodu 2007-2010 ipprovduta mill-ajruport. L-investimenti ffinanzjati mill-Istat għall-bini tat-terminal u t-tagħmir tas-sigurtà ma ġewx attribwiti lil Wizz Air. Skont Oxera, dawn kienu kostijiet li kien se jkollhom jitħallsu irrispettivament mill-preżenza ta' Wizz Air peress li kienu dovuti minħabba l-obbligu tar-Rumanija li tissodisfa r-rekwiżit għall-adeżjoni maż-żona Schengen. Il-kostijiet ta' deprezzament għall-investimenti ffinanzjati permezz tar-riżorsi proprji tal-ajruport ġew ikkunsidrati u ġew allokati b'mod proporzjonat għas-sehem tal-passiġġieri ta' Wizz Air fil-kapaċità tal-passiġġieri tal-ajruport. Il-kapaċità tal-passiġġieri ġiet stmata li hija ugwali għan-numru massimu ta' passiġġieri mmaniġġjati fl-ajruport matul il-perjodu 2007 - 2010 billi Oxera fehmet mill-Maniġer tal-Ajruport li fil-mument tal-istudju (Ottubru 2011) l-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara kien qed jopera b'kapaċità sħiħa fir-rigward tal-movimenti tat-traffiku tal-ajru.

(397) Abbażi tal-kostijiet u d-dħul ta' hawn fuq, Oxera sabet li l-Ftehimiet tal-2008 kienu profittabbli b'mod inkrementali. Il-profitt għal kull passiġġier (jiġifieri l-kontribuzzjoni inkrementali għal kull passiġġier ikkalkulata bħala d-differenza bejn l-istimi tad-dħul u l-kostijiet inkrementali) jidher fit-Table 22.

([101]) Skont Oxera, dan huwa ekwivalenti għall-preżunzjoni li 50 % tat-traffiku ta' Wizz Air huwa relatat ma' rotot ġodda u għalhekk jibbenefika minn skont ta' 50 % fuq l-imposti tal-inżul, filwaqt li l-50 % tat-traffiku li jifdal talab l-imposti kollha tal-inżul.

([102]) Austrian Airlines, Carpatair, Deutsche Lufthansa, Tarom.

([103]) Oxera użat analiżi ta' rigressjoni biex tiddetermina l-parti tal-kostijiet li tista' tiġi kkunsidrata fissa fir-rigward tal-bidliet fin-numri ta' passiġġieri u l-parti tal-kostijiet li jvarjaw.

Tabella 22: Kontribuzzjoni inkrementali assoċjata mal-Ftehimiet tal-2008 (EUR)

Kategorija	2008	2009	2010
Dħul inkrementali medju għal kull passiġġier li jitlaq	22,47	20,75	20,70
Kost inkrementali medju għal kull passiġġier li jitlaq	18,04	19,92	20,47
Kontribuzzjoni inkrementali għal kull passiġġier li jitlaq	4,43	0,84	0,23
Kontribuzzjoni inkrementali totali	**19 404**	**107 198**	**37 833**

Sors: Analiżi ta' Oxera, abbażi ta' *data* li waslet mingħand il-Maniġer tal-Ajruport.

(398) Abbażi tal-kalkoli ta' hawn fuq Oxera sabet li l-Ftehimiet tal-2008 għandhom VPN pożittiv ta' EUR 145 249 matul il-perjodu ta' tliet snin tal-Ftehimiet tal-2008, filwaqt li kkunsidraw rata ta' skont ta' 12,02 %.

(399) Il-Kummissjoni tinnota li l-valutazzjoni tal-profittabbiltà *ex post* ta' Oxera tħallat flimkien *data ex ante* u *ex post* għall-kalkolu tad-dħul inkrementali, filwaqt li l-kalkoli tal-kostijiet inkrementali huma kompletament *ex post*.

(400) Il-Kummissjoni tinnota li kemm l-imposti kif ukoll il-kostijiet tas-sigurtà huma inklużi u tassumi li dan mhux se jaffettwa l-kalkolu kumplessiv tal-profittabbiltà.

(401) Fir-rigward tad-dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi, il-Kummissjoni tinnota li l-imposti tad-dawl u tal-parkeġġ (ta' EUR 2,10 għal kull tunnellata ta' MTWO għal kull użu u EUR 0,15 għal kull tunnellata ta' MTOW għal kull użu rispettivament) huma esklużi mill-kalkoli, li jirrappreżenta approċċ konservattiv. Barra minn hekk, jidher li l-iskont prežunt ta' 20 % għall-imposta tal-passiġġieri imbarkati għall-2009 u ta' 30 % għall-2010 huwa sopravalutat peress li dan ikun jassumi aktar minn 300 000 passiġġier imbarkat fl-2009 u aktar minn 500 000 passiġġier imbarkat fl-2010 li mhuwiex konformi mad-*data* tar-riżultati għall-passiġġieri ta' Wizz Air. Il-Kummissjoni ssib li, abbażi tad-*data* tar-riżultati tal-passiġġieri ta' Wizz Air, għall-2008 u l-2009 ma għandu jiġi prežunt l-ebda skont għall-imposti tal-passiġġieri u għandha tiġi prežunta biss rata ta' skont ta' 10 % għall-2010. Madankollu, il-Kummissjoni tinnota li abbażi tal-formula fil-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni, il-korrezzjoni tal-imposti tal-ajruport (biex jiġu kkunsidrati l-imposti tad-dawl u tal-parkeġġ u biex tiġi kkoreġuta r-rata ta' skont li għandha tiġi prežunta għall-imposta tal-passiġġieri) twassal għal korrezzjoni simili fil-pagamenti ta' kummerċjalizzazzjoni bl-istess ammont u, għalhekk, il-profittabbiltà globali ma tkunx affettwata.

(402) Dwar il-kostijiet:

(a) Il-Kummissjoni ssib li l-approċċ għall-kalkolu tal-kostijiet operatorji inkrementali, ibbażat fuq *data* tar-riżultati disponibbli qabel l-iffirmar tal-Ftehimiet tal-2008, huwa raġonevoli.

(b) Il-Kummissjoni tinnota li l-istudju inkluda l-kostijiet ta' deprezzament inkrementali tal-investimenti li saru mir-riżorsi proprji tal-Maniġer tal-Ajruport ibbażati fuq is-sehem mistenni ta' Wizz Air fil-kapaċità tal-ajruport. Madankollu, kif spjegat fil-premessa (372), il-Kummissjoni ssib li l-ajruport ma kellu jħallas l-ebda kost ta' investiment minħabba l-preżenza ta' Wizz Air fl-ajruport. Konsegwentement, il-Kummissjoni tikkunsidra li l-analiżi ma għandhiex tinkludi xi kostijiet ta' deprezzament assoċjati mal-ftehimiet.

(403) Għar-raġunijiet spjegati fil-premessa (401), il-Kummissjoni ssib li b'mod ġenerali l-kostijiet jidhru sopravalutati.

(404) Madankollu, peress li l-korrezzjoni tad-dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi tiskatta korrezzjoni simili tal-pagament ta' kummerċjalizzazzjoni, dan ma jaffettwax il-kalkolu tal-profittabbiltà. Barra minn hekk, il-kostijiet jidhru sopravalutati. Għalhekk, il-Kummissjoni tikkonkludi li l-konklużjoni ġenerali tal-istudju ta' Oxera tal-2011 se tibqa' valida u l-VPN jibqa' pożittiv.

(405) Abbażi tal-premessi (399) sa (404), il-Kummissjoni ssib li r-riżultati tar-rapport ta' Oxera tas-27 ta' Ottubru 2011 rigward il-Ftehimiet tal-2008 huma aċċettabbli.

L-Università Politeknika ta' Timişoara

(406) Il-Maniġer tal-Ajruport issottometta analiżi kostijiet-benefiċċji mwettqa mill-Università Politeknika ta' Timişoara f'April 2011. L-analiżi tikkunsidra l-pagamenti ta' kummerċjalizzazzjoni tal-ajruport lil Wizz Air bħala "investiment" tal-Maniġer tal-Ajruport biex jintlaħaq l-objettiv li jiżdied in-numru ta' passiġġieri u d-dħul b'mod impliċitu. L-analiżi tikkunsidra żewġ perjodi ta' żmien għal dan l-"investiment", ħames snin (2008-2012) u seba' snin (2008-2014). L-istudju bbaża l-kalkoli tiegħu fuq *data ex post* mill-2008 sal-2010, u stimi għas-sena 2011-2014. Sabiex tivvaluta l-profittabbiltà tal-"investiment", l-università kkalkulat il-VPN, billi kkunsidrat erba' elementi:

— Il-kost għall-Maniġer tal-Ajruport tal-pagamenti annwali ta' kummerċjalizzazzjoni saret skont il-ftehim ma' Wizz Air ta' EUR 77 192,01 fl-2008, EUR 2 051 031,32 fl-2009 u EUR 223 038 fl-2010;

— Il-kost inkrementali għall-Maniġer tal-Ajruport lejn Wizz Air kien stmat bħala proporzjon tal-kostijiet btotali (1 % fl-2009, 15 % fl-2010, 20 % fl-2011 u 22 % għall-perjodu 2011-2014). Jista' jiġi nnotat li f'kull sena s-sehem tal-kostijiet totali allokati lil Wizz Air huwa ugwali jew akbar mis-sehem ta' Wizz Air fit-titjiriet totali fl-Ajruport;

— Fir-rigward tad-dħul riċevut mill-Maniġer tal-Ajruport minn Wizz Air, id-dħul reali ntuża għall-2008 sal-2010, filwaqt li l-AIP tal-2010 intużat biex jiġi previst dħul futur mill-imposti tal-ajruport għall-perjodu 2011-2014;

— Ġiet applikata rata ta' skont ta' 5 %

(407) L-analiżi sabet li aktar minn ħames snin (2008-2012), l- "investiment" li jinkludi tliet snin ta' nefqa ta' kummerċjalizzazzjoni bil-quddiem bejn l-2008 u l-2010, akkumpanjat minn dħul minn Wizz Air matul il-perjodu ta' ħames snin mill-2008 sal-2012, jipproduċi VPN ta' EUR 590 389,80 (madwar RON 2,5 miljun). Fuq perjodu ta' żmien ta' seba' snin (2008-2014), b'kunsiderazzjoni tad-dħul matul il-perjodu 2008 sal-2014, il-VPN jogħla b'mod sinifikanti, għal RON 2 282 687,31 (madwar RON 10 miljun).

(408) Il-Kummissjoni tinnota VPN pożittiv ikkalkulat minn Timişoara Polytechnica. Il-Kummissjoni ssib li l-approċċ għall-allokazzjoni tal-kostijiet globali raġonevoli (daqs jew akbar mis-sehem ta' titjiriet ta' Wizz Air fit-titjiriet totali fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara). Madankollu, l-istudju ma jinkludix dettalji dwar kif ġie kkalkulat id-dħul minn Wizz Air (eż. fuq il-bażi ta' liema skontijiet preżunti u liema *data* għat-traffiku tal-passiġġieri u ta' tlugħ u nżul intużat). Għalhekk, il-Kummissjoni ma għandhiex l-informazzjoni neċessarja biex tkun tista' tivvaluta jekk l-istimi tad-dħul humiex raġonevoli. Barra minn hekk, l-analiżi tal-profittabbiltà ma tidhirx li hija speċifika għall-Ftehimiet tal-2008 u l-Ftehimiet ta' Emenda tal-2010, iżda tkopri perjodu usa'. Għalhekk, il-Kummissjoni ma tistax tibbaża fuq ir-riżultat globali ta' dan l-istudju.

RBB

(409) Il-Maniġer tal-Ajruport ppreżenta wkoll studju mħejji minn RBB ikkompilat fis-27 ta' Ottubru 2011. RBB sabet li l-Ftehimiet tal-2008 kienu diġà wrew li kienu profittabbli sal-2010, u setgħu biss ikunu mistennija li jsiru aktar profittabbli peress li l-benefiċċji annwali kontinwi tal-operazzjonijiet ta' Wizz Air fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara komplew jakkumulaw, filwaqt li l-infiq ta' kummerċjalizzazzjoni mħallas fl-2008 sal-2010 waqaf. Skont ir-RBB, il-kostijiet inkrementali li jistgħu jiġu attribwiti lil Wizz Air bejn l-2008 u l-2010 ivarjaw minn EUR 3,5 miljun (RON 15,2 miljun) għal EUR 3,8 miljun (RON 16,8 miljun), skont l-allokazzjoni tal-kostijiet operazzjonali. Dan tqabbel mat-tariffi tal-ajruport imħallsa minn Wizz Air, li wassal għal dħul inkrementali ta' EUR 5,5 miljun (RON 23,9 miljun) b'kollox. Minn dan, kien hemm surplus ta' bejn EUR 2 miljun (RON 8,7 miljun) għal EUR 1,7 miljun (RON 7,1 miljun). Minn dan RBB ikkonkludiet li l-Ftehimiet tal-2008 ipproduċew redditu pożittiv għall-Maniġer tal-Ajruport. Dan il-kalkolu ma kkunsidrax id-dħul minn attivitajiet mhux ajrunawtiċi.

(410) RBB sabet ukoll li l-operat ta' Wizz Air tejjeb l-effiċjenza fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara, peress li Wizz Air ġarret għadd ferm akbar ta' passiġġieri għal kull moviment ta' inġenju tal-ajru minn linji tal-ajru oħra li joperaw fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara. Dan ġie argumentat li kkontribwixxa għall-profittabbiltà globali tal-Ajruport mill-2008 sal-2010, peress li d-dħul operattiv totali żdied b'39 %, filwaqt li l-kostijiet operatorji totali żdiedu bi 22 %. Bl-istess mod, il-profitti tal-operat għal kull passiġġier żdiedu b'74 %, minn EUR 1,4 (RON 5,9) għal EUR 2,4 (RON 10,25) matul il-perjodu mill-2008 sal-2010.

(411) Fl-aħħar nett, RBB ikkalkulat li Wizz Air kellha sehem ta' dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi proporzjonat ma', jew akbar mis-sehem tagħha kemm tal-passiġġieri kif ukoll tal-movimenti tal-inġenji tal-ajru fl-Ajruport.

(412) Rigward l-analiżi tal-kostijiet u tad-dħul inkrementali, il-Kummissjoni tinnota li RBB ibbażat id-dħul minn Wizz Air fuq l-imposti tal-ajruport biss u għalhekk ma tistax tiġi kkunsidrata bħala konservattiva peress li ma tinkludix imposti mhux ajrunawtiċi. Il-Kummissjoni ssib li l-approċċ użat fil-kalkolu tal-kostijiet inkrementali u tad-dħul inkrementali għall-finijiet tas-sejba tal-profittabbiltà inkrementali li tirriżulta mill-Ftehimiet tal-2008 ma' Wizz Air matul il-perjodu 2008-2010 huwa raġonevoli.

Konklużjoni dwar il-vantaġġ ekonomiku għall-Ftehimiet tal-2008

(413) Abbażi tal-istudju *ex ante* ta' Oxera mibni mill-ġdid *ex post* tal-10 ta' Frar 2015, kif ikkalkulat mill-ġdid mill-Kummissjoni (il-premessa (380)) l-arranġament bejn il-Maniġer tal-Ajruport u Wizz Air kien mistenni li jkun profittabbli b'mod inkrementali għall-Maniġer tal-Ajruport. Il-Kummissjoni tinnota li l-istudji *ex post* li saru minn Oxera u RBB iġibu evidenza komplementari għas-sejbiet tal-istudju *ex ante* ta' Oxera.

(414) Barra minn hekk, hemm indikazzjonijiet, b'mod partikolari bbażati fuq il-Pjan ta' Żvilupp 2006-2015 li l-Ftehimiet tal-2008 ma' Wizz Air kienu parti minn strateġija globali u sforz fit-tul lejn il-profittabbiltà globali tal-ajruport.

(415) Konsegwentement, il-Kummissjoni ssib li operatur prudenti f'ekonomija tas-suq kien jidħol f'arranġamenti bħal dawn. Għalhekk hija tikkonkludi li l-Ftehimiet tal-2008 bejn il-Maniġer tal-Ajruport u Wizz Air ma tawx vantaġġ ekonomiku lil Wizz Air, li kieku ma kinitx tikseb taħt kundizzjonijiet normali tas-suq.

9.1.4.6. Analiżi tal-profittabbiltà tal-Ftehimiet ta' Emenda tal-2010

(416) Ir-Rapport ta' Oxera tal-10 ta' Frar 2015 ikkalkula wkoll il-kostijiet, id-dħul u l-profitti inkrementali li setgħu kienu mistennija fiż-żmien meta ġew iffirmati l-Ftehimiet ta' Emenda tal-25 ta' Ġunju 2010 (miġbura fil-qosor fit-Table 23 hawn taħt). Fl-14 ta' Mejju 2015, Oxera ppreżentat mill-ġdid il-kalkoli ta' profittabbiltà mistennija li jikkoreġu problema tad-*data* li nstabet fir-rapport fl-10 ta' Frar 2015. Il-korrezzjoni kienet tikkonċerna stima eċċessiva tal-kostijiet totali tal-investimenti li jirriżultaw minn għadd doppju tal-investiment iffinanzjat mill-Istat fis-sottomissjoni oriġinali. Din il-problema tad-*data* affettwat il-profittabbiltà mistennija tal-Ftehim ta' Emenda tal-2010, li oriġinarjament kienet sottovalutata.

(417) Oxera kkonkludiet li l-Ftehimiet ta' Emenda mill-25 ta' Ġunju 2010 kienu mistennija li jkollhom VPN ta' RON 2 326 miljun.

Tabella 23: Id-dħul inkrementali, il-kostijiet inkrementali u l-profitti inkrementali ta' Oxera mistennija mill-Ftehimiet ta' Emenda tal-2010

(RON '000s)		**2010**	**2011**
Numru ta' passiġġieri ta' Wizz Air li jitilqu	[A]	71 925	13 665
Dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi	[B]	1 253	238
Dħul minn attivitajiet mhux ajrunawtiċi	[C]	1 713	336
Dħul inkrementali totali	*[D] = [B] + [C]*	*2 967*	*574*
Kostijiet operatorji	[E]	801	157
Deprezzament	[F]	120	23
Total tal-kostijiet inkrementali	*[G] = [E] + [F]*	*921*	*181*
Profitti inkrementali	*[H] = [D] - [G]*	*2 046*	*394*
Fattur ta' skont		1,0	0,9
VPN		**2 326**	

(418) Ir-riżultati fit-Table 23 huma bbażati fuq il-kunsiderazzjonijiet li ġejjin:

(a) Previżjonijiet tat-traffiku tal-passiġġieri ta' Wizz Air ġew ikkalkulati fuq ir-riżultati tat-traffiku tal-passiġġieri ta' Wizz Air fl-2009 li żdied permezz tal-istima ta' Eurocontrol (2008) tat-tkabbir mistenni fit-traffiku tal-ajru Ewropew ([104]).

(b) Previżjonijiet tat-tlugħ u nżul ta' Wizz Air ġew ikkalkulati fuq il-bażi li Wizz Air operat Airbus 320-200 b'piż massimu ta' tlugħ (MTOW) ta' 72 tunnellata, b'kapaċità ta' 180 post u b'fattur ta' tagħbija ta' 82 %. Dawn is-suppożizzjonijiet huma bbażati fuq is-suppożizzjonijiet fl-analiżi tal-profittabbiltà *ex ante* pprovduta mir-Rumanija għall-Ftehimiet tal-2008.

(c) Previżjonijiet tad-dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi huma bbażati fuq l-imposti u l-iskontijiet għal kull passiġġier li jitlaq u għal kull tlugħ u nżul stipulati fil-Ftehimiet ta' Emenda tal-2010. L-analiżi ma tinkludix it-tariffa tas-sigurtà billi Oxera kkonkludiet li dan ma jaqax fil-kamp ta' applikazzjoni tal-valutazzjoni tal-MEOP peress li tali tariffi jiffinanzjaw attivitajiet li jaqgħu taħt ir-responsabbiltà tal-Istat fl-eżerċizzju tas-setgħat uffiċjali tiegħu (il-punt 35 tal-Linji Gwida dwar l-Avjazzjoni tal-2014).

(d) Bħal fil-każ tal-Ftehim tal-2008, il-previżjoni tad-dħul minn attivitajiet mhux ajrunawtiċi hija derivata mill-istimi ta' dħul minn attivitajiet mhux ajrunawtiċi għal kull passiġġier li jitlaq mill-analiżi *ex ante* pprovduta mir-Rumanija li żdiedu permezz tal-inflazzjoni mistennija u li ġew applikati għall-projezzjonijiet tat-traffiku kif spjegat fil-premessa a) hawn fuq.

(e) Kif spjegat hawn fuq, rigward il-kostijiet operatorji inkrementali (is-servizzi tal-persunal, l-enerġija, il-materjali), il-Maniġer tal-Ajruport jikkunsidra li madwar 20 % tal-kostijiet operatorji jistgħu jiġu kkunsidrati bħala inkrementali, jiġifieri jvarjaw skont l-għadd ta' passiġġieri. Ir-Rapport ta' Oxera jistma li l-kostijiet operatorji inkrementali mid-*data* tar-riżultati għall-perjodu 2007 - 2009 li żdiedu permezz tal-inflazzjoni mistennija u bis-suppożizzjoni li 20 % tal-kostijiet huma inkrementali. Il-kostijiet tas-sigurtà huma esklużi.

(f) L-istimi tar-Rapport ta' Oxera ma jinkludux xi kost tal-kummerċjalizzazzjoni inkrementali mġarrab mill-Maniġer tal-Ajruport billi l-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni ġie tterminat fl-10 ta' Frar 2010.

(g) Kif spjegat għall-Ftehimiet tal-2008 hawn fuq, rigward il-kostijiet ta' investiment inkrementali, ir-Rapport ta' Oxera jikkunsidra d-*data* pprovduta mill-Maniġer tal-Ajruport għall-investimenti mwettqa mill-Maniġer tal-Ajruport u li ġew iffinanzjati kemm mill-fondi tal-Istat kif ukoll mir-riżorsi proprji għall-perjodu 2007 - 2011. Ir-Rapport ta' Oxera jassumi li ma kien mistenni l-ebda investiment addizzjonali bħala riżultat tal-operazzjoni ta' Wizz Air. Il-finanzjament tal-gvern li rċieva l-Maniġer tal-Ajruport għall-bini tat-terminal u t-tagħmir tas-sigurtà ġie eskluż minħabba li ma ġiex ikkunsidrat attribwibbli għall-preżenza ta' Wizz Air fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timişoara. Id-deprezzament ta' investimenti oħra ffinanzjati mir-riżorsi proprji tal-Maniġer tal-Ajruport ġie allokat abbażi tas-sehem mistenni mit-traffiku ta' Wizz Air meta mqabbel mal-kapaċità tal-ajruport. Il-kapaċità tal-ajruport kienet preżunta li kienet ta' tliet miljun passiġġier fis-sena matul il-perjodu tal-ftehimiet. Din is-suppożizzjoni hija bbażata fuq il-Memorandum ta' Qbil tal-2008 li stipula li l-kapaċità tal-ajruport kienet mistennija li tilħaq tliet miljun passiġġier fis-sena sal-2011. Deprezzament lineari ġie kkunsidrat meta ġew ikkalkulati l-kostijiet ta' deprezzament.

(h) Il-profitti stmati ġew skontati bl-użu tar-rati ta' referenza tal-Kummissjoni, flimkien ma' marġni ta' 100 punt bażi li jirriżulta f'rata ta' skont ta' 8,82 %.

(419) Il-Kummissjoni ssib li l-approċċ meħud minn Oxera fil-kalkolu tal-għadd ta' passiġġieri u l-kalkolu fuq dik il-bażi tad-dħul mistenni minn attivitajiet ajrunawtiċi b'kunsiderazzjoni tar-ribassi previsti fil-Ftehimiet ta' Emenda tal-2010, huwa raġonevoli. Il-Kummissjoni taqbel ukoll mal-esklużjoni tat-tariffa tas-sigurtà għar-raġunijiet spjegati fil-premessa (365).

(420) Il-Kummissjoni taċċetta l-istima tad-dħul mhux minn attivitajiet ajrunawtiċi inkrementali. Din hija bbażata fuq l-istima tal-Maniġer tal-Ajruport, abbażi ta' *data* tas-sena preċedenti, li tgħid li l-attivitajiet mhux ajrunawtiċi jirrappreżentaw bejn 15-20 % tad-dħul tal-Maniġer tal-Ajruport, li jidher li huwa raġonevoli.

(421) Il-Kummissjoni taqbel ukoll mar-rata ta' skont użata għall-kalkolu, b'mod partikolari minħabba li l-perjodu tal-analiżi huwa inqas minn sena.

([104]) Eurocontrol (2008), "Challenges of Growth 2008" (Sfidi ta' Tkabbir għall-2008), Rapport sommarju, paġna 14.

(422) Il-Kummissjoni taqbel li fil-kalkoli ma għandu jiġi inkluż l-ebda kost tal-kummerċjalizzazzjoni inkrementali.

(423) Fir-rigward tal-kostijiet operatorji inkrementali, ir-Rapport ta' Oxera huwa bbażat fuq is-suppożizzjoni pprovduta mir-Rumanija li skontha 80 % tal-kostijiet operatorji huma fissi u 20 % biss ivarjaw skont l-għadd ta' passiġġieri. Il-Kummissjoni ssib li din is-suppożizzjoni hija raġonevoli ([105]). Oxera tistma l-kostijiet operatorji inkrementali billi tuża *data* tar-riżultati għall-kostijiet operatorji għal kull passiġġier li jitlaq qabel l-iffirmar tal-ftehimiet u li żdiedu permezz tal-inflazzjoni mistennija u tapplika tali kostijiet operatorji tal-passiġġieri għan-numru stmat ta' passiġġieri ta' Wizz Air. Għalhekk, il-Kummissjoni ssib li l-istimi tal-kostijiet operatorji inkrementali huma aċċettabbli.

(424) Rigward il-kostijiet ta' investiment inkrementali, il-Kummissjoni ssib li l-approċċ fir-Rapport ta' Oxera huwa raġonevoli. B'mod partikolari, ir-Rapport ta' Oxera mhux qed jistenna li xi investiment addizzjonali jkun ir-riżultat ta' operazzjoni ta' Wizz Air fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timișoara. Il-Ftehim ta' Emenda ma ġab l-ebda impenn ġdid tal-Maniġer tal-Ajruport fir-rigward ta' Wizz Air f'termini ta' infrastruttura addizzjonali meta mqabbel mal-Ftehimiet tal-2008 ivvalutati fil-premessa (372) hawn fuq. Għalhekk, il-Kummissjoni taqbel li ma sar l-ebda investiment li kien dovut għall-preżenza ta' Wizz Air. Barra minn hekk, il-Kummissjoni tinnota li l-Istudju ta' Oxera inkluda l-kostijiet ta' deprezzament inkrementali tal-investimenti li saru mir-riżorsi proprji tal-Maniġer tal-Ajruport ibbażati fuq is-sehem mistenni ta' Wizz Air fil-kapaċità tal-ajruport. Madankollu, kif spjegat fil-premessa (372), il-Kummissjoni ssib li l-Maniġer tal-Ajruport ma kellu jħallas l-ebda kost ta' investiment minħabba l-preżenza ta' Wizz Air. Konsegwentement, il-Kummissjoni tikkunsidra li l-analiżi ma għandhiex tinkludi xi kostijiet ta' deprezzament assoċjati mal-Ftehimiet ta' Emenda tal-2010 ([106]).

(425) Fuq il-bażi ta' dan ta' hawn fuq, il-kostijiet, id-dħul u l-profitti inkrementali li setgħu kienu mistennija fiż-żmien meta ġew iffirmati l-Ftehimiet ta' Emenda tal-2010, kif ikkalkulati mill-ġdid mill-Kummissjoni abbażi tar-Rapport ta' Oxera, huma miġbura fil-qosor fit-Table 24.

Tabella 24: Id-dħul inkrementali, il-kostijiet inkrementali u l-profitti inkrementali ta' Oxera mistennija mill-Ftehimiet ta' Emenda tal-2010 ikkalkulati mill-ġdid mill-Kummissjoni Ewropea

(RON '000s)		**2010**	**2011**
Numru ta' passiġġieri ta' Wizz Air li jitilqu	[A]	71 925	13 665
Dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi	[B]	1 253	238
Dħul minn attivitajiet mhux ajrunawtiċi	[C]	1 713	336
Dħul inkrementali totali	*[D] = [B] + [C]*	*2 967*	*574*
Kostijiet operatorji	[E]	801	157
Total tal-kostijiet inkrementali	*[F] = [E]*	*801*	*157*
Profitti inkrementali	*[G] = [D] - [F]*	*2 165*	*417*
Fattur ta' skont		1,0	0,9
VPN		**2 462**	

Studju tal-profittabbiltà *ex post* għall-Ftehimiet ta' Emenda tal-2010

(426) Fis-27 ta' Ottubru 2011, Oxera bagħtet rapport *ex post* imħejji għal Wizz Air. Ir-rapport ta' Oxera kkalkula l-kostijiet u d-dħul inkrementali li ġejjin li jirriżultaw mill-Ftehimiet ta' Emenda tal-2010.

([105]) Ara n-nota 92 f'qiegħ il-paġna.

([106]) Sa fejn kienu inklużi l-kostijiet ta' deprezzament, din is-suppożizzjoni hija konservattiva u tistma b'mod eċċessiv l-kostijiet inkrementali. F'xenarju bħal dan, il-Kummissjoni għandha l-istess rimarka bħal fil-premessa (379).

Tabella 25: Dħul għal kull tluq tal-passiġġier ta' Wizz Air 2010-2011 (EUR)

Kategorija	2008	2009	2010
Dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi[1]			
Imposti tal-inżul[2]	2,50	2,00	2,00
Imposti tal-immaniġġjar[2]	0,99	0,99	0,99
Imposti tal-passiġġieri imbarkati	8,00	6,40	5,04
Imposti tal-PRM	0,20	0,20	0,20
Imposti tas-sigurtà	10,00	10,00	10,00
Dħul minn attivitajiet mhux ajrunawtiċi	**0,78**	**1,16**	**1,74**
Dħul totali	**22,47**	**20,75**	**20,70**

Nota: [1] Id-dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi huwa muri wara skontijiet u rimborżi ta' imposti u qabel il-pagamenti ta' kummerċjalizzazzjoni. Huwa preżunt li 50 % tad-dħul mill-imposti tal-inżul huwa soġġett għal skontijiet stabbiliti fl-AIP. [2] Dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi minn imposti li huma relatati ma' movimenti tat-traffiku tal-ajru jew piż (jiġifieri imposti tal-inżul u tal-groundhandling) ġie stmat bl-użu ta' numri tal-passiġġieri tar-riżultati u jekk wieħed jassumi li ntuża inġenju tal-ajru Airbus A320-200 b'72 tunnellata MTOW u b'kapaċità ta' 180 post jekk ikun hemm fattur ta' tagħbija ta' 84 %. Dan jirrappreżenta l-fattur medju tat-tagħbija ta' Wizz Air fl-2010 (għal aktar dettalji, ara http://wizzair.com/about_us/news/#wizen068). Sors: Analiżi ta' Oxera, abbażi ta' *data* li waslet mingħand il-Maniġer tal-Ajruport.

Tabella 26: Kostijiet stmati assoċjati mal-Ftehimiet tal-2010 (EUR)

Kategorija	2008	2009	2010
Kostijiet operatorji			
Persunal	1,56	1,56	1,56
Enerġija	0,70	0,70	0,70
Materjali	- 0,45	- 0,45	- 0,45
Servizzi u OPEX oħra	1,65	1,65	1,65
Kostijiet tal-kummerċjalizzazzjoni	13,70	15,59	14,95
Kost ta' investiment	0,89	0,87	2,06
Kost totali	**18,04**	**19,92**	**20,47**

Sors: Analiżi ta' Oxera, abbażi ta' *data* li waslet mingħand il-Maniġer tal-Ajruport.

(427) Ir-riżultati fit-Table 25 u fit-Table 26 huma bbażati fuq il-kunsiderazzjonijiet li ġejjin:

- Il-perjodu kopert huwa Ġunju 2010 sa Frar 2011 li huwa l-validità tal-Ftehimiet ta' Emenda tal-2010.
- Id-dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi huwa stmat fuq il-bażi ta' taħlita ta' approċċ *ex post* u *ex ante*. Dan huwa bbażat fuq l-għadd ta' passiġġieri u tluġħ u nżul attwali ta' Wizz Air għall-2010 (perspettiva *ex post*) u stmat għal Jannar u Frar 2011 minn Oxera abbażi taċ-ċifra f'Diċembru 2010 (perspettiva *ex ante*). L-iskontijiet huma stmati permezz ta' approċċ *ex ante* u jikkunsidraw it-tariffi bażi u r-ribassi stabbiliti fil-Ftehimiet ta' Emenda tal-2010. Qed jiġi preżunt skont ta' 10 % fuq l-imposti tal-inżul u skont ta' 10 % fuq l-imposta tal-passiġġieri imbarkati. L-imposti tas-sigurtà huma inklużi.
- Id-dħul mhux minn attivitajiet ajrunawtiċi għal kull tluq tal-passiġġier kien stmat f'konformità mad-dħul medju tar-riżultati minn attivitajiet mhux ajrunawtiċi għall-2010 għal Wizz Air, jiġifieri EUR 3,04 għal kull passiġġier.
- Rigward il-kostijiet inkrementali, il-kostijiet li jvarjaw skont in-numru ta' passiġġieri (il-kost tal-persunal, il-kost tal-materjali u l-kost ta' servizzi mixtrija u nefqa operazzjonali oħra) ġew attribwiti lil Wizz Air fi proporzjon mas-sehem tal-linja tal-ajru ta' tluq tal-passiġġieri. Il-kalkolu huwa bbażat fuq *data* tar-riżultati għall-kostijiet operatorji u għalhekk huwa *ex post*.
- L-ebda pagament ta' kummerċjalizzazzjoni ma huwa inkluż fl-analiżi billi l-Ftehim ta' Kummerċjalizzazzjoni ġie tterminat fi Frar 2010.

- Il-kostijiet ta' investiment inkrementali ġew stmati billi ġew ikkunsidrati l-investimenti li saru fl-2010. L-investimenti ffinanzjati mill-Istat għall-bini tat-terminal u t-tagħmir tas-sigurtà ma ġewx attribwiti lil Wizz Air. Skont Oxera, dawn huma kostijiet li kien se jkollhom jitħallsu irrispettivament mill-preżenza ta' Wizz Air peress li kienu dovuti minħabba l-obbligu tar-Rumanija li tissodisfa r-rekwiżit għall-adeżjoni maż-żona Schengen. Ġew ikkunsidrati investimenti ffinanzjati mir-riżorsi proprji tal-Maniġer tal-Ajruport. Il-kostijiet ta' investiment iffinanzjati mir-riżorsi proprji tal-Maniġer tal-Ajruport li jinkludu d-deprezzament u l-imgħax ġew allokati b'mod proporzjonat għas-sehem tal-passiġġieri ta' Wizz Air fil-kapaċità tal-passiġġieri tal-ajruport. Il-kapaċità tal-passiġġieri ġiet stmata li hija ugwali għan-numru massimu ta' passiġġieri mmaniġġjati fl-2010 billi Oxera miftuma fehmet mill-Maniġer tal-Ajruport li fil-mument tal-istudju (Ottubru 2011), l-Ajruport Internazzjonali ta' Timișoara kien qed jopera b'kapaċità sħiħa fir-rigward tal-movimenti tat-traffiku tal-ajru.

(428) Abbażi tal-kostijiet u d-dħul ta' hawn fuq, Oxera sabet li, minn perspettiva *ex post* (b'xi elementi *ex ante*), il-Ftehimiet ta' Emenda tal-2010 kienu profittabbli b'mod inkrementali. Il-profitt għal kull passiġġier (jiġifieri l-kontribuzzjoni inkrementali għal kull passiġġier ikkalkulata bħala d-differenza bejn l-istimi tad-dħul u l-kostijiet inkrementali) jidher fit-Table 27.

Tabella 27: Kontribuzzjoni inkrementali assoċjata mal-Ftehimiet tal-2010 (EUR)

Kategorija	2008	2009	2010
Dħul inkrementali medju għal kull passiġġier li jitlaq	22,47	20,75	20,70
Kost inkrementali medju għal kull passiġġier li jitlaq	18,04	19,92	20,47
Kontribuzzjoni inkrementali għal kull passiġġier li jitlaq	4,43	0,84	0,23
Kontribuzzjoni inkrementali totali	**19 404**	**107 198**	**37 833**

Sors: Analiżi ta' Oxera, abbażi ta' *data* li waslet mingħand il-Maniġer tal-Ajruport.

(429) Abbażi tal-kalkoli ta' hawn fuq Oxera sabet li l-Ftehimiet ta' Emenda tal-2010 għandhom VPN pożittiv ta' EUR 483 147 fuq il-perjodu ta' żmien ta' disa' xhur tal-Ftehimiet ta' Emenda tal-2010. Il-flussi tal-flus mill-Ftehimiet ta' Emenda tal-2010 ma ġewx skontati minħabba li t-tul tal-Ftehimiet ta' Emenda tal-2010 kien inqas minn sena.

(430) Il-Kummissjoni tinnota li l-valutazzjoni tal-profittabbiltà *ex post* ta' Oxera tikkombina approċċ *ex ante* u *ex post* għall-kalkolu tad-dħul inkrementali, filwaqt li l-kalkoli tal-kostijiet inkrementali huma kompletament *ex post*.

(431) Fir-rigward tad-dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi, il-Kummissjoni tinnota li l-imposti tad-dawl u tal-parkeġġ huma esklużi mill-kalkoli, li jirrappreżenta approċċ konservattiv.

(432) Il-Kummissjoni tinnota li kemm l-imposti kif ukoll il-kostijiet tas-sigurtà huma inklużi u tassumi li dan mhux se jaffettwa l-kalkolu tal-profittabbiltà.

(433) Dwar il-kostijiet:

(a) Il-Kummissjoni ssib li l-approċċ għall-kalkolu tal-kostijiet operatorji inkrementali, ibbażat fuq *data* tar-riżultati disponibbli qabel l-iffirmar tal-ftehimiet huwa raġonevoli.

(b) Il-Kummissjoni tinnota li abbażi tal-formula fil-ftehim ta' kummerċjalizzazzjoni, il-kalkolu mill-ġdid tal-imposti tal-ajruport biex jikkunsidraw it-tariffi tad-dawl u tal-parkeġġ iwassal ukoll għal stima eċċessiva tal-pagamenti ta' kummerċjalizzazzjoni bl-istess ammont.

(c) Il-Kummissjoni tinnota li l-istudju inkluda l-kostijiet ta' deprezzament inkrementali tal-investimenti li saru mir-riżorsi proprji tal-ajruport ibbażati fuq is-sehem mistenni ta' Wizz Air fil-kapaċità tal-ajruport. Madankollu, kif spjegat fil-premessa (372), il-Kummissjoni ssib li l-Maniġer tal-Ajruport ma kellu jħallas l-ebda kost ta' investiment minħabba l-preżenza tal-linja tal-ajru fl-Ajruport Internazzjonali ta' Timișoara. Konsegwentement, il-Kummissjoni tikkunsidra li l-analiżi ma għandhiex tinkludi xi kostijiet ta' deprezzament assoċjati mal-ftehimiet.

(434) Għar-raġunijiet spjegati fil-premessa (433), il-Kummissjoni ssib li b'mod ġenerali jidher li l-kostijiet huma stmati żżejjed.

(435) Abbażi tal-fatt li l-korrezzjoni tad-dħul minn attivitajiet ajrunawtiċi tiskatta korrezzjoni simili tal-pagament ta' kummerċjalizzazzjoni li ma taffettwax il-kalkolu tal-profittabbiltà u abbażi tal-fatt li l-kostijiet jidhru sopravalutati, il-Kummissjoni tikkonkludi li l-konklużjoni ġenerali tal-istudju ta' Oxera tal-2011 se tibqa' valida u l-VPN jibqa' pożittiv.

(436) Abbażi tal-premessi (430) sa (435), il-Kummissjoni ssib li r-riżultati tar-rapport ta' Oxera tas-27 ta' Ottubru 2011 rigward il-Ftehimiet ta' Emenda tal-2010 huma aċċettabbli.

Konklużjoni dwar il-vantaġġ ekonomiku

(437) Abbażi tal-istudju *ex ante* ta' Oxera mibni mill-ġdid *ex post* tal-10 ta' Frar 2015, kif ikkalkulat mill-ġdid mill-Kummissjoni (il-premessa (425)), il-Ftehimiet ta' Emenda tal-2010 kienu mistennija li jkunu profittabbli b'mod inkrementali għall-Maniġer tal-Ajruporti. Konsegwentement, il-Kummissjoni ssib li operatur prudenti f'ekonomija tas-suq kien jidħol f'arranġamenti bħal dawn. Il-Kummissjoni tinnota li r-rapport *ex post* li sar minn Oxera jagħti evidenza komplementari għas-sejbiet tal-istudju *ex ante* ta' Oxera.

(438) Barra minn hekk, hemm indikazzjonijiet, b'mod partikolari bbażati fuq il-Pjan ta' Żvilupp li l-Arranġamenti ta' Emenda tal-2010 ma' Wizz Air kienu parti minn strateġija globali u sforz fit-tul lejn il-profittabilità globali tal-ajruport.

(439) Għalhekk il-Kummissjoni tikkonkludi li l-Ftehimiet ta' Emenda tal-2010 ma tawx vantaġġ ekonomiku lil Wizz Air, li kieku ma kinitx tikseb taħt kundizzjonijiet normali tas-suq.

9.1.5. *Konklużjoni dwar il-Miżura 3*

(440) Għar-raġunijiet spjegati fil-premessi (301) sa (439) il-Kummissjoni ssib li l-Ftehimiet tal-2008 u l-Ftehimiet ta' Emenda tal-2010 ma jikkostitwixxux għajnuna mill-Istat skont it-tifsira tal-Artikolu 107(1) tat-TFUE.

10. MIŻURA 4 – QTUGĦ TA' IMPOSTI TAL-AJRUPORT FATTURATI LIL WIZZ AIR GĦALL-PERJODU OTTUBRU 2009 - FRAR 2010

(441) Fid-Deċiżjoni tal-Ftuħ tagħha, il-Kummissjoni nnotat li ma jistax jiġi eskluż li l-qtugħ tal-ħlas tal-imposti tal-ajruport jipprovdi vantaġġ ekonomiku lil Wizz Air. Il-Kummissjoni nnotat li fiż-żmien tad-Deċiżjoni tal-Ftuħ, Wizz Air ma kinitx ħallset l-imposti tal-ajruport għall-perjodu minn Ottubru 2009 sa Frar 2010 li jammontaw għal EUR 2,6 miljun. Filwaqt li l-pagamenti pendenti kienu ġew ikkunsidrati bħala riċevibbli kontra Wizz Air fid-dikjarazzjoni finanzjarja tal-Maniġer tal-Ajruport, ma twettqet l-ebda azzjoni tal-qorti.

(442) Ir-Rumanija sostniet li l-Maniġer tal-Ajruporti ħarrek lil Wizz Air talli kisbet mandat ta' eżekuzzjoni. Fl-istess ħin, Wizz Air ħarrket lill-Maniġer tal-Ajruport għal mandat ta' eżekuzzjoni rigward pagamenti pendenti għal servizzi ta' kummerċjalizzazzjoni magħmula minn Wizz Air. Skont ir-Rumanija ż-żewġ azzjonijiet tal-qorti/deċiżjonijiet ta' arbitraġġ ġew riżolti b'deċiżjonijiet finali, li jikkonfermaw iż-żewġ talbiet għal pagament. Ir-Rumanija ddikjarat li d-djun reċiproċi ġew paċuti skont id-dispożizzjonijiet tal-Kodiċi Ċivili Rumen permezz tal-Ftehim ta' Riżoluzzjoni (il-premessa (109)).

(443) Il-Kummissjoni tfakkar li l-Ftehimiet tal-2008 bejn il-Maniġer tal-Ajruport u Wizz Air kienu konformi mal-Prinċipju tal-MEO, jiġifieri ma tawx vantaġġ lil Wizz Air, u għalhekk ma kinux jikkostitwixxu għajnuna mill-Istat.

Konklużjoni

(444) Għalhekk, il-Kummissjoni tikkonkludi li peress li l-imposti tal-ajruport pendenti ġew paċuti kontra l-pretensjonijiet ta' Wizz Air għal pagamenti ta' kummerċjalizzazzjoni f'konformità mal-liġijiet applikabbli, l-allegata għajnuna mill-Istat saret mingħajr skop.

11. **KONKLUŻJONI**

(445) Fid-dawl ta' dan ta' hawn fuq, il-Kummissjoni ssib li l-finanzjament tal-iżvilupp tat-terminal mhux ta' Schengen, it-titjib tar-runway u l-estensjoni tar-rampa tal-inġenji tal-ajru u t-tagħmir tad-dawl jikkostitwixxi għajnuna illegali mill-Istat li hija kompatibbli mas-suq intern fuq il-bażi tal-Artikolu 107(3)(c) tat-TFUE.

(446) Il-Kummissjoni ssib ukoll li l-miżuri li ġejjin ma jikkostitwixxux għajnuna mill-Istat: i) il-finanzjament pubbliku tat-triq ta' aċċess u l-iżvilupp taż-żona tal-parkeġġ fl-2007, ii) il-finanzjament pubbliku għat-tagħmir tas-sigurtà fl-2008; iii) l-imposti tal-ajruport fl-AIP tal-2007, l-AIP tal-2008 u l-AIP tal-2010 u (iv) il-Ftehimiet tal-2008 ma' Wizz Air (inklużi l-Ftehimiet ta' Emenda tal-2010).

ADOTTAT DIN ID-DEĊIŻJONI:

Artikolu 1

1. Il-finanzjament pubbliku li r-Rumanija pprovdiet fil-perjodu 2007-2009 lill-Maniġer tal-Ajruport għall-iżvilupp tat-terminal mhux ta' Schengen, it-titjib tat-taxiway u l-estensjoni tar-rampa u t-tagħmir tad-dawl li jammontaw għal RON 29 194 600 jikkostitwixxu għajnuna mill-Istat skont it-tifsira tal-Artikolu 107(1) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea. Dan ġie implimentat bi ksur tal-Artikolu 108(3) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea.

2. L-għanjuna mill-Istat imsemmija fil-paragrafu 1 hija kompatibbli mas-suq intern fis-sens tal-Artikolu 107(3)(c) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea.

Artikolu 2

Il-finanzjament pubbliku tat-triq ta' aċċess u l-iżvilupp taż-żona tal-parkeġġ fl-2007 u għat-tagħmir tas-sigurtà fl-2008, l-imposti tal-ajruport fl-AIP tal-2007, l-AIP tal-2008 u l-AIP tal-2010 u l-Ftehimiet tal-2008 ma' Wizz Air (inklużi l-Ftehimiet ta' Emenda tal-2010) ma jikkostitwixxux għajnuna mill-Istat skont it-tifsira tal-Artikolu 107(1) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea.

Artikolu 3

Din id-deċiżjoni hija indirizzata lir-Rumanija.

Magħmul fi Brussell, l-24 ta' Frar 2020.

Għall-Kummissjoni
Margrethe VESTAGER
Viċi President Eżekuttiv